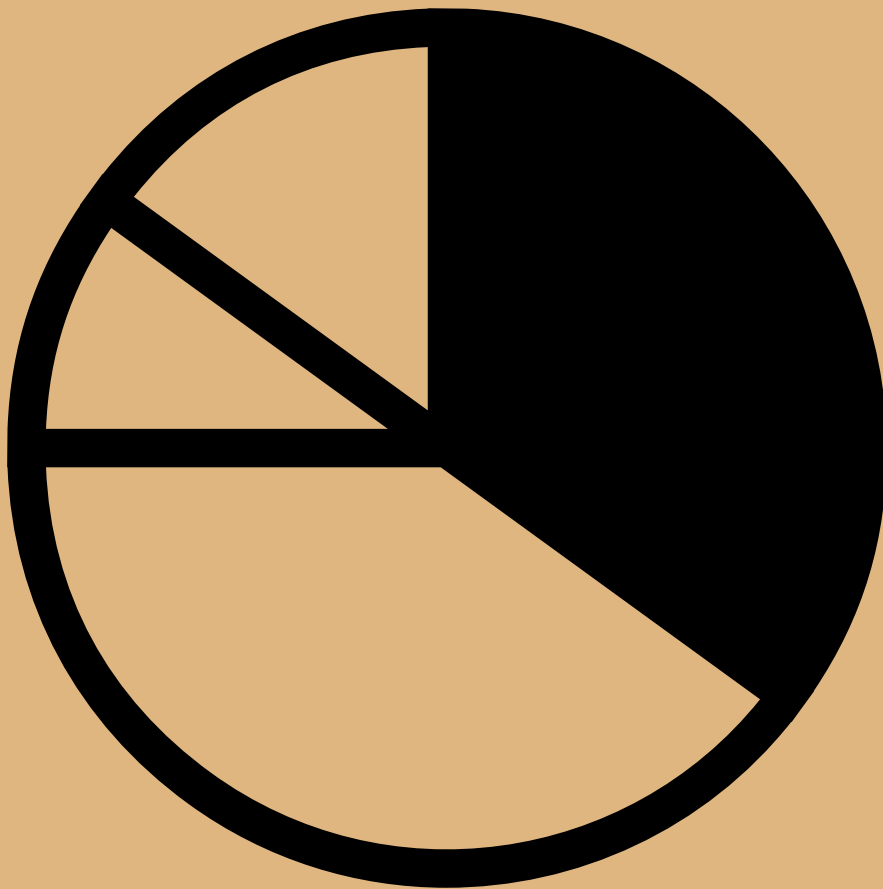

TALOUSKATSAUS 2018

STOCKMANN

SISÄLTÖ

Hallituksen toimintakertomus	3
Tunnuslukuja	12
Osakkeet ja osakeenomitajat	16
KONSERNITILINPÄÄTÖS	
Konsernin tuloslaskelma	18
Konsernitase	19
Konsernin rahavirtalaskelma	20
Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista	21
Konsernitilinpäätöksen liitetiedot	22
EMOYHTIÖN TILINPÄÄTÖS	
Emoyhtiön tuloslaskelma	69
Emoyhtiön tase	70
Emoyhtiön rahoituslaskelma	72
Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot	73
Hallituksen ehdotus jakokelpoisten varojen ja tilikauden tuloksen käytöstä	82
Tilintarkastuskertomus	83

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS

Stockmann-konsernin liikevaihto oli 1 018,8 miljoonaa euroa (1 055,9) vuonna 2018, laskua 1,0 % vertailukelpoisilla valuuttakursseilla. Suhteellinen myyntikate oli 56,9 % (55,8) ja oikaistu liiketulos oli 28,4 miljoonaa euroa (12,3). Raportoitu liiketulos oli -5,0 miljoonaa euroa (-148,4). Oikaistu osakekohtainen tulos oli -0,22 (-0,59) ja raportoitu osakekohtainen tulos oli -0,68 euroa (-2,82). Hallitus ehdottaa varsinaiselle yhtiökokoukselle, että varoja ei jaeta vuodelta 2018.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Suomen yleinen taloudellinen tilanne pysyi vahvana vuonna 2018, ja kuluttajien luottamus oli korkealla tasolla. Tästä huolimatta Suomen muotimarkkinoiden kehitys oli tammi-joulukuussa -2,6 % (2017: -1,7 %, lähde: Muoti- ja Urheilukauppa ry, TMA).

Ruotsissa yleinen taloudellinen tilanne jatkoi suhteellisen vakaata kehitystä, mutta muotimarkkinoiden kehitys oli tammi-joulukuussa -3,0 % (-2,6 %, lähde: Svensk Handel, Stilindex).

Vähittäiskaupan markkinat Baltian maissa jatkoivat kasvuaan sekä Virossa että Latviassa.

LIKEVAIHTO JA TULOS JATKUVISSA TOIMINNOISSA

Stockmann-konsernin koko vuoden liikevaihto oli 1 018,8 miljoonaa euroa (1 055,9). Liikevaihto laski euroissa 3,5 % edellisvuodesta tai 1,0 % vertailukelpoisilla valuuttakursseilla.

Liikevaihto Suomessa laski 4,1 % ja oli 386,2 miljoonaa euroa (402,6). Liikevaihto ulkomailla oli 632,6 miljoonaa euroa (653,3). Laskua oli euroissa 3,2 % tai kasvua 1,0 % vertailukelpoisilla valuuttakursseilla.

Muut liiketoiminnan tuotot, 7,0 miljoonaa euroa (0), koostuivat Kirjatalo-kiinteistön myyntivoitosta.

Myyntikate oli 580,1 miljoonaa euroa (588,8). Suhteellinen myyntikate kasvoi ja oli 56,9 % (55,8) johtuen Lindexin hyvästä kehityksestä.

Konsernin oikaistu käyttökate (EBITDA) oli 84,3 miljoonaa euroa (73,2). Poistot olivat 55,9 miljoonaa euroa (65,9 sisältäen 5,0 miljoonan euron oikaisun).

Tilikauden oikaistu liiketulos oli 28,4 miljoonaa euroa (12,3). Liikevoitto kasvoi Lindexissä ja Real Estatessa, mutta Stockmann Retailin liiketulos laski edellisestä vuodesta.

Toiminnan kulut ilman oikaisuja laskivat 19,8 miljoonaa euroa johtuen osittain valuuttakursseista.

Kustannussäästötoimenpiteet, joiden tavoitteena on saavuttaa Stockmannissa 8 miljoonan euron ja Lindexissä 10 miljoonaa euron säästöt, on toteutettu ja osa niistä näkyy vasta vuoden 2019 toiminnan kuluissa.

Raportoitu liiketulos oli -5,0 miljoonaa euroa, sisältäen Stockmann Retailin 25 miljoonan euron alaskirjauksen ja 8,4 miljoonan euron muut oikaisut (-148,4, sisältäen 150 miljoonan euron alaskirjauksen Lindexin liikearvoon ja yhteensä 10,6 miljoonan euron muut oikaisut).

Nettorahoituskulut olivat -34,6 miljoonaa euroa (-31,1) vuonna 2018. Kulujen kasvu johtuu uusituista rahoitusjärjestelyistä. Rahoituskulut sisältävät 1,7 miljoonan euron alaskirjauksen liittyen Hobby Halliin, kun vuonna 2017 oikaisut olivat yhteensä 5,2 miljoonaa euroa. Valuuttakurssitappiot olivat 0,4 miljoonaa euroa (2,6). Tulos ennen veroja oli -39,6 miljoonaa euroa (-179,5).

Verot olivat yhteensä 4,2 miljoonaa euroa (18,7, sisältäen oikaisut liittyen kiinteistöomaisuuden käyvän arvon muutoksiin ja kumottuihin lisäveroihin).

Tilikauden tulos oli -43,7 miljoonaa euroa (-198,1), tai -45,2 miljoonaa euroa (-209,4) sisältäen lopetetut toiminnot, eli Stockmann Herkun Suomessa.

Tilikauden oikaistu osakekohtainen tulos oli -0,22 euroa (-0,59). Tilikauden osakekohtainen tulos oli -0,68 euroa (-2,82), tai -0,70 (-2,98) sisältäen lopetetut toiminnot. Oma pääoma osaketta kohti oli 11,71 euroa (12,29).

VERTAILUKELPOISUUTEEN VAIKUTTAVAT TEKIJÄT

Miljoonaa euroa	1-12/ 2018	1-12/ 2017
Oikaistu käyttökate	84,3	73,2
<i>Oikaisut käyttökatteeseen (EBITDA)</i>		
Uudelleenjärjestelyt	-3,3	-9,6
Sijoituskiinteistöjen käypien arvojen voitot ja tappiot		4,0
Kiinteistöjen myyntivoitot	6,8	
Myytäväinä olevien varojen arvon oikaisu	-11,9	
Oikaisut yhteensä	-8,4	-5,6
Käyttökate (EBITDA)	76,0	67,6

Miljoonaa euroa	1-12/ 2018	1-12/ 2017
Oikaistu liike-tulos (EBIT)	28,4	12,3
<i>Oikaisut liike-tulokseen (EBIT)</i>		
Liikearvon arvonalentuminen	-25,0	-150,0
Uudelleenjärjestelyt	-3,3	-14,6
Sijoituskiinteistöjen käypien arvojen voitot ja tappiot		4,0
Kiinteistöjen myyntivoitot	6,8	
Myytäväinä olevien varojen arvonoinaisuus	-11,9	
Oikaisut yhteensä	-33,4	-160,6
Liike-tulos (EBIT)	-5,0	-148,4

RAHOITUS JA SITOUTUNUT PÄÄOMA

Liiketoiminnan rahavirta oli 82,9 miljoonaa euroa (18,8) tilikauden aikana. Varastotasot olivat edellisvuotta alemmat sekä Lindexissä että Stockmann Retailissa. Varastojen arvo oli vuoden lopussa yhteensä 141,9 miljoonaa euroa (162,2). Käyttöpääomaan sidottuja rahavirtoja vapautettiin pääosin käynnissä olevan käyttöpääoman vähentämishojelman ja valuuttakurssien vaikutuksen myötä.

Korollisen vieraan pääoman määrä oli joulukuun lopussa 587,8 miljoonaa euroa (763,6), josta 359,9 miljoonaa euroa (505,2) oli pitkäaikaista velkaa. Velka laski johtuen Kirjatalon myynnistä ja käyttöpääoman vapauttamisesta. Osa lyhytaikaisesta velasta on hankittu yritystodistusmarkkinoilta. Konsernilla on 232,8 miljoonaa euroa nostamattomia kommitoituja lainalimiittejä. Lisäksi konsernilla on 600,0 miljoonaa euron kommitoitamaton yritystodistusohjelma, josta 79,9 miljoonaa euroa on käytössä. Stockmannilla on myös 84,3 miljoonaa euron hybridilaina, jota käsitellään yhtiön omana pääomana.

Rahavarat olivat vuoden lopussa 43,4 miljoonaa euroa (21,0).

Omavaraisuusaste oli joulukuun lopussa 46,2 % (43,0), ja nettovelkaantumisaste oli 64,5 % (83,8).

Konsernin sijoitettu pääoma oli joulukuun lopussa 1 431,5 miljoonaa euroa (1 648,7). Sijoitetun pääoman tuotto viimeisten 12 kuukauden aikana oli -0,4 % (-9,1).

VAROJEN JAKAMINEN

Varsinaisen yhtiökokouksen 2018 tekemät päätökset julkistettiin pörsstitiedotteessa 22.3.2018. Yhtiökokouksen päätöksen mukaisesti tilikaudelta 2017 ei maksettu osinkoa.

Hallitus esittää 21.3.2019 pidettävälle yhtiökokoukselle, että tilivuodelta 2018 ei jaeta varoja.

INVESTOINNIT

Investoinnit olivat yhteensä 29,3 miljoonaa euroa (34,7) vuonna 2018. Suurin osa investoinneista käytettiin Lindexin ja Stockmann Retailin digitalisaatiohankkeisiin ja Lindexin myymälä uudistuksiin. Poistot olivat 55,9 miljoonaa euroa (65,9 sisältäen 5,0 miljoonan euron oikaisun).

LIKEVAIHTO JA TULOS LIKETOIMINTAYKSIKÖITTÄIN

Stockmannin liiketoimintayksiköt ja raportoivat segmentit ovat Lindex, Stockmann Retail ja Real Estate. Stockmann Retail sisältää käyttötavaroihin liittyvän liiketoiminnan Suomessa ja käyttötavara- ja päivittäistavaroiden liiketoiminnat Baltian maissa.

LINDEX

LINDEX	1-12/ 2018	1-12/ 2017
Liikevaihto, milj. euroa	589,9	606,0
Suhteellinen myyntikate, %	61,7	60,1
Liike-tulos, milj. euroa	28,9	13,4
Oikaistu liike-tulos, milj. euroa	30,4	16,1
Investoinnit, milj. euroa	20,1	22,6

Lindexin koko vuoden liikevaihto laski 2,7 % ja oli 589,9 miljoonaa euroa (606,0). Vertailukelpoisin valuuttakurssin liikevaihto kasvoi 1,0 %. Verkkokaupan kasvu oli 46,6 %.

Suhteellinen myyntikate oli 61,7 % (60,1). Myyntikate kasvoi johtuen vähäisemmistä hinnanalennuksista ja korkeammista aloitusmarginaaleista.

Toiminnan kulut laskivat 15,0 miljoonaa euroa, sisältäen 1,5 miljoonan euron oikaisut. Kulut laskivat pääosin johtuen valuuttakurssista sekä kustannussäästöohjelmasta.

Tilikauden oikaistu liikevoitto oli 30,4 miljoonaa euroa (16,1) ja raportoitu liikevoitto oli 28,9 miljoonaa euroa (13,4).

Myymäläverkosto

Vuoden 2018 aikana Lindex avasi yhteensä 13 myymälää ja sulki 29 myymälää. Vuoden lopussa Lindex-myymälöitä oli yhteensä 474, kun vuotta aiemmin niitä oli 490. Lindex aloitti myös yhteistyön Nelly- ja Asos-verkkokauppojen kanssa vuoden 2018 aikana.

Vuonna 2019 Lindex jatkaa keskittymistä myymälöidensä sijaintien optimoimiseen. Kannattamattomien myymälöiden sijainteja muutetaan tai ne suljetaan. Myymälöiden

kokonaislukumäärän arvioidaan laskevan hieman verrattuna vuoteen 2018. Uusiin myyntikanaviin laajentaminen jatkuu.

STOCKMANN RETAIL

STOCKMANN RETAIL	1-12/ 2018	1-12/ 2017
Liikevaihto, milj. euroa	386,2	410,2
Suhteellinen myyntikate, %	45,0	45,2
Liiketulos, milj. euroa	-27,5	-20,6
Oikaistu liiketulos, milj. euroa	-25,7	-20,6
Investoinnit, milj. euroa	3,2	5,7

Stockmann Retailin vuoden liikevaihto oli 386,2 miljoonaa euroa (410,2 tai 408,5 ilman tammikuussa 2017 suljettua Oulun tavarataloa). Vertailukelpoisten myymälöiden liikevaihto laski 5,5 %. Verkkokauppa kasvoi 14,8 %.

Liikevaihto Suomessa oli 297,1 miljoonaa euroa (319,6). Vertailukelpoisen toiminnan liikevaihto laski 6,5 %. Liikevaihto Baltian tavarataloissa laski 1,7 % ja oli 89,1 miljoonaa euroa (90,6).

Suhteellinen myyntikate oli 45,0 % (45,2), johtuen alhaisemmista marginaaleista viimeisellä vuosineljänneksellä.

Toiminnan kulut laskivat 3,2 miljoonaa euroa tukitoimintojen kustannussäästöjen ansiosta.

Oikaistu käyttökate (EBITDA) oli -12,5 miljoonaa euroa (-5,7). Tilikauden oikaistu liiketulos oli -25,7 miljoonaa euroa (-20,6) ja raportoitu liiketulos oli -27,5 miljoonaa euroa (-20,6).

REAL ESTATE

REAL ESTATE	1-12/ 2018	1-12/ 2017
Liikevaihto, milj. euroa	69,0	67,1
Nettotuotto, omat kiinteistöt, milj. euroa	50,7	50,6
Liiketulos, milj. euroa	23,2	29,0
Oikaistu liiketulos, milj. euroa	28,2	25,0
Investoinnit, milj. euroa	3,6	4,9

Real Estaten vuoden liikevaihto oli 69,0 miljoonaa euroa (67,1) johtuen pääosin korkeammista vuokratasoista ja uusista vuokralaisista.

Stockmannin omistamien kiinteistöjen nettotuotot olivat 50,7 miljoonaa euroa (50,6). Keskimääräinen kuukausivuokra omissa kiinteistöissä oli 38,53 euroa neliömetriltä (37,11). Kiinteistöjen tilikauden nettotuottoaste oli 5,6 % (5,4).

Tilikauden oikaistu liikevoitto oli 28,2 miljoonaa euroa (25,0) tai ilman Nevsky Centreä 10,2 miljoonaa euroa (7,1). Liikevoitto kasvoi pääosin johtuen korkeammasta liikevaihdosta ja alhaisimmista poistoista. Raportoitu liiketulos oli 23,2 miljoonaa euroa (29,0), sisältäen 7,0 miljoonan euron myyntivoiton Kirjatalon myynnistä ja 11,9 miljoonan euron negatiivisen arvonoidon Nevsky Centren varoihin johtuen kiinteistö myynnistä.

Kiinteistöt

Stockmannin kolmen tavaratalokiinteistön käypä arvo 1.1.2018 oli 691,5 miljoonaa euroa. Vuoden aikana kiinteistöjen poistot vähennettiin käyvästä arvosta. Vuoden 2018 lopussa Stockmannin kiinteistöjen uudelleenarvostettujen arvo oli 681,0 miljoonaa euroa. Käyvän arvon lasku johtui korotetusta markkinatuottovaatimuksesta Suomessa. Keskimääräinen painotettu markkinatuottovaatimus oli vuoden lopussa 4,8 % (4,6).

Kolmen tavaratalokiinteistön vuokrattava kokonaispinta-ala on 88 000 m², josta Stockmann Retailin käytössä oli 73 % joulukuun 2018 lopussa. Kiinteistöjen vuokrausaste pysyi korkealla tasolla ja oli 99,4 % (99,9), keskimääräinen kuukausivuokra oli 37,73 euroa neliömetriltä (35,09). Kiinteistöjen tilikauden nettotuottoaste oli 4,5 % (4,3). Suomessa S-ryhmän osuuskaupat aloittivat 1.1.2018 Stockmannin kiinteistöissä vuokralaisina tai alivuokralaisina. Suomen ja Baltian Stockmann-tavarataloissa vuonna 2018 aloittaneet uudet kumppanit ovat Fishmarket, Biang, Comptoir Farouge, Hanko Sushi ja Pupu-ravintolat Helsingin lippulaivatavaratalossa, Powau-kahvilat Tampereella ja Turussa, Espresso House ja Hanko Sushi Tampereella, ja Green Clean -ekopesula Riiassa.

Helsingin keskustassa sijaitsevan Kirjatalon arvo oli 100,0 miljoonaa euroa 1.1.2018. Kiinteistö myytiin AEW Europe City Retail Fundille 108,6 miljoonalla eurolla toukokuussa 2018.

Pietarissa sijaitsevan Nevsky Centren arvo oli 181,0 miljoonaa euroa 1.1.2018. Stockmann allekirjoitti lokakuussa 2018 sopimuksen kiinteistön myymisestä PPF Real Estate -yhtiölle 171,0 miljoonalla eurolla. Kauppa saatiin päätökseen tammikuussa 2019.

KIINTEISTÖT

STOCKMANN-KONSERNI	Vuokrattava kokonaispinta-ala, m2 31.12.2018	Vuokrausaste, % 31.12.2018	Stockmann Retailin käytössä, % 31.12.2018
Helsingin tavaratalokiinteistö	51 000	99,8	66
Tallinnan tavaratalokiinteistö	22 000	98,0	82
Riian tavaratalokiinteistö	15 000	100,0	86
Omat tavaratalokiinteistöt yhteensä	88 000	99,4	73
Nevsky Centre, Pietari	46 000	99,7	0
Kaikki omat kiinteistöt yhteensä	133 000	99,5	48

MYYMÄLÄVERKOSTO

STOCKMANN-KONSERNI	Yhteensä 31.12.2017	Uudet myymälät 2018	Suljetut myymälät 2018	Yhteensä 31.12.2018
Lindex-myyvälöitä	490	13	29	474
joista omia myymälöitä	444	11	22	433
joista franchising-myyvälöitä	46	2	7	41
Tavaratalot	8	0	0	8

MUUTOKSET JOHDOSSA

Susanne Ehnbage, (s.1979), KTM, nimitettiin Lindexin toimitusjohtajaksi ja Stockmannin johtoryhmän jäseneksi tammikuussa 2018. Hän aloitti Stockmannin palveluksessa 10.8.2018.

Elena Stenholm, (s. 1971), VTM, nimitettiin Real Estate -toiminnon johtajaksi ja Stockmannin johtoryhmän jäseneksi kesäkuussa 2018. Hän aloitti Stockmannilla 1.11.2018.

Outi Nylund, (s.1975), KTM, nimitettiin Chief Customer Officer -tehtävään ja johtoryhmän jäseneksi joulukuussa 2018. Hänen vastuullaan ovat Stockmannin asiakkuus, brändin kehittäminen ja markkinointiviestintä. Outi Nylund aloittaa Stockmannin palveluksessa 1.5.2019.

Anna Salmi, (s.1979), KTM, nimitettiin Chief Digital Officer -tehtävään 1.5.2019 lähtien. Hänen vastuualueitaan ovat Stockmannin digitaalinen liiketoiminta, ICT sekä datalähtöisen liiketoiminnan kehitys. Anna Salmi on työskennellyt Stockmannilla vuodesta 2015. Tällä hetkellä hän toimii markkinoinnista, digitaalisesta liiketoiminnasta sekä ICT:stä vastaavana johtajana.

Lindexin varsinainen yhtiökokous päätti maaliskuussa valita Stockmannin toimitusjohtaja Lauri Veijalaisen, talusjohtaja Kai Laitisen ja lakiasianjohtaja Jukka Naulapään sekä kaksi Lindexin henkilöstön edustajaa Lindexin hallitukseen. Lindexiä kehitetään tulevaisuudessa yhä tiiviimmässä yhteistyössä Stockmannin kanssa. Aiemmin Lindexin hallituksessa olleet Eva Hamilton ja Tracy Stone aloittivat Stockmannin hallituksessa.

Vuoden aikana seuraavat henkilöt ovat lopettaneet Stockmannilla ja johtoryhmässä: Real Estate -yksikön johtaja Björn Teir ja tietohallintojohtaja Petteri Naulapää.

OSAKKEET JA OSAKEPÄÄOMA

Stockmannilla on kaksi osakesarjaa. A-sarjan osakkeilla on 10 ääntä osaketta kohden, ja B-sarjan osakkeilla yksi ääni osaketta kohden. Osakkeilla on yhtäläinen oikeus osinkoihin. Osakkeiden nimellisarvo on 2,00 euroa osakkeelta.

Vuoden 2018 lopussa Stockmannilla oli 30 530 868 A-osaketta ja 41 517 815 B-osaketta eli yhteensä 72 048 683 osaketta. Yhtiön osakkeiden tuottama äänimäärä oli 346 826 495.

Osakepääoma oli vuoden 2018 ajan edelleen 144,1 miljoonaa euroa. Osakekannan markkina-arvo oli vuoden lopussa 140,8 miljoonaa euroa (321,0).

Vuoden lopussa A-osakkeen kurssi oli 2,00 euroa, kun se vuoden 2017 lopussa oli 4,60 euroa, ja B-osakkeen kurssi 1,92 euroa, kun se vuoden 2017 lopussa oli 4.35 euroa.

Osakkeita vaihdettiin vuoden 2018 aikana Nasdaq Helsingissä yhteensä 3,9 miljoonaa (2,0) A-osaketta ja 14,0 miljoonaa (13,7) B-osaketta. Tämä vastaa 12,7 % (6,6) keskimääräisestä A-osakkeiden määrästä ja 33,6 % (32,9) keskimääräisestä B-osakkeiden määrästä.

Yhtiöllä ei ole hallussaan omia osakkeita, eikä hallituksella ole voimassaolevia valtuuksia yhtiön osakkeiden ostamiseen tai osakeanteihin.

Stockmann sai 20.12.2018 ilmoituksen, että Åbo Akademin säätiön (Y-tunnus 0246312-1) osuus Stockmannin osakepääomasta oli alittanut 5 % rajan 20.12.2018 tehdyn osakekaupan seurauksena.

Stockmann sai 20.12.2018 tiedon, että Föreningen Konstsamfundet r.f.:n (Y-tunnus 0200196-4) osuus Stockmann Oyj Abp:n osakepääomasta oli ylittänyt 10 prosentin rajan ja että osuus osakkeiden äänimäärästä oli ylittänyt 20 prosentin rajan 20.12.2018 tehdyn osakekaupan seurauksena.

Vuoden lopussa Stockmannilla oli 44 396 osakkeenomistajaa, kun vuoden 2017 lopussa osakkeenomistajia oli 46 672.

EI-TALOUDELLISEN TIEDON RAPORTOINTI

Sitoutuminen vastuulliseen toimintaan on keskeinen osa Stockmannin arvoja ja päivittäistä toimintaa. Yhteiskuntavastuustrategiansa mukaisesti Stockmann inspiroi ja kannustaa asiakkaitaan tekemään vastuullisia valintoja ja sitoutuu työskentelemään kestävästä tulevaisuudesta hyväksi. Stockmannin yhteiskuntavastuustrategian tavoitteet on määriteltävä tukemaan konsernin strategiaa ja liiketoimintaa parantamalla asiakaskeksyyttä ja lisäämällä tehokkuutta. Vastuullisuustyö keskittyy viiteen keskeiseen teemaan, jotka ovat asiakkaat, henkilöstö, tuotteet ja tuotantoketju, ympäristö sekä talous ja hallinnointi. Teemat on tunnistettu olennaisuusanalyysillä ja vuoropuhelulla sidosryhmien kanssa.

Asiakkaat

Stockmann on jatkuvassa vuoropuhelussa asiakkaidensa kanssa, jotta se voi ylläpitää ja kasvattaa asiakastytyväisyyttä. Stockmann tekee asiakasdialogin parantamiseksi erilaisia toimenpiteitä, kuten asiakkaille suunnattuja kyselytutkimuksia, asiakaskokemusmittauksia (NPS) ja brändimittauksia. Stockmann osallistuu keskusteluun sosiaalisessa mediassa ja

muissa palautekanavissa, jotta se ymmärtäisi paremmin asiakkaiden tarpeita ja odotuksia. Vuonna 2018 Suomen tavaratalojen NPS-tulos oli 51 (41), kun pitkän aikavälin tavoitetaso on 60. Jotta Stockmann voi inspiroida ja kannustaa asiakkaitaan tekemään vastuullisia valintoja, se kertoo aktiivisesti vastuullisuustyöstään ja valikoimansa vastuullisista vaihtoehtoista ja osallistuu säännöllisesti vastuullisuus- ja vapaaehtoisprojekteihin. Stockmann noudattaa toiminnassaan voimassa olevaa kilpailu- ja yksityisyyslainsäädäntöä ja edistää alan vapaata kilpailua. Vuonna 2018 tapahtui kaksi Stockmannin asiakkaiden yksityisyydensuojaa koskevaa rajoitettua tapausta, joista toinen tapahtui Suomessa ja toinen Virossa. Stockmann on raportoinut tapauksista paikallisille tietosuojaviranomaisille. Viron tietosuojaviranomaisen antama päätös oli, että tapaus ei vaadi virallista menettelyä. Suomessa tapahtuneesta tapauksesta viranomaisen ei ole vielä antanut päätöstä. Stockmann on asettanut tavoitteeksi, ettei vuositason olisi yhtään asiakkaiden yksityisyydensuojaa rikkovia tapauksia.

Henkilöstö

Stockmann-konsernin henkilöstöpolitiikka perustuu yhtiön arvoihin, henkilöstöstrategiaan ja toimintaperiaatteisiin (Code of Conduct). Lisäksi kaikilla konsernin yksiköillä on omat ohjeistuksensa tukemaan työntekijöiden kehitystä ja hyvinvointia Hyvän henkilöstöpolitiikan toteutumista seurataan henkilöstötutkimusten, kehityskeskusteluiden ja muiden palautekanavien avulla. Yhteistyötä tehdään myös paikallisissa henkilöstölautakunnissa ja konsernin yhtymälautakunnassa. Stockmannin liiketoiminta voisi kärsiä, jos Stockmann epäonnistuu uusien työntekijöiden ja oman, koulutetun henkilöstönsä rekrytoinnissa motivoimisessa ja ylläpidossa.

Stockmann-konsernin keskimääräinen työntekijämäärä jatkuvissa toiminnoissa oli vuoden 2018 aikana 7 241 (7 360). Kokoaikaiseksi muutettu keskimääräinen henkilömäärä oli 5 299 (5 426). Stockmannin henkilöstömäärä vuoden 2018 lopussa oli 7 129 (7 325), joista 2 145 (2 212) työskenteli Suomessa. Suomen ulkopuolella työskentelevän henkilöstön määrä oli 4 984 (5 113), mikä on 69,9 % (69,8) koko henkilöstön lukumäärästä. Stockmann Retailissa työskenteli 2 254 henkilöä (2 327), Real Estatessa 105 (113) ja Lindexillä 4 509 (4 596) sekä 130 henkilöä (154) työskenteli konsernin yhteisissä toiminnoissa Suomessa ja 131 (135) ostokontoreissa Aasiassa.

Konsernin palkkakulut olivat 172,3 miljoonaa euroa vuonna 2018, kun ne vuonna 2017 olivat 183,6 miljoonaa euroa ja vuonna 2016 207,1 miljoonaa euroa. Työsuhde-etuuksista aiheutuneet kulut olivat 220,0 miljoonaa euroa (236,2) eli 21,8 % (22,4) liikevaihdosta.

Stockmann-konsernin henkilökunnasta 91 % (91) oli naisia ja 9 % (9) miehiä. 82 % (82) oli vakituisia työntekijöitä ja 18 %:lla (18) oli määräaikainen työsopimus. Kokoaikaisen henkilöstön osuus oli 36 % (51). Konsernin työntekijöiden vaihtuvuus oli 22 % (19). Suomessa vaihtuvuus oli 17 % (17) ja Ruotsissa 9 % (6).

Tuotteet ja tuotantoketju

Stockmann tarjoaa laajan valikoiman turvallisia ja kestäviä tuotteita. Suurin osa Stockmannin tavaratalojen valikoimissa olevista tuotteista on kansainvälisiä merkkituotteita, joita täydentää laaja valikoima Stockmannin omia, oman suunnittelutiimin suunnittelema tuotteita muodin ja kodin tuotealueilla. Lindexillä tämä koskee suurinta osaa tuotteista. Noin 90 % (93) omien merkkien tuotteista on valmistettu amfiori BSCI:n määrittelemissä riskimaissa kuten Kiinassa ja Bangladeshissa. Vuonna 2018 ei tapahtunut Stockmannin ja Lindexin omien merkkien tuotteiden takaisin vetoja, mikä oli tavoitteen mukaista.

Jotta Stockmann voi seurata paremmin tuotteiden hankintaketjua ja vähentää tuotteiden ympäristövaikutuksia, sen tavoitteena on lisätä vastuullisten materiaalien käyttöä omien merkkien tuotteissaan. Vuonna 2018 55 % (54) Lindexin valikoimasta oli valmistettu vastuullisista materiaaleista ja noin 96 % (95) Lindexin käyttämästä puuvillasta oli luomupuuvillaa. Lindexin tavoitteena on vuoteen 2020 mennessä valmistaa 80 % valikoiman vaatteista vastuullisista materiaaleista, vastuullisempien prosessien mukaisesti ja vastuullisemmissa tuotantolaitoksissa. 30 % (10) Stockmannin omien merkkien vaatteista oli vuonna 2018 valmistettu vastuullisista materiaaleista ja 65 % omien merkkien trikoovaatteista oli valmistettu luomupuuvillasta.

Sekä Stockmann että Lindex julkaisevat kattavan omien merkkiensä toimittaja- ja tehdaslistan omilla verkkosivuillaan.

Ympäristö

Stockmannin tavoitteena on vähentää liiketoimintansa ympäristövaikutuksia ja haittoja vähentämällä päästöjä, tehostamalla energian ja veden kulutusta sekä lajittelemalla ja kierrättämällä jätteitä. Jatkuvan parannustyön varmistamiseksi Stockmann seuraa konsernin ympäristöjärjestelmien noudattamista ja kehitystä kohti asetettuja ympäristötavoitteita. Stockmannin tekemä ympäristötyö perustuu yhteiskuntavastuustrategiaan ja ympäristöpolitiikkaan. Stockmannin yksiköt määrittävät itse omat ympäristötavoitteet ja indikaattorit tavoitteiden saavuttamiseksi sekä määrittävät asianmukaiset johtamiskäytännöt. Stockmannin Suomen liiketoiminnoilla on käytössään sertifioitu ISO 14001 -ympäristöjärjestelmä. Samat toimintatavat ovat myös käytössä Baltian tavarataloissa. Stockmannin liiketoimintaan kohdistuvien ympäristöriskien ei arvioida olevan merkittäviä.

Stockmann-konsernin jätteiden kierrätysaste oli 72,7 % (72,7). Aste vaihtelee eri toimipisteissä: Suomessa luku oli 73,2 % (70,4), Baltiassa 39,7 % (43,5) ja Lindexin jakelukeskuksessa Ruotsissa 96,4 % (96,9). Stockmann-konsernin kasvihuonepäästöt vuonna 2018 olivat 57 030 tCO₂e (62 970). Suurin osa päästöistä, noin 78 %, oli peräisin ostetun energian, erityisesti sähkön, tuotannosta, joka pysyi samalla tasolla kuin edellisenä vuonna. Stockmann raportoi vuosittain

hiilidioksidipäästönsä yhteiskuntavastuuraportissaan ja kansainvälisessä ilmastonmuutoskyselyssä (CDP). Vedenkulutus Stockmannin omissa toiminnoissa on alhaisella tasolla ja toiminnot sijaitsevat paikoissa, joissa veden saatavuudessa ei tällä hetkellä ole ongelmia.

Ympäristövaikutuksia tarkastellaan tuotteiden elinkaaren aikana. Vähittäiskaupassa ympäristövaikutukset ovat suurelta osin peräisin tuotannosta ja myytyjen tuotteiden käytöstä. Lindex kehittää vettä, energiaa ja kemikaaleja säästäviä tuotantomenetelmiä yhdessä toimittajiensa kanssa, esimerkiksi denim tuotannossa. Stockmann ja Lindex tarjoavat kumppaniensa kanssa asiakkaille mahdollisuuksia kierrättää käytettyjä vaatteita.

Talous ja hallinnointi

Konsernin toimintaperiaatteet (Code of Conduct) ja muut politiikat määrittelevät poikkeuksetta jokaisen työntekijän ja johtohenkilön tavan toimia. Stockmann edellyttää toimintaperiaatteiden noudattamista myös tavarantoimittajilta ja yhteistyökumppaneilta, ja panostaa periaatteiden viestimiseen heille. Toimintaperiaatteet koskevat lainsäädännön ja eettisten toimien noudattamista, vapaata kilpailua ja kuluttajien oikeuksia, työntekijöitä ja työoloja, ympäristöä, korruptiota ja eturistiriitoja. Stockmann kunnioittaa ja edistää kaikkia ihmisoikeuksia ihmisoikeuspolitiikkansa mukaisesti. Merkittävimmät ihmisoikeusriskit koskevat hankintaketjua ja liittyvät työskentelyoloihin.

Stockmannin lahjonnan- ja kilpailunvastaiseen toimintaan liittyvät säännöt sisältyvät Stockmannin toimintaperiaatteisiin ja niitä tarkennetaan lahjonnan vastaisessa ohjeistuksessa. Stockmannilla on konsernin omille työntekijöille, kumppaneille ja muille sidosryhmille suunnattu kanava, jonka avulla voi anonymisti raportoida havaitsemistaan Stockmannin toimintaohjeiden tai muiden konsernin ohjeistusten vastaisista rikkomuksista. Stockmannin työntekijöiden tai eri sidosryhmien epäeettiset liiketoimintakäytännöt saattaisivat aiheuttaa vahinkoa Stockmannin maineelle ja niillä voi olla taloudellista vaikutusta liiketoiminnalle. Vuoden aikana Stockmannille ei ilmoitettu korruptiota koskevista oikeustapauksista konsernia vastaan. Vuonna 2018 ei ollut yhtään oikeustapausta, oikeustoimia tai päätöksiä liittyen kilpailunvastaiseen käyttäytymiseen, kilpailunvastaiseen toimintaan, kartelleihin tai monopoliaseman väärinkäyttöön. Vuoden 2018 loppuun mennessä 59 % (30) Stockmannin henkilöstöstä Suomessa oli suorittanut toimintaperiaatteita koskevan koulutuksen. Stockmannin tukitoimintojen ja tavaratalojen johtoryhmien jäsenistä 94 % (87) oli suorittanut koulutuksen. Stockmannin pitkäaikainen tavoite on, että 100 % konsernin työntekijöistä suorittaa koulutuksen.

Yhteiskuntavastuuriskit ja niiden hallinta

Stockmann-konsernin merkittävimmät yhteiskuntavastuuseen liittyvät riskit on tunnistettu liittyvän tuotevalikoiman hankintaketjuihin. Stockmannin tavarataloissa tunnetut kansainväliset ja kotimaiset merkkituotteet muodostavat pääosan tavaratalojen valikoimasta. Näiden tuotteiden tavarantoimittajien edellytetään sitoutuvan Stockmannin toimintaperiaatteisiin tai osoittamaan sitoumuksensa muihin vastaaviin toimintaperiaatteisiin. Lisäksi Stockmann tavarataloissa on tarjolla laaja omien merkkien valikoima ja Lindexillä lähes kaikki myytävät tuotteet ovat omien merkkien tuotteita. Merkittävä osa omien merkkien tuotteista valmistetaan amfori BSCI:n riskimaiksi luokittelemilla alueilla. Omien merkkien hankintaketjujen hallinnassa konserni altistuu erilaisille riskeille, jotka liittyvät esimerkiksi hankintaketjujen jäljitettävyyteen ja läpinäkyvyyteen, ihmisoikeuksien ja työelämän oikeuksien toteutumiseen sekä tuotannon ja raaka-aineiden ympäristövaikutuksiin. Stockmann hallitsee riskejä vastuullisilla ostokäytännöllä, vakiintuneilla toimintaperiaatteilla ja riskienhallintamenetelmillä. Riskejä seurataan yhteiskuntavastuustrategian ja hyvän hallintotavan mukaisesti. Kaikilta konsernin omien merkkien tavarantoimittajilta edellytetään sitoutumista Stockmannin tavarantoimittajien toimintaperiaatteisiin, jotka perustuvat amfori BSCI:n 11 työelämän perusoikeuksista koostuviin toimintaperiaatteisiin, tai muuhun vastaavaan sitoumukseen. Stockmann-konsernilla on ostokonttoreita viidessä päätuotantopaikassa. Konttoreissa työskentelee paikallinen henkilöstö, joka valvoo tuotteiden laatua ja toimintaperiaatteiden noudattamista. Riskimaissa toimittajien tehtäisiin tehdään myös amfori BSCI:n auditointeja.

Muut tunnistetut konsernin liiketoimintaan liittyvät yhteiskuntavastuuriskit liittyvät henkilöstön osaamiseen ja hyvinvointiin, tuoteturvallisuuteen ja ympäristötietoisuuteen. Näiden alueiden riskeihin vastaamatta jättäminen voisi vaikuttaa konsernin julkisuuskuvaan ja luotettavuuteen. Avoin vuoropuhelu ja yhteistyö konsernin sidosryhmien kanssa sekä läpinäkyvä vastuullisuusviestintä ovat keskeinen osa Stockmannin riskienhallintaa.

Lisätietoa Stockmannin yhteiskuntavastuutoimenpiteistä ja tuloksista julkaistaan Stockmannin yhteiskuntavastuun katsauksessa, joka julkaistaan viikolla 9 osoitteessa vuosio2018.stockmanngroup.com. Raportti julkaistaan Global Reporting Initiative -raportointiohjeiston mukaisesti.

RISKITEKIJÄT

Stockmann on altis toimintaympäristöstä, yhtiön omasta toiminnasta ja taloudellisista tekijöistä aiheutuville riskeille.

Yleinen taloustilanne vaikuttaa kuluttajien ostokäyttäytymiseen ja ostovoimaan kaikilla Stockmannin markkina-alueilla. Kuluttajien ostokäyttäytymiseen vaikuttavat myös digitalisaatio, lisääntyvä kilpailu ja muuttuvat kulutustavat. Myös nopeat ja odottamattomat muutokset markkinoilla voivat vaikuttaa sekä

rahoitusmarkkinoiden että kuluttajien käyttäytymiseen. Kuluttajien ostokäyttäytymiseen liittyvät epävarmuustekijät nähdään ensisijaisina riskeinä, jotka voivat vaikuttaa Stockmannin toimintaan vuonna 2019.

Toimintaympäristö voi vaikuttaa myös Stockmannin vuokralaisten toimintaan ja tämän myötä sillä voi olla negatiivinen vaikutus vuokratuloihin ja Stockmannin kiinteistöjen vuokrausasteeseen. Näillä tekijöillä, erityisesti jos ne liittyvät kiinteistöjen suurimpiin vuokralaisiin, voi olla vaikutusta kiinteistöjen käypään arvoon.

Muodin osuus konsernin liikevaihdosta on noin 80 %. Tuotteiden lyhyt elinkaari, trendiriippuvuus, muodin kausiluonteisuus ja alttius säätilan tavanomaisesta poikkeaville muutoksille ovat olennainen osa muotikauppaa. Näillä voi olla vaikutusta konsernin liikevaihtoon ja myyntikatteeseen. Vähittäiskaupan alalla tuotteen arvoketju raaka-aineista asiakkaalle sisältää useita vaiheita ja sisältää riskejä liittyen ihmisoikeuksien toteutumiseen, hyviin työoloihin ja muihin vaatimuksiin, jotka on määritelty Stockmannin toimintaohjeissa ja muissa ohjeistuksissa. Toimitusketjun vastuullinen hallinta ja luonnonvarojen kestävä käyttö on tärkeää konsernin brändeille, jossa Stockmann voi säilyttää asiakkaiden luottamuksen. Lisätietoja yhteiskuntavastuuseen liittyvistä riskeistä löytyy kohdasta Ei-taloudellisen tiedon raportointi.

Konsernin liiketoiminta perustuu joustavasti toimivaan logistiikkaan ja tehokkaihin tavara- ja informaatiovirtoihin. Viiveet ja häiriöt tavara- tai tietoliikenteessä ja logistiikkakumppaneihin liittyvät epävarmuudet voivat haitata liiketoimintaa. Näitä operatiivisia riskejä pyritään hallitsemaan kehittämällä tarkoituksenmukaisia varajärjestelmiä ja vaihtoehtoisia toimintatapoja sekä panostamalla tietojärjestelmien häiriöttömään toimintaan. Operatiivisia riskejä katetaan myös vakuutusilla.

Konsernin liikevaihtoon, tulokseen ja taseeseen vaikuttavat valuuttakurssien muutokset konsernin raportointivaluutan euron, Ruotsin kruunun, Norjan kruunun, Yhdysvaltojen dollarin, Venäjän ruplan ja eräiden muiden valuuttojen välillä. Valuuttakurssien vaihtelut voivat vaikuttaa merkittävästi yhtiön liiketoimintaan. Konsernin velkojen suuren määrän ja siten korkeiden korkokulujen takia rahoitusriskit, jotka aiheutuvat erityisesti korkotasojen vaihtelusta, sekä jälleenrahoitukseen, rahoitussopimusten rikkomiseen ja maksuvalmiuteen liittyvät riskit voivat vaikuttaa yhtiön taloudelliseen asemaan. Korkotason vaihtelut voivat myös vaikuttaa liikearvoon ja tuottovaatimuksiin, jotka liittyvät konsernin omistamiin kiinteistöihin ja näiden käypiin arvoihin. Rahoitusriskejä hallinnoidaan hallituksen vahvistaman riskipolitiikan mukaisesti.

RAPORTOINTIKAUDEN JÄLKEISET TAPAHTUMAT

Stockmann sai päätökseen Pietarissa sijaitsevan Nevsky Centre -kauppakeskuksen myynnin uudelle omistajalle PPF Real Estatelle 24.1.2019. Kauppahinta oli 171 miljoonaa euroa ja myynnillä oli Stockmannille verojen jälkeen noin 141 miljoonan euron positiivinen kassavirtavaikutus. Stockmann käytti myyntitulot pankkilainansa takaisinmaksuun.

VUODEN 2019 NÄKYMÄT

Stockmann-konsernin suurimmissa toimintamaissa Suomessa ja Ruotsissa yleinen talustilanne parantui ja bruttokansantuotteen kasvu jatkui vuonna 2018. Myös kuluttajien luottamus on jatkanut positiivista kehitystään. Vuonna 2019 vähittäismyynnin kasvun arvioidaan hieman hidastuvan Suomessa talouskasvun hidastumisen myötä, mutta Ruotsissa kasvun odotetaan jatkuvan (lähde: Kaupan liitto, HUI Reseach).

Kuluttajien ostokäyttäytyminen muuttuu digitalisaation ja kilpailun lisääntyessä. Sähköisen kaupankäynnin odotetaan kasvavan tasaisesti, mutta kivijalkamyymälöissä kehitys jatkuu haastavana. Vähittäiskaupan alalla on edessään suuria rakenteellisia haasteita digitalisoinnin ja kansainvälistymisen myötä.

Baltian maissa vähittäiskaupan näkymät ovat paremmat kuin Stockmann-konsernin muilla päämarkkina-alueilla (lähde: OCED).

Stockmann jatkaa suorituskykynsä parantamista ja käynnisti tammikuussa 2019 hankkeen, jonka tavoitteena on konsernin kulutason alentaminen 20 miljoonalla eurolla vuoden 2019 loppuun mennessä. Lisäksi tavoitteena on parantaa suhteellista myyntikatetta ja nopeuttaa sellaisia strategisia kehityshankkeita, joiden tulokset näkyvät asiakkaille kuluvan vuoden aikana. Toimenpiteistä 15 miljoonan euroa kohdistuu Stockmannin Suomen ja Baltian toimintoihin ja 5 miljoonan euroa Lindexiin, joka jatkaa kannattavuuden parantamisohjelmaansa.

Operatiivisen suorituskyvyn parannusten lisäksi käyttökate (EBITDA) ja liikevoitto paranevat laskentaperiaatteiden muutoksen myötä, kun uusi vuokrasopimusten käsittelyä sääntelevä IFRS 16 -standardi otetaan käyttöön vuonna 2019. Vuoden 2018 vertailulukuja ei muuteta uuden standardin käyttöönoton vuoksi.

Vuoden 2019 investointien on arvioitu olevan noin 35 miljoonaa euroa, mikä on vähemmän kuin vuoden arvioidut poistot.

TULOSENNUSTE VUODELLE 2019

Stockmann arvioi konsernin oikaistun liikevoiton ilman Nevsky Centren vaikutusta paranevan vuoteen 2018 verrattuna.

SELVITYS HALLINTO- JA OHJAUSJÄRJESTELMÄSTÄ

Stockmann julkaisee erillisen selvityksen hallinto- ja ohjausjärjestelmästä vuodelta 2018 Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodin suosituksen mukaisesti. Selvitys julkaistaan viikolla 9.

Helsingissä 13.2.2019

STOCKMANN Oyj Abp
Hallitus

Tunnusluvut

		2018	2017	2016	2015	2014
Liikevaihto *)	milj. euroa	1 018,8	1 055,9	1 175,7	1 434,8	1 605,5
Myyntikate *)	milj. euroa	580,1	588,8	655,4	725,4	780,3
Suhteellinen myyntikate *)	%	56,9	55,8	55,7	50,6	48,6
Käyttökate (EBITDA) *)	milj. euroa	76,0	67,6	85,6	19,3	-17,3
Oikaistus käyttökatteeseen(EBITDA) *)	milj. euroa	-8,4	-5,6	-2,6	-24,0	-35,4
Oikaistu käyttökate (EBITDA) *)	milj. euroa	84,3	73,2	88,2	43,4	18,1
Liiketulos *)	milj. euroa	-5,0	-148,4	28,3	-52,5	-77,2
Osuus liikevaihdosta *)	%	-0,5	-14,1	2,4	-3,7	-4,8
Oikaistus liiketulokseen *)	milj. euroa	-33,4	-160,6	-2,6	-24,0	-39,3
Oikaistu liiketulos (EBIT) *)	milj. euroa	28,4	12,3	30,9	-28,5	-37,8
Tilikauden tulos	milj. euroa	-45,2	-209,4	-3,2	-175,0	-99,8
Osakepääoma	milj. euroa	144,1	144,1	144,1	144,1	144,1
A-osakkeet	milj. euroa	61,1	61,1	61,1	61,2	61,2
B-osakkeet	milj. euroa	83,0	83,0	83,0	82,9	82,9
Oman pääoman tuotto	%	-5,2	-21,3	-0,3	-19,4	-12,1
Sijoitetun pääoman tuotto	%	-0,4	-9,1	1,8	-7,6	-4,9
Sijoitettu pääoma	milj. euroa	1 540,1	1 745,4	1 836,1	1 740,4	1 657,9
Pääoman kiertonopeus		0,7	0,7	0,6	0,9	1,1
Vaihto-omaisuuden kiertonopeus		3,1	3,4	3,4	4,8	4,1
Omavaraisuusaste	%	46,2	43,0	48,3	46,1	39,3
Nettovelkaantumisaste	%	64,5	83,8	68,3	72,1	105,4
Investoinnit	milj. euroa	29,3	34,7	44,2	53,4	53,8
Osuus liikevaihdosta *)	%	2,9	3,3	3,8	3,7	3,4
Korollinen nettovelka	milj. euroa	543,3	739,4	736,4	753,6	799,4
Korollinen nettovelka / EBITDA	milj. euroa	7,2	10,9	8,6	39,0	-46,2
Taseen loppusumma	milj. euroa	1 827,9	2 061,4	2 241,2	2 273,9	1 936,5
Henkilöstökulut *)	milj. euroa	222,0	236,2	270,4	321,5	356,3
Henkilöstö keskimäärin *)	hlöä	7 241	7 360	8 164	10 762	12 157
Henkilöstö keskimäärin kokoaikaiseksi muutettuna *)	hlöä	5 299	5 426	5 960	7 643	8 916
	tuhatta					
Liikevaihto/henkilö *)	euroa	140,7	143,5	144,0	133,3	132,1

*) jatkuvat toiminnot

Stockmann Herkuu Suomessa on raportoitu lopetettuina toimintoina 31.12.2018 ja 31.12.2017 päättyneiltä tilikausilta, vertailuvuosi 2016 on oikaistu vastaavasti.
Venäjän tavarataloliiketoiminta on raportoitu lopetettuina toimintoina 31.12.2016 ja 31.12.2015 päättyneiltä tilikausilta, vertailuvuosi 2014 on oikaistu vastaavasti.

Osakekohtaiset tunnusluvut

		2018	2017	2016	2015	2014
Osakekohtainen tulos, jatkuvat toiminnot	euroa	-0,68	-2,82	-0,18	-1,24	-1,34
Osakekohtainen tulos, lopetetut toiminnot	euroa	-0,02	-0,16	0,06	-1,20	-0,04
Osakekohtainen tulos (laimentamaton ja laimennettu)	euroa	-0,70	-2,98	-0,12	-2,43	-1,39
Liiketoiminnan rahavirta/osake	euroa	1,15	0,26	0,58	0,24	0,41
Oma pääoma/osake	euroa	11,71	12,29	14,99	14,53	10,55
Osinko/osake*	euroa					
Osakkeiden P/E luku						
A-osake		-2,9	-1,5	-60,4	-2,6	-4,6
B-osake		-2,7	-1,5	-60,2	-2,6	-4,6
Päätöskurssi 31.12.	euroa					
A-osake		2,00	4,60	7,09	6,22	6,42
B-osake		1,92	4,35	7,06	6,25	6,36
Tilikauden ylin kurssi	euroa					
A-osake		5,64	8,20	7,55	8,00	12,40
B-osake		5,13	8,00	7,31	8,41	12,58
Tilikauden alin kurssi	euroa					
A-osake		1,84	4,22	5,26	5,94	6,20
B-osake		1,65	4,05	5,06	5,98	6,21
Tilikauden keskipörssi	euroa					
A-osake		2,53	5,29	5,97	6,86	9,76
B-osake		3,31	6,19	6,33	7,10	10,00
Osakkeiden vaihto	1 000 kpl					
A-osake		3 875	1 996	2 791	2 188	933
B-osake		13 952	13 664	12 231	14 615	17 625
Osakkeiden vaihto	%					
A-osake		12,7	6,5	9,1	7,2	3,0
B-osake		33,6	32,9	29,5	35,2	42,5
Osakekannan markkina-arvo 31.12.	milj. euroa	140,8	321,0	509,6	449,4	460,1
Osakkeiden lukumäärä 31.12.	1 000 kpl	72 049	72 049	72 049	72 049	72 049
A-osake		30 531	30 531	30 531	30 553	30 596
B-osake		41 518	41 518	41 518	41 495	41 453
Osakkeiden lukumäärä, painotettu keskiarvo	1 000 kpl	72 049	72 049	72 049	72 049	72 049
A-osake		30 531	30 531	30 533	30 590	30 596
B-osake		41 518	41 518	41 515	41 459	41 453
Osakkeenomistajien lukumäärä 31.12.		44 396	46 672	49 813	52 415	55 343

* hallitus esittää yhtiökokoukselle, että osinkoa ei jaeta.

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät

Stockmann käyttää raportoinnissaan Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen (ESMA) antamien ohjeiden mukaisesti vaihtoehtoisia tunnuslukuja, jotka kuvaavat paremmin toiminnallista tulosta ja helpottavat tilikausien välistä vertailua.

	2018	2017	2016	2015	2014
milj. euroa					
Oikaistu käyttökate (EBITDA)	84,3	73,2	88,2	43,4	18,1
Oikaisut käyttökatteeseen (EBITDA)					
Uudelleenjärjestelyt	-3,3	-9,6	-2,6	-1,1	-35,4
Sijoituskiinteistöjen käypien arvojen voitot ja tappiot		4,0			
Kiinteistöjen myyntivoitot	6,8				
Tappiot liiketoimintamyynneistä				-22,9	
Myytäväinä olevien varojen arvonoinnitus	-11,9				
Oikaisut yhteensä	-8,4	-5,6	-2,6	-24,0	-35,4
Käyttökate (EBITDA)	76,0	67,6	85,6	19,3	-17,3
Oikaistu liike-tulos (EBIT)	28,4	12,3	30,9	-28,5	-37,8
Oikaisut liike-tulokseen (EBIT)					
Liikearvon arvonalentuminen	-25,0	-150,0			
Uudelleenjärjestelyt	-3,3	-14,6	-2,6	-1,1	-39,3
Sijoituskiinteistöjen käypien arvojen voitot ja tappiot		4,0			
Kiinteistöjen myyntivoitot	6,8				
Tappiot liiketoimintamyynneistä				-22,9	
Myytäväinä olevien varojen arvonoinnitus	-11,9				
Oikaisut yhteensä	-33,4	-160,6	-2,6	-24,0	-39,3
Liike-tulos (EBIT)	-5,0	-148,4	28,3	-52,5	-77,2

Tunnuslukujen laskentaperiaatteet

IFRS:n mukaiset tunnusluvut

Tulos jatkuvista toiminnoista/osake	emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva tilikauden tulos jatkuvista toiminnoista – verovaikutuksella oikaistu hybridilainan korko / osakkeiden keskimääräinen lukumäärä
Tulos lopetetuista toiminnoista/osake	emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva tilikauden tulos lopetetuista toiminnoista – verovaikutuksella oikaistu hybridilainan korko / osakkeiden keskimääräinen lukumäärä
Tulos/osake	emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva tilikauden tulos – verovaikutuksella oikaistu hybridilainan korko / osakkeiden keskimääräinen lukumäärä

Vaihtoehtoiset tunnusluvut

Myyntikate	liikevaihto – aineiden ja tarvikkeiden käyttö
Suhteellinen myyntikate	myyntikate / liikevaihto x 100
Käyttökate (EBITDA)	liiketulos + poistot ja arvonalentumiset
Oikaistu käyttökate (EBITDA)	käyttökate (EBITDA) – oikaisuerät, katso vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät
Oikaistu liiketulos	liiketulos – oikaisuerät, katso vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät
Oman pääoman tuotto, %	tilikauden tulos / oma pääoma yhteensä (keskimäärin vuoden aikana) x 100
Sijoitetun pääoman tuotto, %	tulos ennen veroja + korko- ja muut rahoituskulut / sijoitettu pääoma x 100
Sijoitettu pääoma	taseen loppusumma - laskennallinen verovelka ja muut korottomat velat (keskimäärin vuoden aikana)
Pääoman kiertonopeus	liikevaihto / taseen loppusumma - laskennallinen verovelka ja muut korottomat velat (keskimäärin vuoden aikana)
Vaihto-omaisuuden kiertonopeus	365 / vaihto-omaisuuden kiertoaika
Omavaraisuusaste, %	oma pääoma yhteensä / taseen loppusumma - saadut ennakot x 100
Nettovelkaantumisaste, %	korollinen vieras pääoma - rahavarat - korolliset saamiset / oma pääoma yhteensä x 100
Korollinen nettovelka	korollinen vieras pääoma - rahavarat - korolliset saamiset

Osakekohtaiset tunnusluvut

Oma pääoma/osake	emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva oma pääoma / osakkeiden lukumäärä tilinpäätöspäivänä
Liiketoiminnan rahavirta/osake	liiketoiminnan rahavirta / osakkeiden keskimääräinen lukumäärä ilman yhtiön omistamia omia osakkeita
Osakkeiden P/E luku	pörssikurssi tilinpäätöspäivänä / tulos/osake
Osakkeiden vaihto	osakkeiden kappalemääräinen vaihto tilikauden aikana
Osakekannan markkina-arvo	osakkeiden lukumäärä kerrottuna tilinpäätöspäivän pörssikurssilla osakelajeittain

Osakkeet ja osakkeenomistajat

Stockmann Oyj Abp:n osakepääoma jakautuu A- ja B-osakkeisiin. A-sarjan osakkeella on kymmenen ääntä ja B-sarjan osakkeella yksi ääni. Molempien sarjojen osakkeiden nimellisarvo on 2,00 euroa osakkeelta, ja molemmilla on oikeus yhtä suureen osinkoon.

Yhtiön osakkeet ovat arvo-osuusjärjestelmässä sekä kaupankäynnin kohteena Nasdaq Helsingin pörssissä. A-osakkeen kaupankäyntitunnus on STCAS ja B-osakkeen STCBV. Yhtiöllä oli 31.12.2018 rekisteröityjä osakkeenomistajia 44 396 (46 672 osakkeenomistajaa 31.12.2017).

Stockmannin osakekannan markkina-arvo 31.12.2018 oli 140,8 miljoonaa euroa (321,0 miljoonaa euroa 31.12.2017).

Osakemäärät 31.12.2018

	Osakkeen- omistajat	Osuus osakkeista	Osuus äänistä
	kpl	%	%
1-100	29 610	66,7	0,6
101-1000	12 080	27,2	4,2
1001-10000	2 453	5,5	5,7
10001-100000	212	0,5	4,3
100001-1000000	30	0,1	13,3
1000001-	11	0,0	71,9
Yhteensä	44 396	100,0	100,0

Omistajaryhmät 31.12.2018

	Osakkeen- omistajat	Osuus osakkeista	Osuus äänistä
	kpl	%	%
Yksityishenkilöt	43 220	97,4	21,1
Yritykset	709	1,6	20,9
Säätiöt ja yhdistykset	253	0,6	55,2
Hallintarekisteröidyt (sis. ulkomaiset omistajat)	184	0,4	2,3
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	30	0,1	0,4
Rekisteröimättömät osakkeet			0,0
Yhteensä	44 396	100,0	100,0

Suurimmat osakkeenomistajat 31.12.2018

	Osuus osakkeista %	Osuus äänistä %
1 Föreningen Konstsamfundet-ryhmä	13,6	21,8
2 HTT STC Holding Oy Ab	11,7	10,7
3 Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma	9,1	5,4
4 Svenska litteratursällskapet i Finland r.f.	7,6	15,8
5 Niemistö Kari	5,8	9,4
6 Etola-yhtiöt	4,2	6,1
7 Valtion Eläkerahasto	2,3	0,5
8 Samfundet Folkhälsan i svenska Finland r.f	2,2	2,7
9 Jenny ja Antti Wihurin rahasto	1,9	2,1
10 Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	1,7	0,8
11 Inez och Julius Polins Fond	1,5	0,8
12 Wilhelm och Else Stockmanns Stiftelse	1,1	2,2
13 Helene och Walter Grönqvists Stiftelse	0,7	1,5
14 Turun kaupunki	0,5	0,1
15 William Thuring's Stiftelse	0,5	0,7
16 Sijoitusrahasto Taaleritehdas Arvo Markka Osake	0,4	0,1
17 Turun kaupungin Vahinkorahasto	0,4	0,1
18 Petter och Margit Forsströms stiftelse till Karl och Olivia Forsströms minne	0,3	0,1
19 Sijoitusrahasto Nordea Pro Suomi	0,3	0,1
20 Eläkevakuutusosakeyhtiö Veritas	0,2	0,5
Muut	34,1	18,6
Yhteensä	100,0	100,0

KONSERNIN TULOSLASKELMA

Milj. euroa	Liitetieto	1.1.–31.12.2018	1.1.–31.12.2017
Jatkuvat toiminnot			
LIIEVAIHTO	2.2	1 018,8	1 055,9
Liiketoiminnan muut tuotot	2.2	7,0	0,0
Sijoituskiinteistöjen käyvän arvon muutokset	2.2, 3.4	-0,3	3,7
Aineiden ja tarvikkeiden käyttö	2.3	-438,7	-467,1
Palkat ja työsuhde-etuuksista aiheutuneet kulut	2.5, 5.5	-222,0	-236,2
Poistot ja arvonalentumiset	3	-80,9	-215,9
Liiketoiminnan muut kulut	2.6	-288,9	-288,8
Kulut yhteensä		-1 030,5	-1 208,0
LIIEVOITTO/-TAPPIO	2.1	-5,0	-148,4
Rahoitustuotot	4.1	0,6	0,7
Rahoituskulut	4.1	-35,3	-31,8
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä		-34,6	-31,1
VOITTO/TAPPIO ENNEN VEROJA		-39,6	-179,5
Tuloverot	2.7	-4,2	-18,7
TILIKAUDEN VOITTO/TAPPIO, JATKUVAT TOIMINNOT		-43,7	-198,1
Voitto/tappio lopetuista toiminnoista	5.1	-1,4	-11,3
TILIKAUDEN VOITTO/TAPPIO		-45,2	-209,4
Tilikauden voiton/tappion jakautuminen:			
Emoyhtiön osakkeenomistajille		-45,2	-209,4
Osakekohtainen tulos, EUR:	4.13		
Jatkuvista toiminnoista (laimentamaton ja laimennettu)		-0,68	-2,82
Lopetetuista toiminnoista (laimentamaton ja laimennettu)		-0,02	-0,16
Tilikauden tuloksesta (laimennettu ja laimentamaton)		-0,70	-2,98

KONSERNIN LAAJA TULOSLASKELMA

Milj. euroa	Liitetieto	1.1.–31.12.2018	1.1.–31.12.2017
TILIKAUDEN VOITTO/TAPPIO		-45,2	-209,4
Muut laajan tuloksen erät:			
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi			
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden uudelleenarvostus (IAS 16) ennen veroja		8,7	38,0
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden uudelleenarvostus (IAS 16), verovaikutus	2.7, 4.12	-1,7	-7,5
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden uudelleenarvostus (IAS 16) verojen jälkeen		6,9	30,5
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi			
Muuntoerot ulkomaisista yksiköistä ennen veroja	2.7, 4.12	2,8	-7,2
Muuntoerot ulkomaisista yksiköistä verojen jälkeen		2,8	-7,2
Rahavirran suojaus ennen veroja		0,6	-2,0
Rahavirran suojaus, verovaikutus		-0,1	0,4
Rahavirran suojaus verojen jälkeen	2.7, 4.12	0,5	-1,6
Muut laajan tuloksen erät, netto		10,3	21,7
TILIKAUDEN LAAJA TULOS YHTEENSÄ		-34,9	-187,7
Tilikauden laajan tuloksen jakautuminen:			
Emoyhtiön osakkeenomistajille, jatkuvat toiminnot		-33,5	-176,4
Emoyhtiön osakkeenomistajille, lopetetut toiminnot		-1,4	-11,3

KONSERNITASE

Milj. euroa	Liitetieto	31.12.2018	31.12.2017
VARAT			
PITKÄAIKAISET VARAT			
Aineettomat hyödykkeet			
Liikearvo		516,1	563,8
Tavaramerkki		88,7	92,4
Aineettomat oikeudet		39,6	38,5
Muut aineettomat hyödykkeet		2,3	2,7
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		0,9	0,6
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	3.2	647,5	698,0
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet			
Maa- ja vesialueet		102,5	103,9
Rakennukset ja rakennelmat		578,5	587,6
Koneet ja kalusto		64,1	76,2
Vuokrahuoneiston perusparannusmenot		5,1	4,4
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		0,8	1,2
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet yhteensä	3.3	751,1	773,2
Sijoituskiinteistöt	3.4	0,5	100,5
Pitkäaikaiset saamiset	4.10, 4.11	0,6	3,0
Muut sijoitukset	4.10	0,3	0,3
Laskennalliset verosaamiset	2.8	14,7	33,2
PITKÄAIKAISET VARAT YHTEENSÄ		1 414,7	1 608,2
LYHYTAIKAISET VARAT			
Vaihto-omaisuus	2.4	141,9	162,2
Lyhytaikaiset saamiset			
Korolliset saamiset		0,8	2,2
Tuloverosaamiset		7,8	3,6
Korottomat saamiset		43,7	79,6
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	4.3	52,2	85,4
Rahavarat	4.4	43,4	21,0
LYHYTAIKAISET VARAT YHTEENSÄ		237,6	268,6
MYYTÄVÄNÄ OLEVAT VARAT	5.1	175,7	184,6
VARAT YHTEENSÄ		1 827,9	2 061,4

Milj. euroa	Liitetieto	31.12.2018	31.12.2017
OMA PÄÄOMA JA VELAT			
OMA PÄÄOMA			
Osakepääoma		144,1	144,1
Ylikurssirahasto		186,1	186,1
Uudelleenarvostusrahasto		358,2	418,6
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		250,4	250,4
Muut rahastot		44,2	43,8
Muuntoerot		-11,6	-14,5
Kertyneet voittovarot		-212,1	-227,6
Hybridilaina		84,3	84,3
Emoyhtiön omistajien oman pääoman osuus	4.12	843,7	885,1
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ		843,7	885,1
PITKÄAIKAISET VELAT			
Laskennalliset verovelat	2.8	128,3	146,7
Pitkäaikaiset korolliset rahoitusvelat	4.5	359,9	505,2
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma ja pitkäaikaiset varaukset	4.9, 4.10, 5.3	17,5	20,7
PITKÄAIKAISET VELAT YHTEENSÄ		505,7	672,6
LYHYTAIKAISET VELAT			
Lyhytaikaiset korolliset rahoitusvelat	4.6	227,9	258,3
Lyhytaikaiset korottomat velat			
Ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat	4.6, 4.9	190,1	183,5
Tuloverovelat	4.6	20,9	16,4
Lyhytaikaiset varaukset	5.3	5,0	5,7
Lyhytaikaiset korottomat velat yhteensä		215,9	205,7
LYHYTAIKAISET VELAT YHTEENSÄ		443,8	464,0
MYYTÄVÄNÄ OLEVIIN VAROIHIN LIITTYVÄT VELAT	5.1	34,7	39,6
VELAT YHTEENSÄ		984,3	1 176,3
OMA PÄÄOMA JA VELAT YHTEENSÄ		1 827,9	2 061,4

Sisältää jatkuvat ja lopetetut toiminnot

KONSERNIN RAHAVIRTALASKELMA

Milj. euroa	Liitetieto	1.1.–31.12.2018	1.1.–31.12.2017
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA			
Tilikauden voitto/tappio		-45,2	-209,4
Oikaisut:			
Poistot ja arvonalentumiset		80,9	215,9
Pysyvien vastaavien myyntivoitot (-) ja -tappiot (+)		5,6	0,3
Korkokulut ja muut rahoituskulut		35,3	31,8
Korkotuotot		-0,6	-0,7
Tuloverot		4,2	18,7
Muut oikaisut		-3,0	11,9
Käyttöpääoman muutokset:			
Vaihto-omaisuuden lisäys (-) / vähennys (+)		16,3	15,5
Lyhytaikaisten liikesaamisten lisäys (-) / vähennys (+)		11,9	3,1
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys (+) / vähennys (-)		10,5	-33,4
Maksetut korot		-24,4	-23,6
Saadut korot liiketoiminnasta		0,6	0,6
Maksetut verot liiketoiminnasta		-9,2	-11,8
Liiketoiminnan nettorahavirta		82,9	18,8
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA			
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin		-28,1	-33,7
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot		122,5	
Nettosijoituksen ja sisäisen lainan suojauksen kurssivoitto*		31,6	7,1
Saadut osingot investoinneista			0,0
Investointien nettorahavirta		126,0	-26,6
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA			
Lyhytaikaisten lainojen nostot		79,9	246,1
Lyhytaikaisten lainojen takaisinmaksut		-249,1	-380,6
Pitkäaikaisten lainojen nostot		215,0	737,4
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut		-213,8	-582,9
Lainajärjestelykulut			-10,4
Hybridilainan korko		-6,6	-7,4
Rahoituksen nettorahavirta		-174,6	2,3
RAHAVAROJEN MUUTOS			
Rahavarat tilikauden alussa		21,0	20,2
Luotollinen shekkitali		-12,2	-5,7
Rahavarat tilikauden alussa		8,8	14,5
Rahavarojen muutos		34,3	-5,5
Valuuttakurssien muutosten vaikutus		-0,1	-0,2
Rahavarat tilikauden lopussa		43,4	21,0
Luotollinen shekkitali		-0,4	-12,2
Rahavarat tilikauden lopussa	4,4	43,0	8,8

Sisältää jatkuvat ja lopetetut toiminnot

*Ulkomaiseen yksikköön tehdyn nettosijoituksen ja sisäisen lainan suojaukseen liittyvä realisoitunut kurssivoitto

LASKELMA KONSERNIN OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSISTA

Milj. euroa	Osakepääoma	Ylikurssirahasto	Uudelleenarvostus- rahasto	Suojausinstrumenttien rahasto	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Muut rahastot	Muuntoero	Kertyneet voittovarot	Hybridilaina	Yhteensä
OMA PÄÄOMA 1.1.2017	144.1	186.1	398.3	1.5	250.4	43.9	-7.2	-21.1	84.3	1 080.3
Tilikauden voitto/tappio								-209.4		-209.4
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden uudelleen- arvostus (IAS 16)			30.5							30.5
Muuntoerot ulkomaisista yksiköistä 2)							-7.2			-7.2
Rahavirran suojaus 2)				-1.6						-1.6
Laaja tulos yhteensä, netto			30.5	-1.6			-7.2	-209.4		-187.7
Hybridilainan koron maksu								-7.4		-7.4
Muut muutokset 1)			-10.3			-0.1		10.3		
Liiketoimet omistajien kanssa yhteensä			-10.3			-0.1		2.9		-7.4
OMA PÄÄOMA 31.12.2017	144.1	186.1	418.6	-0.1	250.4	43.8	-14.5	-227.6	84.3	885.1

Milj. euroa	Osakepääoma	Ylikurssirahasto	Uudelleenarvostus- rahasto	Suojausinstrumenttien rahasto	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Muut rahastot	Muuntoero	Kertyneet voittovarot	Hybridilaina	Yhteensä
OMA PÄÄOMA 1.1.2018	144.1	186.1	418.6	-0.1	250.4	43.8	-14.5	-227.6	84.3	885.1
Tilikauden voitto/tappio								-45.2		-45.2
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden uudelleen- arvostus (IAS 16)			6.9							6.9
Muuntoerot ulkomaisista yksiköistä 2)							2.8			2.8
Rahavirran suojaus 2)				0.5						0.5
Laaja tulos yhteensä, netto			6.9	0.5			2.8	-45.2		-34.9
Uudelleenarvostetun omaisuuden myynti			-58.4					58.4		
Hybridilainan koron maksu								-6.6		-6.6
Muut muutokset 1)			-8.9					8.9		
Liiketoimet omistajien kanssa yhteensä			-67.3					60.7		-6.6
OMA PÄÄOMA 31.12.2018	144.1	186.1	358.2	0.4	250.4	43.8	-11.6	-212.1	84.3	843.7

1) Vuosittainen siirto uudelleenarvostukseen perustuvan ja alkuperäiseen hankintamenuun perustuvan poiston erosta

2) Liitetiedot 2.7, 4.12

Sisältää jatkuvat ja lopetetut toiminnot

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

1 Yrityksen perustiedot	23
1.1 Yleistä	23
1.2 Johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet ja arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät	24
1.3 Yhdistelyperiaatteet	24
1.4 Ulkomaan rahan määräiset erät	25
1.5 Uusien tai muutettujen IFRS-standardien soveltaminen	25
2 Avainluvut.....	27
2.1 Segmenttiraportointi.....	27
2.1.1 Toimintasegmentit.....	27
2.1.2 Tietoa markkina-alueista.....	29
2.2 Liiketoiminnan tuotot	29
2.2.1 Tuloustusperiaatteet	29
2.2.2 Liiketoiminnan muut tuotot.....	31
2.2.3 Käyvän arvon muutokset.....	31
2.3 Liiketoiminnan myyntikate	31
2.4 Vaihto-omaisuus.....	31
2.5 Työsuhde-etuudet.....	32
2.6 Liiketoiminnan muut kulut	32
2.7 Tuloverot.....	33
2.8 Laskennalliset verosaamiset ja -velat.....	34
3 Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet sekä vuokrasopimusjärjestelyt.....	36
3.1 Poistot ja arvonalentumiset	36
3.2 Liikearvo ja muut aineettomat hyödykkeet	36
3.3 Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	40
3.4 Sijoituskiinteistöt	43
3.5 Vuokrasopimukset.....	44
4 Pääomarakenne.....	45
4.1 Rahoitustuotot ja -kulut.....	45
4.2 Rahoitusinstrumentit	45
4.3 Lyhytaikaiset saamiset	46
4.4 Rahavarat	47
4.5 Pitkäaikaiset velat, korollinen.....	47
4.6 Lyhytaikaiset velat	48
4.7 Täsmäytyslaskelma veloista rahoituksen rahavirrassa.....	49
4.8 Rahoitusriskien hallinta	50
4.9 Johdannaisopimukset	56
4.10 Rahoitusvarat ja -velat arvostusryhmittäin sekä käypien arvojen ja hierarkkinen luokittelu.....	57
4.11 Netotusjärjestelyn piirissä olevat rahoitusinstrumentit	58
4.12 Oma pääoma	59
4.13 Osakekohtainen tulos	62
4.14 Pääomarakenteen hallinta	62
5 Muut liitetiedot.....	63
5.1 Myytävänä olevat omaisuuserät ja lopetetut toiminnot.....	63
5.2 Yhteisjärjestelyt.....	64
5.3 Varaukset	64
5.4 Vastuusitoumukset	65
5.5 Lähipiiritapahtumat.....	66
5.6 Tilinpäätöspäivän jälkeiset tapahtumat.....	68

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

1 Yrityksen perustiedot

Konsernin emoyhtiö on suomalainen julkinen osakeyhtiö Stockmann Oyj Abp, jonka kotipaikka on Helsinki ja rekisteröity osoite Aleksanterinkatu 52, 00100 Helsinki. Konsernin päätoimiala on vähittäiskauppa. Emoyhtiön osakkeet on listattu Helsingin pörssissä (Nasdaq Helsinki Oy). Jäljennös konsernitilinpäätöksestä on saatavissa www.stockmangroup.com tai emoyhtiöstä.

1.1 Yleistä

Stockmannin konsernitilinpäätös on laadittu kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti, ja sitä laadittaessa on noudatettu 31.12.2018 voimassa olevia IAS- ja IFRS-standardeja sekä IFRIC- ja SIC-tulkintoja. Kansainvälisillä tilinpäätösstandardeilla tarkoitetaan Suomen kirjanpitoa ja sen nojalla annetuissa säädöksissä EU:n asetuksessa (EY) N:o 1606/2002 säädetyn menettelyn mukaisesti EU:ssa sovellettaviksi hyväksytyjä standardeja ja niistä annettuja tulkintoja. Konsernitilinpäätöksen liitetiedot ovat myös suomalaisen, IFRS-säännöksiä täydentävän kirjanpito- ja yhteisöainsäädännön mukaiset. Tilinpäätöstiedot perustuvat alkuperäisiin hankintamenoihin, jollei laatimisperiaatteissa ole muuta kerrottua. Tilinpäätös esitetään miljoonina euroina.

Stockmann-konserni on soveltanut 1.1.2018 alkaen seuraavia uusia ja uudistettuja standardeja ja tulkintoja:

IFRS 15 Myyntituotot asiakassopimuksista korvaa IAS 18- ja IAS 11 -standardit ja niihin liittyvät tulkinnat. IFRS 15 sisältää viisivaiheisen ohjeistuksen siitä, mihin määrään ja milloin myyntituotot kirjataan. Uuden standardin mukaan myynti kirjataan määräysvallan siirtymisen perusteella joko ajan kuluessa tai yhtenä ajankohtana. Pääosa konsernin myyntituotoista muodostuu tavaroiden ja palveluiden vähittäismyynnistä myymälöissä, maksuväliseenä joko käteinen raha tai luottokortti, jolloin myös myynti kirjataan. Verkkokaupan myynnistä tai myynnistä franchising-kumppaneille myyntituotot kirjataan, kun kaikki tilaukseen liittyvät tuotteet ja palvelut on toimitettu asiakkaalle tai franchising-kumppanille, jolloin määräysvalta tavaroihin tai palveluihin siirtyy ostajalle yhtenä ajankohtana. Siten IFRS 15 -käyttöön otolla ei ole ollut vaikutusta konsernin lukuihin.

IFRS 9 Rahoitustuotot ja siihen tehdyt muutokset korvaa IAS 39 -standardin. IFRS 9 -standardiin sisältyy uudistettu ohjeistus rahoitusinstrumenttien kirjaamisesta ja arvostamisesta. Standardi sisältää myös uuden, odotettuja luottotappioita koskevan kirjanpitokäsittelyn mallin, jota sovelletaan rahoitusvaroista kirjattavien arvonalentumisten määrittämiseen. Stockmann-konsernissa tulevien luottotappioiden määrä on arvioitu kokemukseräisen kertymän perusteella ja kirjattu tulosvaikutteisesti prosenttiosuutena kaikista avoimista myynti- ja vuokrasaamisista. Arvonalentumiset kirjataan määrään, joka vastaa koko saamisen voimassaoloajalta odotettavissa olevia arvonalentumisia. Standardin yleistä suojauslaskentaa koskevat säännökset on myös uudistettu. Suojauslaskentaa sovelletaan Stockmann-konsernissa valuuttamääräisiin johdannaisiin, jotka suojaavat ulkomaisiin yksiköihin tehtyjä valuuttamääräisiä nettosijoituksia sekä suojauksiin valuuttariskiltä liittyen ulkomaanvaluuttamääräisiin ostoihin ja myynteihin. Ulkomaiseen yksikköön tehdyn nettosijoituksen ja sisäisen lainan suojaukseen liittyvä realisoitunut kurssivoitto sisältyy investointien rahavirtaan konsernin rahavirtalaskelmassa. Suojaussuhteen on täytettävä riskienhallinnan tavoitteet ja suojaussuhteen tulee olla tehokas, mutta tehokkuuden testausta ei edellytetä jokaisella tilinpäätöshetkellä. Standardimuutoksella ei ole ollut vaikutusta konsernin lukuihin.

Muutokset IFRS 2:een Osakeperusteisesti maksettavien liiketoimien luokittelu. Muutokset selventävät tietyn tyyppisten järjestelyjen kirjanpitokäsittelyä. Ne koskevat kolmea osa-aluetta: käteisvaroina maksettavien maksujen arvostaminen, osakeperusteiset maksut, joista on vähennetty lähdevero sekä osakeperusteisten maksujen muuttaminen käteisvaroina maksettavasta omana pääomana maksettavaksi. Standardimuutoksella ei ole ollut vaikutusta konsernitilinpäätökseen.

Tulkinta IFRIC 22 Ulkomaanrahan määräiset liiketoimet ja etukäteisvastike. Kun ulkomaanrahan määräinen – omaisuuserään, kuluun tai tuottoon liittyvä – ennakkosuoritus maksetaan tai vastaanotetaan, IAS 21 Valuuttakurssien muutosten vaikutukset ei ota kantaa siihen, miten kyseisen erän muuntamisen toteutumispäivä määritetään. Tulkinta selventää, että toteutumispäivä on se päivä, jolloin yhteisö alun perin kirjaa ennakkosuorituksesta ennakkomaksun tai tuloennakon. Liiketoimen muodostuessa

useista ennakkosuorituksista, toteutumispäivä määritetään erikseen kullekin yksittäiselle suoritukselle. Standardimuutoksella ei ole ollut vaikutusta konsernitilinpäätökseen.

Muutokset IAS 40:een Sijoituskiinteistöjen siirrot. Muutokset selventävät, että johdon aikomusten muuttuminen ei yksinään osoita sijoituskiinteistön käyttötarkoituksen muuttumista. Käyttötarkoituksen muutosta osoittavat esimerkit standardissa on myös muutettu niin, että ne viittaavat myös rakenteilla olevaan kiinteistöön samoin kuin valmiiseen kiinteistöön. Standardimuutoksella ei ole ollut vaikutusta konsernitilinpäätökseen.

Vuosittaiset parannukset IFRS-standardeihin, muutuskokoelma 2014–2016, jota on sovellettava 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Annual Improvements -menettelyn kautta standardeihin tehtävät pienet ja vähemmän kiireelliset muutokset kerätään yhdeksi kokonaisuudeksi ja toteutetaan kerran vuodessa. Muutokset koskevat IFRS 1- ja IAS 28 -standardeja. Standardimuutoksilla ei ole ollut vaikutusta konsernitilinpäätökseen.

1.2 Johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet ja arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät

Kun konsernitilinpäätös laaditaan kansainvälisen tilinpäätöskäytännön mukaan, joudutaan tekemään tulevaisuutta koskevia arvioita ja oletuksia. Toteumat voivat poiketa arvioista ja oletuksista. Tilinpäätöksen sisältämät arviot ja oletukset perustuvat johdon parhaaseen näkemykseen tilinpäätöshetkellä. Nämä arviot ja oletukset vaikuttavat taseen omaisuus- ja velkamääriin, esitettyihin ehdollisiin eriin sekä tilikauden tuottoihin ja kuluihin. Lisäksi joudutaan käyttämään harkintaa, kun tilinpäätöksen laatimisperiaatteita sovelletaan.

Hallitus on arvioinut kokonaisrahoitustilanteen huolellisesti. Kun tarkastellaan meneillään olevia suunnitelmia, arvioituja operatiivisia rahavirtoja ja käyttöpääoman vahvistamiseen tähtäviä aloitteita, kokonaisanalyysi tukee likviditeetin ja rahoituksen riittävyyttä ja näin ollen tilinpäätöksen laatimista toiminnan jatkuvuuden periaatteen mukaisesti.

Merkittävimmät osa-alueet, joissa johto on käyttänyt harkintaa laatimisperiaatteita soveltaessaan, liittyvät poistoaikojen määrittämiseen ja omaisuuserien luokiteltuun myytävänä oleviksi tai lopetettaviksi toiminnoiksi sekä kun hybridilaina on luokiteltu omaksi pääomaksi ja yhteisjärjestelyjä on luokiteltu yhteisiksi toiminnoiksi.

Johto on käyttänyt harkintaa luokitellessa Nevsky Centre-kauppakeskuskiinteistön myytävänä olevaksi. Stockmann Oyj Abp allekirjoitti 16.10.2018 sopimuksen Nevsky Centre -kauppakeskuskiinteistönsä myymisestä PPF Real Estate -yhtiölle. Stockmann saattoi päätökseen kauppakeskuksen myynnin uudelle omistajalle, PPF Real Estate -yhtiölle 24.1.2019. Kauppaan sisältyi Stockmannin kokonaan omistama venäläinen tytäryhtiö, OOO Stockmann Nevsky Centre, joka omistaa 100 % Nevsky Centren kiinteistöistä.

Johto on lisäksi käyttänyt tilikaudella harkintaa Lindexin ja Stockmann Retailin liikearvojen arvonalentumistestauksen yhteydessä. Testauksen seurauksena Stockmann teki 25 miljoonan euron alaskirjauksen liittyen Stockmann Retailin liikearvoon joulukuussa 2018.

Keskeiset tulevaisuutta koskevat oletukset ja sellaiset raportointikauden päättymispäivän arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät, jotka aiheuttavat merkittävimmät riskit konsernin varojen ja velkojen kirjanpitoarvojen muuttumisesta olennaisesti seuraavan tilikauden aikana, koskevat kiinteistöjen käypiä arvoja, vaihto-omaisuuden kysyntää ja kiertonopeutta sekä varauksia ja liikearvon ja Lindex tavaramerkin arvonalentumistestausta. Näistä on annettu tarkemmat selvitykset liitetiedoissa 2.4, 3, ja 5.3.

1.3 Yhdistelyperiaatteet

Konsernitilinpäätös sisältää emoyhtiön, Stockmann Oyj Abp:n, sekä kaikki tytäryhtykset, joissa emo-yhtiöllä on suoraan tai välillisesti yli 50 prosentin osuus osakkeiden äänimäärästä tai joissa emoyhtiöllä on muutoin määräysvalta. Määräysvalta syntyy, kun konserni olemalla osallisena yhteisössä altistuu yhteisön muuttuvalle tuotolle tai on oikeutettu sen muuttuvaan tuottoon ja se pystyy vaikuttamaan tähän tuottoon käyttämällä yhteisöä koskevaa valtaansa.

Konsernin keskinäinen osakkeenomistus on eliminoitu hankintamenetelmällä, jonka mukaan luovutettu vastike ja hankitun yrityksen yksilöitävissä olevat varat ja velat arvostetaan hankintahetkellä käypään arvoon. Liikearvo kirjataan määrään, jolla luovutettu vastike, määräysvallattomien omistajien osuus hankinnan kohteessa ja aiemmin omistettu osuus yhteenlaskettuina ylittävät hankitun nettovarallisuuden käyvän arvon. Konsernin sisäiset liiketapahtumat, saamiset, velat, realisoitumattomat katteet ja sisäinen voitonjako eliminoidaan konsernitilinpäätöksessä. Tilikauden voitto tai tappio sekä tilikauden laaja tulos jaetaan emoyhtiön omistajille ja määräysvallattomille omistajille. Määräysvallattomien omistajien osuus esitetään omana eränä konsernin omassa pääomassa. Hankitut tytäryritykset yhdistellään konsernitilinpäätökseen siitä hetkestä lähtien, kun konserni on saanut määräysvallan, ja luovutetut tytäryritykset siihen saakka, jolloin määräysvalta lakkaa. Emoyrityksellä tytäryrityksessä olevan omistusosuuden muutokset, jotka eivät johda määräysvallan menettämiseen, käsitellään omaa pääomaa koskevina liiketoimina.

Yhteiset järjestelyt, joissa Stockmannilla ja toisella osapuolella on sopimuksen tai yhtiöjärjestyksen perusteella järjestelyyn liittyviä varoja koskevia oikeuksia ja velkoja koskevia velvoitteita, käsitellään yhteisinä toimintoina. Konserniyhtiöiden yhteisen toiminnon kriteerit täyttäviä osuuksia kiinteistöyhtiöissä on käsitelty konsernitilinpäätöksessä yhteisinä toimintoina. Konsernitilinpäätös sisältää Stockmannin osuuden yhteisten toimintojen tuotoista, kuluista ja muun laajan tuloksen eristä sekä varoista ja veloista, siitä päivästä lähtien, jona yhteinen määräysvalta on syntynyt, siihen päivään saakka, kun se päättyy. Stockmann-konsernilla ei ole yhteisyrityksiä eikä osakkuusyrityksiä.

1.4 Ulkomaan rahan määräiset erät

Konsernitilinpäätös on esitetty euroina, joka on konsernin emoyhtiön toiminta- ja esittämisvaluutta.

Ulkomaan rahan määräiset liiketapahtumat kirjataan kunkin yrityksen toimintavaluutan määräisinä käyttämällä tapahtumapäivän kurssia. Tilinpäätöshetkellä saamiset ja velat muunnetaan tilinpäätöspäivän kurssiin. Muuntamisen aiheuttamat kurssierot kirjataan tulosvaikutteisesti.

Ulkomaisten konserniyritysten tuloslaskelmat ja muut laajan tuloksen erät on muunnettu euroiksi tilikauden keskipäivän kurssin mukaan ja taseet tilinpäätöspäivän kurssin mukaan. Kurssiero, joka johtuu tilikauden tuloksen ja muiden laajan tuloksen erien muuntamisesta tuloslaskelmassa keskipäivän kurssin mukaan ja taseessa tilinpäätöspäivän kurssin mukaan, on kirjattu omana eränä muihin laajan tuloksen eriin. Ulkomaisten yksikön hankinnasta syntyvä liikearvo ja ulkomaalaisen yksikön varojen ja velkojen kirjanpitoarvojen käypien arvojen oikaisut, joita tehdään ulkomaalaisen yksikön hankinnan yhteydessä, on käsitelty ulkomaisten yksikköjen varoina ja velkoina sekä muunnettu euroiksi tilinpäätöspäivän kurssiin. Kun ulkomainen tytäryritys tai yhteisyritys myydään kokonaan tai osittain tai yhteisjärjestelystä luovutaan, kertynyt muuntoero kirjataan tuloslaskelmaan myyntivoiton tai -tappion osaksi.

IFRS 1 -standardin salliman helpotuksen mukaisesti ennen IFRS-siirtymispäivää kertyneet kumulatiiviset muuntoerot on kirjattu kertyneisiin voittovaroihin.

1.5 Uusien tai muutettujen IFRS-standardien soveltaminen

Konserni ottaa käyttöön kunkin standardin, standardimuutoksen ja tulkinnan voimaantulopäivänä, tai jos voimaantulopäivä on muu kuin tilikauden ensimmäinen päivä, voimaantulopäivää seuraavan tilikauden alusta lukien. IASB on julkistanut seuraavat uudet tai uudistetut standardit ja tulkinnat, joita konserni ei ole vielä soveltanut.

IFRS 16 Vuokrasopimukset, joka julkaistiin tammikuussa 2016 ja jota on sovellettava 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. IFRS 16 korvaa IAS 17-standardin ja siihen liittyvät tulkinnat. IFRS 16 edellyttää vuokralleottajilta vuokrasopimusten merkitsemistä taseeseen vuokranmaksuveltoitteena sekä siihen liittyvänä käyttöoikeusomaisuuseränä. Stockmann aikoo soveltaa IFRS 16:n helputuksia olla kirjaamatta taseeseen lyhytaikaisia vuokrasopimuksia, joiden vuokra-aika on 12 kuukautta tai lyhyempi, sekä vuokrasopimuksia, joissa kohdeomaisuuserä on arvoltaan vähäinen. Konserni tulee soveltamaan standardia käyttäen yksinkertaistettua siirtymämenetelmää, jolloin käyttöönottoa edeltävän vuoden vertailulukuja ei oikaista. Vuokralleantajien kirjanpitokäsittely tulee säilymään suurelta osin nykyisen IAS 17:n mukaisena.

Uudella standardilla tulee olemaan merkittävä vaikutus konsernin varoihin ja velkoihin. Stockmannin analyysin perusteella taseeseen tullaan kirjaamaan omaisuuserä ja korollinen velka vuokrasopimuksista, joiden vuokrauskohteina ovat liikehuoneistot, varastot, toimistotilat, autot sekä muut koneet ja laitteet. Standardin soveltamisen alkamisajankohtana vuokrasopimusvelka kirjataan vuokrasopimusten perusteella maksettavien minimivuokrien nykyarvoon diskontattuna lisäluoton korolla. Samankaltaisissa taloudellisissa ympäristöissä oleviin vuokrasopimuksiin sovelletaan yhtä diskonttauskorkoa. Käyttöoikeusomaisuuserän hankintamenoon sisällytetään vuokrasopimusvelan määrä soveltamisen alkamisajankohtana. Käyttöoikeusomaisuuserät, jotka on siirretty vuokralleottajalle edelleenvuokraussopimuksella, ja jotka on luokiteltu rahoitusleasingsopimuksiksi, kirjataan pois käyttöomaisuudesta ja esitetään taseessa nettosijoituksena edelleenvuokraussopimukseen. Konsernin liiketilöiden vuokrasopimusten perusteella maksettavat minimivuokrat olivat 583,6 miljoonaa euroa 31.12.2018 (liitetieto 3.5). Stockmann arvioi, että standardin soveltamisen alkamisajankohtana 1.1.2019 kirjattavan vuokrasopimusvelan määrä konsernissa on 550 miljoonaa euroa.

Uuden standardin mukaisella vuokrasopimusten käsittelyllä on merkittävä vaikutus myös konsernin tuloslaskelmaan. Vuokralleottaja ei esitä tuloslaskelmassaan vuokrakulua, vaan käyttöoikeusomaisuuserästä vähennetään kauden poistot ja mahdolliset arvonalentumistappiot tulosvaikutteisesti. Stockmann arvioi, että konsernin käyttökate (EBITDA) tulee kasvamaan noin 100 miljoonaa euroa ja liikevoitto (EBIT) noin 12 miljoonaa euroa ja konsernin tilikauden tulos tulee pieneneväksi noin 9 miljoonaa euroa tilikaudella 2019 standardin käyttöönoton seurauksena. Vuokralleottaja kirjaa rahoituskuluksi tulosvaikutteisesti sopimuksen alkamisajankohdan jälkeen vuokrasopimusvelan koron, joka lasketaan vuokrasopimuksen alkamisajankohdan mukaisella diskonttauskorolla, ja vuokrakuluksi mahdolliset muuttuvat vuokrat, jotka eivät sisälly vuokrasopimusvelkaan. Rahoitusleasingsopimuksiksi luokiteltujen edelleenvuokraussopimusten vuokratuottoja ei esitetä tuloslaskelmassa, vaan rahoituserissä esitetään tulosvaikutteisesti korkotuotto nettosijoituksesta edelleenvuokraussopimukseen. Stockmann arvioi, että uuden standardin käyttöönoton seurauksena konsernin rahoituskulut kasvavat noin 24 miljoonaa euroa tilikaudella 2019. Lisäksi IFRS 16 -standardin käyttöönotolla on vaikutusta myös liiketoiminnan nettorahavirtaan, koska lainan lyhennykset siirretään esitettäväksi rahoituksen nettorahavirrassa. IFRS 16 -standardilla on myös olennainen vaikutus tiettyihin tunnuslukuihin: uuden standardin vaikutus huomioiden konsernin omavaraisuusaste tilikauden 2018 lopussa olisi ollut noin 35 prosenttia (raportoitu 46,2%) ja nettovelkaantumisaste noin 130 prosenttia (raportoitu 64,5%).

IFRIC 23 Tuloverokäsittelyjä koskeva epävarmuus, jota on sovellettava 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Tulkinta selvittää kirjanpito-käsittelyä tilanteessa, jossa yhteisön verotuksellinen käsittely odottaa vielä veroviranomaisen hyväksymistä. Olennainen kysymys on arvioida, tuleeko veroviranomainen hyväksymään yhteisön valitseman käsittelyn. Tätä harkittaessa oletetaan, että veroviranomaisella on pääsy kaikkeen asiaan kuuluvaan tietoon arvioidessaan käsittelyä. Standardimuutoksella ei ole vaikutusta konsernitilinpäätökseen.

Muutokset IFRS 9:ään Prepayment Features with Negative Compensation, joita on sovellettava 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Muutokset mahdollistavat joidenkin, ennen eräpäivää tapahtuvan maksun mahdollistavien rahoitusinstrumenttien arvostamisen jaksotettuun hankintameno. Standardimuutoksella ei ole vaikutusta konsernitilinpäätökseen.

Muutokset IAS 28:aan Long-term Interests in Associates and Joint Ventures, jota on sovellettava 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Muutokset selvittävät, että sellaisiin pitkäaikaisiin osuuksiin osakkuus- ja yhteisyrityksissä, jotka muodostavat osan nettosijoituksesta osakkuus- tai yhteisyritykseen, sovelletaan IFRS 9 -standardia. Standardimuutoksella ei ole vaikutusta konsernitilinpäätökseen.

Vuosittaiset parannukset IFRS-standardeihin, muutuskokoelma 2015–2017, jota on sovellettava 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Annual Improvements -menettelyn kautta standardeihin tehtävät pienet ja vähemmän kiireelliset muutokset kerätään yhdeksi kokonaisuudeksi ja toteutetaan kerran vuodessa. Muutokset koskevat IFRS 3 -, IFRS 11 -, IAS 12 - ja IAS 23 -standardeja. Standardimuutoksilla ei ole vaikutusta konsernitilinpäätökseen. Säännöstä ei ole hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa 31.12.2018.

Muutokset IAS 19:sta Employee Benefits, jota on sovellettava 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Muutokset koskevat etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden muutoksia, supistuksia ja lakkautuksia. Standardimuutoksella ei ole vaikutusta konsernitilinpäätökseen. Säännöstä ei ole hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa 31.12.2018.

Conceptual Framework for Financial Reporting (Taloudellisen raportoinnin käsitteellinen viitekehys), jota on sovellettava viimeistään 1.1.2020. Viitekehys ei korvaa mitään standardia vaan sitä voidaan käyttää tilanteissa, joissa mikään määrätty standardi ei sovellu ja se auttaa eri osapuolia IFRS:n ymmärtämisessä ja tulkitsemisessä. Viitekehys sisältää tarkennetut määritelmät varoille ja veloille sekä uuden ohjeistuksen arvostamiseen ja taseesta pois kirjaamiseen sekä esittämistapaan ja tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin. Säännöstä ei ole hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa 31.12.2018.

Muutokset IAS 1:een Presentation of Financial Statements ja IAS 8:aan Accounting Policies, Changes in Accounting Estimates and Errors, jota on sovellettava 1.1.2020 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Muutoksilla tarkennetaan olennaisuuden määritelmää standardeissa. Standardimuutoksella ei ole vaikutusta konsernitilinpäätökseen. Säännöstä ei ole hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa 31.12.2018.

Muutokset IFRS 3:een Business Combinations, jota on sovellettava liiketoimintojen yhdistämissä, jotka toteutetaan 1.1.2020 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Muutokset selkeyttävät standardin liitteessä A esitettyjä määritelmiä ja soveltamisohjeita sekä havainnollisia esimerkkejä. Standardimuutoksella ei ole vaikutusta konsernitilinpäätökseen. Säännöstä ei ole hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa 31.12.2018.

2 Avainluvut

2.1 Segmenttiraportointi

Laadintaperiaatteet

Stockmann-konsernin raportoivat segmentit ovat muotikauppaa harjoittava Lindex, tavarataloliiketoimintaa harjoittava Stockmann Retail, sekä Real Estate -segmentti, joka hallinnoi konsernin omistamia kiinteistöjä. Segmentit ovat konsernin liiketoimintayksiköitä, joita johdetaan ja seurataan erillisinä yksiköinä ja jotka myyvät erilaisia tuotteita ja palveluita. Kohdistamattomiin eriin kuuluvat koko konsernia palvelevat toiminnot.

Konsernin esittämä segmentti-informaatio perustuu johdon sisäiseen raportointiin, jossa johdon arvio segmenttien tulokellisuudesta perustuu segmenttien liikevoiton seurantaan ja jossa varojen ja velkojen arvostusperiaatteet ovat IFRS-säännösten mukaiset. Ylin operatiivinen päätöksentekijä, joka säännöllisesti tarkastelee toimintasegmenttien toiminnan tulosta, on konsernin toimitusjohtaja.

2.1.1 Toimintasegmentit

Lindex

Muotikaupan myymäläketju Lindexillä on yhteensä 474 myymälää 18 maassa ja verkkokauppa. Lindexin liikeidea on tarjota inspiroivaa muotia sopivaan hintaan. Naistenvaatteissa, alusvaatteissa, lastenvaatteissa ja kosmetiikassa on useita eri konsepteja.

Stockmann Retail

Stockmannin kahdeksan tavarataloa kolmessa maassa ja Stockmannin verkkokauppa Suomessa tarjoavat laajan ja laadukkaan tuotevalikoiman, hyvän hinta-laatusuhteen sekä asiantuntevaa ja erinomaista asiakaspalvelua korkeatasoisessa ja kansainvälisessä ostosympäristössä.

Real Estate

Real Estate -liiketoimintayksikkö koostuu konsernin kiinteistöomistuksista Helsingissä, Tallinnassa ja Riiasa. Kiinteistöt ovat Stockmann-tavaratalojen ja ulkopuolisten vuokralaisten käytössä.

Helsingin keskustassa sijaitseva Kirjatalo-kiinteistö myytiin AEW Europe City Retail Fund -rahastolle toukokuussa 2018.

Stockmann saattoi päätökseen Nevsky Centre -kauppakeskuksen myynnin uudelle omistajalle, PPF Real Estate -yhtiölle 24.1.2019. Kauppaan sisältyi Stockmannin kokonaan omistama venäläinen tytäryhtiö, OOO Stockmann Nevsky Centre, joka omistaa 100 % Nevsky Centren kiinteistöstä. Nevsky Centre on luokiteltu myytävänä olevaksi konsernitilinpäätöksessä 2017 ja 2018.

Liikevaihto	2018	2017
Lindex	589,9	606,0
Stockmann Retail	386,2	410,2
Real Estate	69,0	67,1
Jakamaton	0,4	0,0
Eliminoinnit	-26,6	-27,5
Konserni yhteensä	1 018,8	1 055,9

Liikevoitto/ -tappio	2018	2017
Lindex	28,9	13,4
Stockmann Retail	-27,5	-20,6
Real Estate *	23,2	29,0
Jakamaton	-4,5	-20,2
Liikearvon alentuminen	-25,0	-150,0
Konserni yhteensä	-5,0	-148,4
Rahoitustuotot	0,6	0,7
Rahoituskulut	-35,3	-31,8
Voitto/tappio ennen veroja, konserni yhteensä	-39,6	-179,5

* Real Estaten liiketulos vuonna 2018 sisältää Kirjatalon myyntivoiton 7,0 miljoonaa euroa ja Nevsky Centreen liittyvien varojen arvonkaikeus 11,9 miljoonaa euroa. Real Estaten liiketulos vuonna 2017 sisältää sijoituskiinteistöjen käyvän arvon muutosta 3,7 miljoonaa euroa.

Poistot ja arvonalentumiset	2018	2017
Lindex	19,7	20,5
Stockmann Retail	13,2	14,9
Real Estate	21,3	23,2
Jakamaton	1,7	7,3
Liikearvon alentuminen	25,0	150,0
Konserni yhteensä	80,9	215,9

Investoinnit	2018	2017
Lindex	20,1	22,6
Stockmann Retail	3,2	5,7
Real Estate	3,6	4,9
Jakamaton	2,5	1,5
Konserni yhteensä	29,3	34,7

Varat	2018	2017
Lindex	802,6	830,0
Stockmann Retail	138,0	189,1
Real Estate	678,2	786,4
Jakamaton	33,4	71,3
Myytävänä olevat pitkäaikaiset varat	175,7	184,6
Konserni yhteensä	1 827,9	2 061,4

2.1.2 Tietoa markkina-alueista

Konserni toimii Suomen lisäksi kahdella maantieteellisellä alueella, jotka ovat Ruotsi ja Norja sekä Baltia, Venäjä ja muut maat.

Liikevaihto	2018	2017
Suomi	386,2	402,6
Ruotsi* ja Norja	449,1	474,7
Baltia, Venäjä ja muut maat	183,5	178,6
Konserni yhteensä	1 018,8	1 055,9
Suomi, %	37,9	38,1
Ulkomaat, %	62,1	61,9
Liikevoitto/ -tappio	2018	2017
Suomi	-27,0	-34,0
Ruotsi* ja Norja	26,1	20,5
Baltia, Venäjä ja muut maat	20,9	15,2
Markkina-alueet yhteensä	20,0	1,6
Liikearvon alentuminen	-25,0	-150,0
Konserni yhteensä	-5,0	-148,4

Pitkäaikaiset varat	2018	2017
Suomi	642,9	791,3
Ruotsi ja Norja	642,5	668,3
Baltia, Venäjä ja muut maat	287,3	298,5
Konserni yhteensä	1 572,8	1 758,1
Suomi, %	40,9	45,0
Ulkomaat, %	59,1	55,0

* Sisältävät Lindexin tavara- ja palvelumyynnin franchising -kumppaneille Keski-Eurooppaan ja Lähi-itään

2.2 Liiketoiminnan tuotot

2.2.1 Tuloutusperiaatteet

Laadintaperiaatteet

Tuotot myynnistä kirjataan, kun tavarahan tai palveluun liittyvä suoritevelvoite täytetään luovuttamalla luvattu tuote tai palvelu asiakkaalle ja asiakas saa luovutettuun tavarahan tai palveluun määräysvallan. Pääosa konsernin tuotoista muodostuu tavaroiden tai palveluiden vähittäismyynnistä, jossa maksuvälineenä käytetään joko käteistä tai luottokorttia jolloin tuotot kirjataan tavarahan myyntihetkellä tai kun palvelu on suoritettu. Verkkokaupan myynnistä ja myynnistä franchising-kumppaneille myyntituotot kirjataan, kun kaikki tilaukseen liittyvät tuotteet tai palvelut on toimitettu asiakkaalle tai franchising-kumppanille jolloin määräysvalta tavaroihin tai palveluihin siirtyy ostajalle yhtenä ajankohtana.

Asiakkailla on oikeus tietyn ajan kuluessa palauttaa myymälästä tai verkkokaupasta ostamansa tuotteet, ja palautuksiin varaudutaan tekemällä tilinpäätökseen kokemukseräisesti määritelty palautusjaksotus prosenttiosuutena kaikista avoimista myynti- ja vuokrasaamisista. Palautusjaksotuksella velka kirjataan taseeseen ja oikaistaan myyntiä sekä aineiden ja tarvikkeiden käyttöä tuloslaskelmassa. Vaihto-omaisuuteen palautetaan palautusjaksotusta vastaavien tavaroiden hankintahinnan suuruinen omaisuusera.

Verkkokaupan korkotuotto on osa myyntihintaa, ja se kirjataan liikevaihtoon.

Kanta-asiakasyhteistyöhön liittyvät tuotot kirjataan liikevaihdoksi. Käyttämättömien asiakkaille kertyneiden bonuspisteiden arvioitua erillismyyntihintaa vastaava määrä kirjataan myyntiä vähentäen lyhytaikaiseksi korottomaksi velaksi asiakkaille. Velka on kirjattu samalle tilikaudelle kuin myynti, jota se koskee. Kun asiakas käyttää ansaitsemiaan pisteitä maksuvälineenä myymälässä, kirjataan käytettyjen pisteiden arvo myynniksi ja lyhytaikaisen velan vähennykseksi. Jos bonuspisteitä ei ole käytetty niiden päättymispäivään mennessä, käyttämättömien pisteiden käypä kirjataan myynniksi ja lyhytaikaisen velan vähennykseksi.

Muiksi vuokrasopimuksiksi luokiteltujen vuokrasopimusten mukaiset vuokratuotot sijoitus- ja muista kiinteistöistä kirjataan tulosvaikutteisesti liikevaihtoon tasaerinä vuokra-ajan kuluessa. Vuokralaisen liikevaihtoon sidotut vuokrat kirjataan vuokralaisen toteutuneen liikevaihdon perusteella.

Kun liikevaihtoa lasketaan, myynnistä vähennetään välilliset verot ja myönnetty alennukset.

2.2.1.1 Liikevaihto

Milj. euroa	2018	2017
Tuotot tavaroiden myynnistä	944,7	985,3
Vuokra- ja palvelutuotot	74,2	70,5
Yhteensä	1 018,8	1 055,9
Vuokratuotot ja käyttökorvaukset sijoituskiinteistöistä	22,0	22,6

Vuokratuotot ja käyttökorvaukset sijoituskiinteistöistä liittyy Nevsky Centreen Venäjällä ja sisältyvät 74,2 miljoonaan euroon (70,5 miljoonaa euroa). Lisätietoja sijoituskiinteistöistä on esitetty liitetiedossa 3.4.

2.2.1.2 Myyntituottojen jaottelu

1.1.–31.12.2018, Milj. euroa	Linex	Stockmann Retail	Real Estate	Muut	Elim.	Yhteensä
Myyntituotot						
Tuotot tavaroiden myynnistä	589,9	354,8				944,7
Vuokra- ja palvelutuotot		31,4	47,0	0,4	-26,6	52,2
Vuokratuotot ja käyttökorvaukset sijoituskiinteistöistä			22,0			22,0
Yhteensä	589,9	386,2	69,0	0,4	-26,6	1 018,8
Markkina-alueet						
Suomi	70,2	297,1	18,5	0,4		386,2
Ruotsi ja Norja	449,1					449,1
Baltia, Venäjä ja muut maat	70,6	89,1	51,4		-27,5	183,5
Yhteensä	589,9	386,2	69,9	0,4	-27,5	1 018,8

2.2.1.3 Asiakassopimuksiin perustuvat omaisuuserät ja velat

Milj. euroa	31.12.2018
Asiakassopimuksista johtuvat myynti- ja muut saamiset	11,6
Saamiset, jotka sisältyvät myytävä oleviin saamisiin	0,5
Asiakassopimuksiin perustuvat omaisuuserät	0,4
Asiakassopimuksiin perustuvat velat	5,9

Suoritevelvoitteista ei ole annettu tietoja IFRS 15:n salliman helpotuksen johdosta, koska niiden odotettavissa oleva kestoaika on enintään yksi vuosi.

2.2.2 Liiketoiminnan muut tuotot

Laadintaperiaatteet

Liiketoiminnan muina tuottoina esitetään muun muassa käyttöomaisuushyödykkeiden myyntivoitot ja liiketoiminnan luovutuksista saatavat tuotot.

Milj. euroa	2018	2017
Myyntivoitot aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä	7,0	0,0
Yhteensä	7,0	0,0

Lisätietoja sijoituskiinteistöjen myynneistä on esitetty liitetiedossa 3.4.

2.2.3 Käyvän arvon muutokset

Milj. euroa	2018	2017
Voitto sijoituskiinteistön käyvän arvon muutoksesta		7,3
Tappio sijoituskiinteistön käyvän arvon muutoksesta	-0,3	-3,7
Sijoituskiinteistöjen käyvän arvon muutokset yhteensä	-0,3	3,7

Lisätietoja sijoituskiinteistöistä on esitetty liitetiedossa 3.4.

2.3 Liiketoiminnan myyntikate

Milj. euroa	2018	2017
Liikevaihto	1 018,8	1 055,9
Aineiden ja tarvikkeiden käyttö	438,7	467,0
Myyntikate	580,1	588,8
Myyntikateprosentti liikevaihdosta	56.9%	55.8%

2.4 Vaihto-omaisuus

Laadintaperiaatteet

Vaihto-omaisuus on arvostettu hankintamenoon tai sitä alempaan nettorealisointiarvoon. Nettorealisointiarvo on vaihto-omaisuuden arvioitu myyntihinta, joka saadaan tavanomaisessa liiketoiminnassa ja josta on vähennetty arvioidut valmiiksi saattamisesta johtuvat menot sekä arvioidut myynnin toteutumiseksi välttämättömät menot.

Vaihto-omaisuuden kiertonopeutta ja nettorealisointiarvon mahdollista pienentymistä alle hankintamenon arvioidaan säännöllisesti ja tarvittaessa kirjataan vaihto-omaisuuden arvonalentuminen. Lindex kirjaa epäkuranttiusvarauksen, joka on prosenttiosuus myymälöissä olevien tavaroiden hankintahinnasta. Lindexin keskusvarastosta ei kirjata erikseen epäkuranttiusvarauksia, koska kaikki tavarat toimitetaan keskusvarastosta myymälöihin. Stockmann Retail kirjaa epäkuranttiusvarauksen, joka on prosenttiosuus keskusvarastossa ja tavarataloissa olevien hitaasti kiertäneiden tavaroiden hankintahinnasta.

Vaihto-omaisuuden arvo on määritetty painotetun keskihinnan menetelmää käyttämällä, ja se sisältää hankinnasta aiheutuneet välittömät menot. Vaihto-omaisuuden hankintameno ei sisällä vieraan pääoman menoja.

Milj. euroa	2018	2017
Aineet ja tarvikkeet	141,9	162,2
Ennakkomaksut vaihto-omaisuudesta		0,0
Yhteensä	141,9	162,2

Vaihto-omaisuuden arvoa on alennettu epäkurantin omaisuuden osalta 6,5 (5,4) miljoonalla eurolla.

2.5 Työsuhde-etuudet

Eläkevelvoitteet

Laadintaperiaatteet

Eläkejärjestelyt luokitellaan maksupohjaisiksi ja etuusperustaisiksi järjestelyiksi. Stockmann-konsernin toimintamaissa lakisääteiset ja vapaaehtoiset eläkejärjestelmät ovat maksupohjaisia.

Maksupohjaisista eläkejärjestelyistä eläkemaksut suoritetaan eläkevakuutusyhtiölle. Suoritukset maksupohjaisiin järjestelyihin kirjataan kuluksi sen tilikauden tuloslaskelmaan, johon ne kohdistuvat.

Etuusperustaiset eläkejärjestelyt perustuvat auktorisoitujen vakuutusmatemaatikkojen laatimiin laskelmiin. Kauden työsuorituksen perustuva eläkemeno ja etuusperustaisen järjestelyn nettovelan nettokorko kirjataan tulosvaikutteisesti ja esitetään työsuhde-etuuksista aiheutuissa kuluissa. Taseeseen merkitään etuusperustaisen eläkejärjestelyn nettovelka. Konsernissa ei ollut tilikaudella 2018 etuusperustaisia eläkejärjestelyjä.

Muut pitkäaikaiset työsuhde-etuudet

Laadintaperiaatteet

Stockmann-konsernissa on käytössä palvelusvuosipalkitsemisjärjestelmä, joka on luonteeltaan muu pitkäaikainen työsuhde-etuus. Järjestelmässä soveltuvien palvelusvuosien täytyessä työntekijä on oikeutettu ylimääräiseen palkalliseen lomaan.

Pitkäaikaisesta työsuhde-etuudesta merkitään velaksi taseeseen järjestelystä johtuvan veloitteen nykyarvo raportointikauden päättymispäivänä. Näiden uudelleen määrittämisestä johtuvat erät kirjataan tulosvaikutteisesti.

Milj. euroa	2018	2017
Palkat	172,3	183,6
Eläkekulut, maksupohjaiset järjestelyt	16,2	18,1
Muut henkilösivukulut	33,4	34,6
Yhteensä	222,0	236,2

Tiedot johdon työsuhde-etuuksista esitetään liitetiedossa 5.5, Lähipiiritapahtumat.

2.6 Liiketoiminnan muut kulut

Laadintaperiaatteet

Liiketoiminnan muut kulut sisältävät käyttöomaisuushyödykkeiden myyntitappiot ja muut kuin varsinaiseen suoritemyyntiin liittyvät kulut sekä myytävänä olevien varojen arvostustappiot.

Milj. euroa	2018	2017
Liikepaikkakulut	168,2	175,8
Markkinointikulut	38,1	44,1
Tavarankäsittelykulut	4,9	6,0
Luottotappiot	0,7	0,8
Vapaaehtoiset henkilöstösivukulut	3,0	4,3
Välittömät hoitokulut sijoituskiinteistöstä	2,4	2,5
Myytävänä olevien varojen arvonlasku	11,9	
Muut kulut	59,7	55,3
Yhteensä	288,9	288,8

Tilintarkastajien palkkiot

Milj. euroa	2018	2017
Tilintarkastus	0,4	0,4
Todistukset ja lausunnot	0,0	0,0
Veroneuvonta	0,2	0,2
Muut palvelut	0,1	0,1
Yhteensä	0,7	0,7

2.7 Tuloverot

Laadintaperiaatteet

Tuloslaskelman verokulut muodostuvat kauden verotettavaan tuloon perustuvista veroista ja laskennallisista veroista. Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verot lasketaan verotettavasta tulosta kunkin konserniyhtiön sijaintimaan voimassa olevalla verokannalla. Veroa oikaistaan mahdollisilla edellisiiin kausiin kohdistuvilla veroilla. Tuloverot esitetään tuloslaskelmassa, jollei verot aiheuttavaa liiketapahtumaa esitetä suoraan omassa pääomassa tai muissa laajan tuloksen erissä, minkä seurauksena myös verovaikutus esitetään omassa pääomassa tai muissa laajan tuloksen erissä.

Laskennalliset verot lasketaan väliaikaisista eroista kirjanpitoarvon ja verotuksellisen arvon välillä. Suurimmat väliaikaiset erot syntyvät sijoituskiinteistöjen ja aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden kirjanpidon ja verotuksellisten arvojen välisestä eroista, käyttämättömistä verotuksellisista tappioista sekä liiketoimintojen yhdistämisessä varoihin ja velkoihin tehdyistä käypiin arvoihin perustuvista oikaisuista ja johdannaispöytäkirjojen käypään arvoon arvostamisesta. Laskennallinen verovelka sijoituskiinteistöjen kirjanpidon ja verotuksen välisestä erosta kuvastaa verovaikutuksia sijoituskiinteistön myynnistä. Verotuksessa vähennyskeltovottomasta liikearvon arvonalentumisesta ei kirjata laskennallista veroa. Laskennalliset verot on laskettu käyttämällä verokantoja, jotka on säädetty, tai jotka on käytännössä hyväksytty tilinpäätöspäivään mennessä.

Laskennalliset verovelat kirjataan täysimääräisesti, paitsi Viron ja Latvian tytäryritysten voitoista, koska konserni pystyy määräämään väliaikaisen eron purkautumisajankohdan, eikä tämä ero purkaudu ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa. Laskennalliset verosaamiset kirjataan siihen määrään asti kun on todennäköistä, että tulevaisuudessa syntyy verotettavaa tuloa, jota vastaan laskennallinen verosaamisen voi hyödyntää. Konserni vähentää laskennalliset verosaamiset ja -velat toisistaan siinä tapauksessa, että konsernilla on laillisesti toimeenpantavissa oleva oikeus kuitata kauden verotettavaan tuloon perustuvat verosaamiset ja -velat keskenään, ja laskennalliset verosaamiset ja -velat liittyvät saman veronsaajan perimiin tuloveroihin joko samalta verovelvolliselta tai eri verovelvolliselta, jotka aikovat kuitata kauden verotettavaan tuloon perustuvat verosaamiset ja -velat keskenään tai realisoida saamiset ja suorittaa velat samanaikaisesti.

Milj. euroa	2018	2017
Tuloverot tilikaudelta	-4,7	-5,0
Tuloverot edellisiltä tilikausilta	-4,8	1,0
Laskennallisen verovelan / -saamisen muutos	5,3	-14,7
Yhteensä	-4,2	-18,7

Tuloslaskelman verokulun ja konsernin kotimaan verokannalla 20 % laskettujen verojen välinen täsmäytyslaskelma

Milj. euroa	2018	2017
Voitto ennen veroja	-39,6	-179,5
Tuloverot voimassaolevalla verokannalla	7,9	35,9
Tuloverot edellisiltä tilikausilta	-4,8	1,0
Verovapaat tulot	0,3	0,0
Ulkomaisten tytäryhtiöiden poikkeavat verokannat	2,3	-1,5
Vähennyskeltovottomat kulut	-23,7	-40,3
Nevsky Centre kiinteistön uudelleenarvostukseen liittyvän verovelan muutos	4,6	-12,8
Verotuksellisista tappioista kirjaamattomat laskennalliset verosaamiset	-9,9	-5,7
Verokannan muutoksen vaikutus laskennallisiin veroihin	1,0	0,8
Edellisinä tilikausina kirjatun laskennallisen verosaamisen peruutus	18,1	4,1
Verot tuloslaskelmassa	-4,2	-18,7

Stockmann-konserni on saanut Ruotsin veroviranomaisilta verotukseen liittyvät oikaisupäätökset koskien verovuotia 2013, 2014, 2015 ja 2016. Päätösten mukaan konserniyhtiö Stockmann Sverige AB on veloitettu maksamaan 19,8 miljoonaa euroa lisäveroja ja niihin liittyviä korkoja. Stockmann pitää päätöksiä perusteettomina ja on valittanut niistä. Verot on kirjattu kokonaisuudessaan tilikauden tulokseen vuosina 2015-2018, joista 4,8 miljoonaa euroa kirjattiin vuoden 2018 tuloslaskelmaan.

Suomessa Verotuksen oikaisulautakunta teki vuonna 2017 päätöksen Stockmannin oikaisuvaatimuksesta liittyen Verohallinnon aiemman tekemään päätökseen, jonka mukaan Stockmann olisi joutunut maksamaan vuosilta 2009–2011 lisäveroa ja niihin liittyviä korkoja yhteensä 10,3 miljoonaa euroa. Oikaisulautakunnan päätöksen mukaan lisäveron määrä korkoineen on 2,6 miljoonaa euroa ja Stockmann palautti 5,6 miljoonaa euroa veroja ja 2,1 miljoonaa euroa veroihin liittyviä korkoja vuoden 2017 tuloslaskelmaansa.

2.8 Laskennalliset verosaamiset ja -velat

Laskennallisten verosaamisten muutos 2018

Milj. euroa	1.1.2018	Kirjattu tuloslaskelmaan	Kirjattu omaan pääomaan	Kurssierot	31.12.2018
Vahvistetut tappiot	30,5	-18,1		0,0	12,4
Käyttöomaisuuden kirjanpidon ja verotuksen arvojen erot	1,5			0,0	1,5
Rahoitusleasing	0,2	-0,2			
Muut väliaikaiset erot	1,0	-0,2		0,0	0,8
Yhteensä	33,2	-18,4		0,0	14,7

Laskennallisten verosaamisten muutos 2017

Milj. euroa	1.1.2017	Kirjattu tuloslaskelmaan	Kirjattu omaan pääomaan	Kurssierot	31.12.2017
Vahvistetut tappiot	34,6	-4,1		0,0	30,5
Johdannaisten ja muiden rahoitusinstrumenttien arvostaminen käypään arvoon	0,0	0,0			
Käyttöomaisuuden kirjanpidon ja verotuksen arvojen erot	2,0			-0,5	1,5
Rahoitusleasing	0,0	0,1			0,2
Muut väliaikaiset erot	1,7	-0,6		0,0	1,0
Yhteensä	38,3	-4,6		-0,5	33,2

Laskennallisten verovelkojen muutos 2018

Milj. euroa	1.1.2018	Kirjattu tuloslaskel maan	Kirjattu omaan pääomaan	Kurssierot	Myytäväinä oleviin varoihin liittyvät velat	31.12.2018
Kertyneet poistoerot	23,0	1,0		-0,3		23,7
Käyttöomaisuuden kirjanpidon ja verotuksen arvojen erot	7,0	-0,9		-0,1		6,0
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden arvostaminen käypään arvoon	115,8	-23,9	1,7	-0,7	4,6	97,5
Muut väliaikaiset erot	0,9	0,0	0,1	0,0		1,1
Yhteensä	146,7	-23,7	1,9	-1,1	4,6	128,3

Laskennallisten verovelkojen muutos 2017

Milj. euroa	1.1.2017	Kirjattu tuloslaskel maan	Kirjattu omaan pääomaan	Kurssierot	Myytäväinä oleviin varoihin liittyvät velat	31.12.2017
Kertyneet poistoerot	26,7	-3,5		-0,2		23,0
Käyttöomaisuuden kirjanpidon ja verotuksen arvojen erot	6,9	0,2		-0,1		7,0
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden arvostaminen käypään arvoon	127,8	14,1	7,5	-0,5	-33,2	115,8
Muut väliaikaiset erot	2,2	-0,7	-0,4	-0,1		0,9
Yhteensä	163,6	10,1	7,1	-0,9	-33,2	146,7

Verotukselliset tappiot, joista ei ole tilikaudella kirjattu laskennallista verosaatavaa, ovat 44,7 (28,5) miljoonaa euroa. Viron ja Latvian tytäryhtiöiden kertynyt jakokelpoinen voitto, josta ei IAS 12 -standardin 52 A kohdan mukaan ole kirjattu laskennallista verovelkaa, on 37,7 (32,9) miljoonaa euroa.

3 Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet sekä vuokrasopimusjärjestelyt

3.1 Poistot ja arvonalentumiset

Milj. euroa	2018	2017
Aineettomat hyödykkeet	11,9	12,4
Rakennukset ja rakennelmat	21,3	23,2
Koneet ja kalusto	22,0	24,5
Vuokratilojen muutos- ja perusparannustyöt	0,7	0,9
Poistot yhteensä	55,9	60,9
Aineettomat hyödykkeet		5,0
Liikearvo	25,0	150,0
Arvonalentumiset yhteensä	25,0	155,0
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	80,9	215,9

3.2 Liikearvo ja muut aineettomat hyödykkeet

Laadintaperiaatteet

Konsernin liikearvo on käypään arvoon arvostetun luovutetun vastikkeen sekä hankittujen käypiin arvoihin arvostettujen yksilöitävissä olevien nettovarojen erotus. Liikearvosta ja Lindex-tavaramerkistä ei tehdä poistoja. Tavaramerkillä katsotaan olevan rajoittamaton taloudellinen vaikutusaika sen tunnettuuden vuoksi. Liikearvo ja tavaramerkki arvostetaan alkuperäiseen hankintamenuon vähennettynä arvonalentumisilla. Muita aineettomia hyödykkeitä ovat aineettomat oikeudet ja ohjelmistot, jotka arvostetaan alkuperäiseen hankintamenuon. Muut aineettomat hyödykkeet poistetaan tasapoistoina niiden arvioituna taloudellisena vaikutusaikana.

Aineettomien hyödykkeiden poistoajat:

ohjelmistot	5–10 vuotta
muut aineettomat oikeudet	5 vuotta

Aineettomiin hyödykkeisiin liittyvät, myöhemmin toteutuvat menot aktivoidaan vain siinä tapauksessa, että ne kasvattavat hyödykkeen taloudellista hyötyä. Muussa tapauksessa menot kirjataan tuloslaskelmaan kuluksi niiden syntymishetkellä.

Liikearvo

Milj. euroa	2018	2017
Hankintameno 1.1.	713,8	735,6
Muuntoero +/-	-28,6	-21,8
Hankintameno 31.12.	685,2	713,8
Arvonlennukset 1.1.	-150,0	
Muuntoero +/-	5,9	
Tilikauden arvonalentumiset	-25,0	-150,0
Kertyneet arvonalennukset 31.12.	-169,1	-150,0
Kirjanpitoarvo 1.1.	563,8	735,6
Kirjanpitoarvo 31.12.	516,1	563,8

Tavaramerkki

Milj. euroa	2018	2017
Hankintameno 1.1.	92,7	95,5
Muuntoero +/-	-3,7	-2,8
Hankintameno 31.12.	88,9	92,7
Kertyneet poistot 1.1.	-0,3	-0,3
Muuntoero +/-	0,0	0,0
Kertyneet poistot 31.12.	-0,3	-0,3
Kirjanpitoarvo 1.1.	92,4	95,2
Kirjanpitoarvo 31.12.	88,7	92,4

Arvon alentumistestaus

Laadintaperiaatteet

Omaisuserien kirjanpitoarvoja arvioidaan säännöllisesti mahdollisten arvonalentumisen viitteiden havaitsemiseksi. Jos viitteitä arvonalentumisesta havaitaan, määritetään omaisuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Liikearvo ja tavaramerkki on kohdistettu rahavirtaa tuottaville yksiköille ja ne testataan vuosittain arvonalentumisen varalta. Arvon alentumistappio syntyy, jos omaisuserän tai rahavirtaa tuottavan yksikön tasearvo ylittää omaisuserän kerrytettävissä olevan rahamäärän. Arvon alentumistappio kirjataan tuloslaskelmaan.

Rahavirtaa tuottavan yksikön arvonalentumistappio kohdistetaan ensin vähentämään rahavirtaa tuottavalle yksikölle kohdistettua liikearvoa, toiseksi vähentämään tasasuhteisesti muita yksikön omaisuseriä.

Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden kerrytettävissä oleva rahamäärä määritetään niin, että se on joko käypä arvo vähennettynä hyödykkeen myynnistä aiheutuvilla menoilla tai tätä korkeampi käyttöarvo. Käyttöarvoa määritettäessä arvioidut vastaiset rahavirrat diskontataan nykyarvoonsa sellaisten diskonttauskorkojen perusteella, jotka kuvastavat kyseisen rahavirtaa tuottavan yksikön keskimääräistä pääomakustannusta ennen veroja.

Aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin sekä muihin aineettomiin hyödykkeisiin, paitsi liikearvoon liittyvä arvonalentumistappio peruutetaan, jos omaisuserästä kerrytettävissä olevaa rahamäärää määritettäessä käytetyt arviot ovat muuttuneet. Arvon alentumistappio peruutetaan korkeintaan siihen määrään asti, joka omaisuserälle olisi määritetty kirjanpitoarvoksi, jos siitä ei olisi aikaisempina vuosina kirjattu arvonalentumistappiota.

Stockmann-konsernin IFRS 8:n mukaiset raportoitavat segmentit muotikauppaliiketoimintaa harjoittava Lindex ja tavaratalo- ja verkkokauppaliiketoimintaa harjoittava Stockmann Retail ovat rahavirtaa tuottavia yksiköitä, joiden kerryttämät rahavirrat ovat pitkälti riippumattomia muiden omaisuserien tai omaisuseräryhmien kerryttämistä rahavirroista. Stockmann-konserni suorittaa arvonalentumistestauksen tilinpäätöksen yhteydessä tai jos esiintyy viitteitä omaisuserien arvonalentumisesta. Arvon alentumistestausta varten liikearvosta 31.12.2018 on kohdistettu Lindex -segmentille 516,1 miljoonaa euroa ja Stockmann Retail -segmentille 25 miljoonaa euroa.

Lindex-tavaramerkki, 88,7 miljoonaa euroa, on kohdistettu kokonaisuudessaan Lindex-segmentille. Lindex-tavaramerkillä katsotaan olevan rajoittamaton taloudellinen vaikutusaika sen tunnettuuden vuoksi. Lindex-tavaramerkki on ollut olemassa yli 60 vuotta, ja konserni tulee käyttämään sitä jatkossakin sekä nykyisillä markkinoilla että Lindexin tuotevalikoiman ja liiketoimintamallin viemisessä uusille markkinoille.

Käyttöarvon laskennassa käytetyt keskeiset oletukset ja muuttujat

Arvon alentumistestauksessa Lindexin ja Stockmann Retail-segmentin rahavirtaennusteet pohjautuvat johdon hyväksymiin markkina-aluekohtaisiin ennusteisiin, jotka kattavat tulevan viiden vuoden ajanjakson ja jotka vaikuttavat myös terminaalikauteen. Tilikauden aikana päivitettyissä pitkän aikavälin ennusteissa on otettu huomioon suhdannetilanteen muutokset edelliseen vuoteen verrattuna. Johdon hyväksymän ennustejakson jälkeiset Lindexin rahavirrat on ekstrapoloitu käyttämällä tasaista 1,7 prosentin kasvutekijää ja ennustejakson jälkeiset Stockmann Retailin rahavirrat on ekstrapoloitu käyttämällä tasaista 1,5 prosentin kasvutekijää. Suoritetun arvonalentumistestauksen tuloksena Stockmann Retailin jäljellä olleeseen liikearvoon liittyen kirjattiin 25 miljoonan euron arvonalentumistappio tuloslaskelmaan joulukuussa 2018. Todetun arvonalentumisen taustalla olleet keskeisimmät arvonalentumiseen johtaneet muuttujat rahavirtaennusteissa liittyvät Stockmann Retailin aikaisemmin ennustettua heikompaan liikevaihto- ja kannattavuustasoon. Rahavirtaa tuottavan yksikön

Stockmann Retailin arvonalentumistappion kirjaamisesta seuraa, että liikearvoon kohdistuvat kerrytettävissä olevat rahavirrat vastaavat konsernin liikearvon kirjanpitoarvoa 516,1 miljoonaa euroa.

Käyttöarvon laskennassa käytetyt keskeiset muuttajat:

1. Volyymin kasvu, joka perustuu arvioon olemassa olevien tavaratalojen, myymälöiden ja verkkokaupan myyntiin kehityksestä.
2. Kannattavuuden paraneminen, joka perustuu ennustettuun myyntikatteen kasvuun.
3. Diskonttauskorko, joka on määritetty optimaaliseen tai saman toimialan verrokkiyritysten keskimääräiseen rahoitusrakenteeseen pohjautuvan keskimääräisen painotetun pääomakustannuksen avulla, joka kuvaa oman ja vieraan pääoman kokonaiskustannusta. Diskonttauskoron osatekijät ovat:
 - markkinakohtainen riskitön korko
 - markkinariskipreemio
 - toimialakohtainen beta, jonka arvioidaan kuvaavan markkinoiden näkemystä yksikön riskipreemiosta
 - vieraan pääoman kustannus
 - omavaraisuusaste, joka vastaa konsernin tavoitepääomarakenteen mukaista optimaalista rahoitusrakennetta

Johto on määrittänyt diskonttauskoron osatekijät siten, että markkinakohtainen riskitön korko, markkinariskipreemio sekä toimialakohtainen beta ovat yhdenmukaisia ulkoisista informaatiolähteistä saatujen tietojen kanssa ja vieraan pääoman kustannus kuvastaa toteutunutta kehitystä ja konsernin voimassaolevien lainasopimusten ehtoja.

Diskonttauskorko on määritetty ennen veroja. Lindexin diskonttauskorko perustuu Ruotsin ja Suomen markkinakorkoihin ja maaliskuun, diskonttauskorkona on Lindexillä käytetty 8,6 prosenttia (7,3 % vuonna 2017). Stockmann Retailin diskonttauskorko perustuu Suomen markkinakorkoon ja maaliskuun. Diskonttauskorkona on käytetty Stockmann Retailissa 8,4 prosenttia (7,3 % vuonna 2017).

Herkkydet kerrytettävissä olevien rahamäärien laskennassa

Arvonalentumistestauksessa Lindexin kerrytettävissä olevat rahavirrat ovat yli 10 prosenttia suuremmat kuin Lindexin arvo taseessa. Kuitenkin haasteellisenä jatkuvan kilpailutilanteen ja kuluttajien ostokäyttäytymiseen ja ostovoimaan vaikuttavan yleisen taloustilanteen seurauksena jonkin keskeisen muuttujan epäsuotuisa muutos voi johtaa tilanteeseen, jossa Lindexin kerrytettävissä olevat rahamäärät alittaisivat niiden kirjanpitoarvon, mikä aiheuttaisi arvonalentumistappion kirjaamisen.

Lindexille on tehty herkkyyksianalyysi käyttämällä downside-skenaariota. Skenaarioissa myynnin kasvua pienennettiin johdon arviosta tai korkokantaa korotettiin. Jos Lindexin myynti kasvaisi keskimäärin 1,4 prosenttiyksikköä ennustettua vähemmän ennusteperiodin aikana heijastuen myös terminaalikauden arvoon tai diskonttauskorko nousisi yhden prosenttiyksikön, pitkäaikaisten varojen kirjanpitoarvo ja käyttöpääoma yhteensä ylittäisi yksikön kerrytettävissä oleva rahamäärän. Arvonalentumistestauksen perusteella ei ole tarvetta Lindexin arvonalentumiskirjaukseen.

Stockmann Retailin tasearvon ja testauksen perusteella todetun arvon välillä ei ole puskuria ja siten mikä tahansa epäsuotuisa muutos keskeisissä muuttujissa yksin tai yhdessä voi aiheuttaa arvonalentumistappion kirjaamisen.

Aineettomat oikeudet

Milj. euroa	2018	2017
Hankintameno 1.1.	88,4	85,8
Muuntoero +/-	-1,4	-0,8
Lisäykset 1.1.-31.12.	9,4	7,1
Vähennykset 1.1.-31.12.	-10,9	-10,1
Siirrot erien välillä 1.1.-31.12.	3,7	6,5
Hankintameno 31.12.	89,1	88,4
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-49,9	-40,5
Muuntoero +/-	0,9	0,6
Vähennysten poistot	10,9	6,8
Alaskirjaukset		-5,0
Tilikauden poisto	-11,5	-11,9
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-49,5	-49,9
Kirjanpitoarvo 1.1.	38,5	45,3
Kirjanpitoarvo 31.12.	39,6	38,5

Muut aineettomat hyödykkeet

Milj. euroa	2018	2017
Hankintameno 1.1.	7,8	8,3
Muuntoero +/-	-0,5	-0,5
Hankintameno 31.12.	7,3	7,8
Kertyneet poistot 1.1.	-7,0	-7,3
Muuntoero +/-	0,5	0,4
Tilikauden poisto	-0,1	-0,2
Kertyneet poistot 31.12.	-6,6	-7,0
Kirjanpitoarvo 1.1.	0,8	1,0
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,6	0,8

Muut aineettomat hyödykkeet, rahoitusleasing

Milj. euroa	2018	2017
Hankintameno 1.1.	3,2	3,2
Hankintameno 31.12.	3,2	3,2
Kertyneet poistot 1.1.	-1,3	-1,0
Tilikauden poisto	-0,3	-0,3
Kertyneet poistot 31.12.	-1,6	-1,3
Kirjanpitoarvo 1.1.	1,9	2,2
Kirjanpitoarvo 31.12.	1,6	1,9

Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat

Milj. euroa	2018	2017
Hankintameno 1.1.	0,6	3,7
Lisäykset 1.1.-31.12.	4,0	3,3
Vähennykset 1.1.-31.12.	0,0	
Siirrot erien välillä 1.1.-31.12.	-3,7	-6,5
Hankintameno 31.12.	0,9	0,6
Kirjanpitoarvo 1.1.	0,6	3,7
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,9	0,6

Aineettomat hyödykkeet yhteensä	647,5	698,0
--	--------------	--------------

Vuonna 2018 ja 2017 aineettomien hyödykkeiden ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat sisälsivät pääosin ICT-kehitysinvestointeja.

3.3 Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

Laadintaperiaatteet

Maa-alueet, rakennukset sekä koneet ja kalusto muodostavat suurimman osan aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä. Maa-alueisiin ja rakennuksiin sisältyvät arvonkorotukset ovat olleet osa aiemman tilinpäätösnormiston mukaista kirjanpitoarvoa, ja ne on katsottu osaksi IFRS:n mukaista hankintamenoa. Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet sisältävät myös vuokratilojen muutos- ja perusparannusmenot, jotka muodostuvat mm. vuokratiloissa sijaitsevien liikehuoneistojen sisätilojen viimeistelyistä.

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet on arvostettu taseessa alkuperäiseen hankintamenuun, josta on vähennetty kertyneet poistot sekä mahdolliset arvonalentumiset. Itse valmistettujen hyödykkeiden hankintameno sisältää materiaalit ja välittömän työn. Jos käyttöomaisuushyödyke koostuu useista osista, joilla on eripituiset taloudelliset vaikutusajat, osat käsitellään erillisinä hyödykkeinä. Myöhemmin hyödykkeeseen kohdistuvat menot aktivoidaan silloin, kun ne lisäävät vastaista taloudellista hyötyä. Muut kulut, kuten normaalit huolto- ja korjaustoimenpiteet, kirjataan tuloslaskelmaan kuluiksi niiden syntyhetkellä.

Omassa käytössä olevat maa-alueet ja rakennukset, jotka on merkitty taseeseen standardin IAS 16 mukaisiksi aineellisiksi käyttöomaisuushyödykkeiksi, on arvostettu IAS 16 -kohdan 31 mukaisesti uudelleenarvostukseen perustuvaan arvoon. Maa-alueet ja rakennukset merkitään taseeseen uudelleenarvostukseen perustuvaan arvoon, joka on uudelleenarvostuspäivän käypä arvo vähennettynä sen jälkeen kertyneillä poistoilla ja arvonalentumistappioilla. Kunkin kauden poisto uudelleenarvostukseen perustuvasta rakennuksen arvosta kirjataan tulosvaikutteisesti. Uudelleenarvostaminen tehdään vuosittain tai jos on viitteitä siitä, että käypä arvo poikkeaa olennaisesti maa-alueiden ja rakennusten kirjanpitoarvosta. Kiinteistöjen uudelleenarvostus käypään arvoon perustuu kunakin arvostusajankohtana voimassa oleviin markkinastandardeihin, jotka on määrittänyt The International Valuation Standard Committee. Auktorisoidut kiinteistöarvioijat kullakin markkina-alueella suorittavat arvioinnin perustuen kymmenen vuoden diskontattuihin kassavirtoihin. Stockmannin Real Estate käy useiden riippumattomien ja ammatillisesti pätevien arvioijien suorittamat arvostukset läpi ja esittää suosituksensa käyviksi arvoiksi Stockmannin hallitukselle. Hallitus arvioi käypiä arvoja ja vahvistaa käytettävät käyvät arvot. Jos maa-alueiden tai rakennusten kirjanpitoarvo lisääntyy uudelleenarvostamisen seurauksena, esitetään lisäys muissa laajan tuloksen erissä ja kertynyt lisäys oman pääoman uudelleenarvostusrahastossa. Jos lisäys kuitenkin kumoaa uudelleenarvostuksesta johtuvan vähennyksen, joka on aikaisemmin esitetty tulosvaikutteisesti, myös lisäys esitetään tulosvaikutteisesti. Jos omaisuuserän kirjanpitoarvo vähenee uudelleenarvostamisen seurauksena, vähennys esitetään tulosvaikutteisesti. Vähennys esitetään kuitenkin muissa laajan tuloksen erissä uudelleenarvostusrahaston määrään saakka. Uudelleenarvostusrahastosta siirretään vuosittain voittovaroihin määrä, jolla uudelleenarvostukseen perustuvasta rakennusten arvosta laskettavat poistot eroavat rakennusten alkuperäisestä hankintamenosta lasketuista poistoista.

Aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä tehdään tasapoistot taloudellisen vaikutusajan mukaisesti. Maa-alueista ei tehdä poistoja.

Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden poistoajat:

rakennukset ja rakennelmat	20–50 vuotta
vuokratilojen muutos- ja perusparannusmenot	5–20 vuotta
koneet ja kalusto	4–10 vuotta
ICT-laitteet ja kevyt myymäläkalusto	3–5 vuotta

Maa- ja vesialueet

Milj. euroa	2018	2017
Hankintameno sisältäen arvostukset käypään arvoon 1.1.	103,9	114,3
Kiinteistöjen arvostus käypään arvoon 31.12.	-1,4	3,2
Uudelleenluokittelu sijoituskiinteistöön		-13,6
Hankintameno 31.12.	102,5	103,9
Kirjanpitoarvo 1.1.	103,9	114,3
Kirjanpitoarvo 31.12.	102,5	103,9

Käyvän arvon arvostuksen osuus oli 85,0 (86,5) miljoonaa euroa.

Rakennukset ja rakennelmat

Milj. euroa	2018	2017
Hankintameno sisältäen arvostukset käypään arvoon 1.1.	741,4	804,6
Kiinteistöjen arvostus käypään arvoon 31.12.	10,1	34,9
Muuntoero +/-		0,0
Lisäykset 1.1.-31.12.	0,1	0,0
Vähennykset 1.1.-31.12.	-0,3	-2,6
Uudelleenluokittelu sijoituskiinteistöön		-99,8
Siirrot erien välillä 1.1.-31.12.	2,0	4,3
Hankintameno 31.12.	753,3	741,4
Kertyneet poistot 1.1.	-153,9	-149,9
Muuntoero +/-		0,0
Vähennysten poistot	0,3	2,6
Uudelleenluokittelu sijoituskiinteistöön		16,6
Tilikauden poisto	-21,3	-23,2
Kertyneet poistot 31.12.	-174,8	-153,9
Kirjanpitoarvo 1.1.	587,6	654,8
Kirjanpitoarvo 31.12.	578,5	587,6

Käyvän arvon arvostuksen osuus oli 375,1 (365,1) miljoonaa euroa.

Käyvän arvon määrittelyssä käytetty keskimääräinen painotettu markkinatuottovaatimus kolmesta tavaratalokiinteistöstä oli 4,8 prosenttia (4,6 prosenttia). Käyvän arvon hierarkiassa maa-alueiden ja rakennusten arvostus on luokiteltu tasolle 3.

Riippumattomat arvioijat laskevat kunkin maa-alueen ja rakennuksen käyvän arvon käyttäen Stockmannin antamia tietoja:

- kiinteistöliiketoiminnan liikevaihto ja liikevoitto sisältäen vuokratuotot ja kiinteistöjen ylläpitokulut
- kiinteistöliiketoiminnan budjetti
- voimassaolevat vuokralaisten vuokrasopimukset
- kiinteistöjen investointihistoria
- laskelma uusia vuokralaisia varten tarvittavista investoinneista
- kymmenen vuoden suunnitelma tulevista perusparannuksista

Koneet ja kalusto

Milj. euroa	2018	2017
Hankintameno 1.1.	262,9	262,2
Muuntoero +/-	-4,3	-6,0
Lisäykset 1.1.-31.12.	12,1	16,3
Vähennykset 1.1.-31.12.	-10,4	-12,1
Siirrot erien välillä 1.1.-31.12.	0,2	9,4
Siirto myytävänä oleviksi luokiteltuihin pitkäaikaisiin omaisuuseriin	0,0	-6,9
Hankintameno 31.12.	260,4	262,9
Kertyneet poistot 1.1.	-186,7	-181,2
Muuntoero +/-	3,8	5,2
Vähennysten poistot	8,7	7,3
Kertyneet poistot siirrosta myytävänä oleviksi luokiteltuihin pitkäaikaisiin omaisuuseriin	0,0	6,4
Tilikauden poisto	-22,0	-24,5
Kertyneet poistot 31.12.	-196,3	-186,7
Kirjanpitoarvo 1.1.	76,2	81,0
Kirjanpitoarvo 31.12.	64,1	76,2

Vuokratilojen muutos- ja perusparannusmenot

Milj. euroa	2018	2017
Hankintameno 1.1.	36,0	37,5
Muuntoero +/-	0,0	0,0
Lisäykset 1.1.-31.12.	0,1	0,1
Vähennykset 1.1.-31.12.	0,0	-2,9
Siirrot erien välillä 1.1.-31.12.	1,4	1,4
Hankintameno 31.12.	37,4	36,0
Kertyneet poistot 1.1.	-31,6	-31,3
Muuntoero +/-	0,0	0,0
Vähennysten poistot	0,0	0,6
Tilikauden poisto	-0,7	-0,9
Kertyneet poistot 31.12.	-32,3	-31,6
Kirjanpitoarvo 1.1.	4,4	6,1
Kirjanpitoarvo 31.12.	5,1	4,4

Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat

Milj. euroa	2018	2017
Hankintameno 1.1.	1,2	8,7
Muuntoero +/-		0,0
Lisäykset 1.1.-31.12.	3,7	7,9
Vähennykset 1.1.-31.12.	-0,2	-0,1
Siirrot erien välillä 1.1.-31.12.	-3,9	-15,1
Siirto myytävänä oleviksi luokiteltuihin pitkäaikaisiin omaisuuseriin	0,0	-0,2
Hankintameno 31.12.	0,8	1,2
Kirjanpitoarvo 1.1.	1,2	8,7
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,8	1,2

Milj. euroa	2018	2017
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	751,1	773,2

Vuonna 2018 ja 2017 aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat sisälsivät pääosin tavaratalojen ja kiinteistöjen muutos- ja perusparannusmenoja.

3.4 Sijoituskiinteistöt

Laadintaperiaatteet

Kun konserni pitää hallussaan maa-aluetta tai rakennusta vuokratuottoa tai omaisuuden arvonnousua hankkiakseen ennemmin kuin käyttääkseen sitä omassa vähittäiskauppa- tai hallinnollisessa toiminnassaan, luokitellaan kiinteistö IAS 40 -standardin mukaiseksi sijoituskiinteistöksi.

Sijoituskiinteistö arvostetaan alun perin hankintameno. Ostetun sijoituskiinteistön hankintameno sisältää ostohinnan sekä hankinnasta välittömästi johtuvat menot. Itse rakennetun sijoituskiinteistön hankintameno on sille kertynyt hankintameno sinä päivänä, jona sen rakentamis- tai kunnostamistyö saadaan valmiiksi. Valmistumispäivään saakka sijoituskiinteistöön sovelletaan standardia IAS 16 ja valmistumispäivästä alkaen standardia IAS 40.

Stockmann-konserni soveltaa sijoituskiinteistöihinsä käyvän arvon mallia. Sijoituskiinteistön käypä arvo on se hinta, johon kiinteistö voitaisiin vaihtaa asiaa tuntevien, liiketoimeen halukkaiden, toisistaan riippumattomien osapuolten välillä. Sijoituskiinteistön käypä arvo kuvastaa raportointikauden päättämispäivän markkinaolosuhteita eikä siitä ole vähennetty mahdollisia transaktiomenoja, joita syntyisi myynnin tai muun luovutuksen yhteydessä.

Sijoituskiinteistöjen käyvän arvon määrittelyn suorittavat konsernin ulkopuoliset ammatillisesti pätevät ja toisistaan riippumattomat arvioitsijat kaikilla markkina-alueilla kiinteistökohtaisesti. Kiinteistöjen uudelleenarvostus käypään arvoon perustuu kunakin arvostusajankohtana voimassa oleviin markkinastandardeihin, jotka on määrittänyt The International Valuation Standard Committee.

Sijoituskiinteistöstä ei kirjata poistoa vaan sijoituskiinteistön käyvän arvon muutoksesta johtuva voitto tai tappio kirjataan tulosvaikutteisesti sillä kaudella, jonka aikana se syntyy. Sijoituskiinteistöjen käyvän arvon muutoksesta johtuva voitto ja tappio esitetään omana eränään tuloslaskelmassa.

Kun konsernin omassa käytössä olevasta kiinteistöstä tulee käypään arvoon taseeseen merkittävä sijoituskiinteistö, sovelletaan IAS 16-standardia siihen päivään asti, jona käyttötarkoitus muuttuu.

Kiinteistöstä kirjataan poistot ja mahdolliset arvonalentumistappiot siihen päivään asti, jona omassa käytössä olevasta kiinteistöstä tulee käypään arvoon taseeseen merkittävä sijoituskiinteistö.

Konserni on luokitellut 31.12.2017 Helsingissä osoitteessa Pohjoisesplanadinkatu 39 sijaitsevan Kirjatalon ja Espoossa sijaitsevan Tapiolan Säästötammi-niminen kiinteistön, josta Stockmann omistaa 37,8 prosenttia, IAS 40 mukaisesti sijoituskiinteistöiksi. Stockmann myi tilikauden 2018 aikana Kirjatalo-kiinteistön AEW Europe City Retail Fund -rahastolle ja kiinteistö siirtyy uudelle omistajalle 24.5.2018.

Milj. euroa	2018	2017
Käypä arvo 1.1.	100,5	181,0
Vähennykset 1.1.–31.12.	-100,0	
Uudelleenluokittelu maa-alueista		13,6
Uudelleenluokittelu rakennuksista		83,3
Arvostus käypään arvoon	-0,3	3,7
Siirto myytäviksi luokiteltuihin pitkäaikaisiin omaisuuseriin	0,3	-67,6
Käypä arvo 31.12.	0,5	100,5

Riippumattomat arvioijat laskevat maa-alueiden ja rakennusten käyvän arvon käyttäen Stockmannin antamia tietoja:

- kiinteistöliiketoiminnan liikevaihto ja liikevoitto sisältäen vuokratuotot ja kiinteistöjen ylläpitokulut
- kiinteistöliiketoiminnan budjetti
- voimassaolevat vuokralaisten vuokrasopimukset
- kiinteistön investointihistoria
- laskelma uusia vuokralaisia varten tarvittavista investoinneista
- kymmenen vuoden suunnitelma tulevista perusparannustöistä

3.5 Vuokrasopimukset

Laadintaperiaatteet

IAS 17 Vuokrasopimukset -standardin periaatteiden mukaisesti vuokrasopimus, jossa yhtiölle siirtyvät olennaisilta osin hyödykkeen omistamiselle ominaiset riskit ja edut luokitellaan rahoitusleasingsopimukseksi. Rahoitusleasingsopimuksella vuokrattu omaisuus vähennettynä kertyneillä poistoilla kirjataan aineellisiin tai aineettomiin käyttöomaisuushyödykkeisiin, ja sopimuksesta johtuvat veloitteet kirjataan korollisiin velkoihin. Rahoitusleasingsopimuksesta johtuvat vuokrat jaetaan korkokuluun sekä velan vähennykseen.

IAS 17:a mukainen rahoitusleasingsopimus merkitään taseeseen ja arvostetaan määrään, joka on yhtä suuri kuin hyödykkeen käypä arvo sopimuksen alkamisajankohtana tai sitä alempaan vähimmäisvuokrien nykyarvoon. Rahoitusleasingsopimuksella hankitusta hyödykkeistä tehdään suunnitelman mukaiset poistot ja kirjataan mahdolliset arvonalentumistappiot. Poistot tehdään konsernin käyttöomaisuushyödykkeiden poistoaikojen mukaisesti tai sitä lyhyemmän vuokra-ajan aikana.

Vuokrasopimus, jossa omistamiselle ominaiset riskit ja edut jäävät vuokranantajalle, käsitellään muuna vuokrasopimuksena. Muun vuokrasopimuksen perusteella saadut tai maksetut vuokrat kirjataan tuotoiksi tai kuluiksi tuloslaskelmaan.

Konserni vuokralle ottajana

Sitovien liiketilojen vuokrasopimusten perusteella maksettavat minimivuokrat

Milj. euroa	2018	2017
Yhden vuoden kuluessa	122,7	129,3
Yli vuoden ja enintään viiden vuoden kuluessa	316,2	331,4
Yli viiden vuoden kuluttua	142,5	224,3
Yhteensä	581,4	685,1

Vuoden 2018 sitovien liiketilojen vuokrasopimusten laskentaa on tarkennettu jättämällä hoito- ja markkinointikulut laskennan ulkopuolelle. Vertailuvuoden lukuja ei ole muutettu. Vaikutus noin 28,3 miljoonaa euroa.

Leasingsopimusten maksut

Milj. euroa	2018	2017
Yhden vuoden kuluessa	0,7	0,7
Yli vuoden ja enintään viiden vuoden kuluessa	1,2	1,4
Yli viiden vuoden kuluttua	0,3	0,3
Yhteensä	2,2	2,4

Konserni vuokralle antajana

Tärkeimmät Stockmannin omistamat kiinteistöt ovat tavaratalo Helsingissä Suomessa sekä tavaratalokiinteistö Tallinnassa Virossa. Stockmann on enemmistöomistaja kiinteistöyhtiössä, joka omistaa tavaratalokiinteistön Riiassa Latviassa. Näiden kiinteistöjen kokonaispinta-ala on 88 000 neliometriä, josta 58 prosenttia koostuu suomalaisista kiinteistöistä. Vuokrattavasta kokonaispinta-alasta noin 73 prosenttia oli Stockmann Retailin käytössä ja loppu ulkoisten vuokralaisten käytössä.

4 Pääomarakenne

4.1 Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot

Milj. euroa	2018	2017
Osinkotuotot muista sijoituksista		0,0
Korkotuotot pankkitalletuksista, muista sijoituksista ja valuuttajohdannaisista	0,6	0,6
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvarojen käyvän arvon muutos	0,0	0,1
Yhteensä	0,6	0,7

Rahoituskulut

Milj. euroa	2018	2017
Korkokulut jaksotettuun hankintamenuon arvostetuista rahoitusveloista	-33,0	-22,9
Osuuskunnan osuuksien alaskirjaus		-3,8
Arvon alentumistappiot lainoista ja saamisista	-1,7	-3,5
Oikaisut aiempien vuosien korkoihin liittyen verotarkastuksiin		3,0
Kulut ennakaisista lainojen takaisinmaksuista		-2,0
Muut rahoituskulut	-0,2	
Valuuttakurssierot	-0,4	-2,6
Yhteensä	-35,3	-31,8

Milj. euroa	2018	2017
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-34,6	-31,1

4.2 Rahoitusinstrumentit

Laadintaperiaatteet

Rahoitusinstrumentit on luokiteltu IFRS 9:n mukaisesti seuraaviin ryhmiin: jaksotettuun hankintamenuon, käypään arvoon laajan tuloksen erien kautta ja käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja -velat sekä muut sijoitukset. Luokittelu tehdään alkuperäisenä hankinta-ajankohtana ja se perustuu liiketoimintamallin tavoitteeseen ja sijoituksen sopimusperusteisiin rahavirtoihin. Raportointiajankohtana Stockmann konsernilla ei ollut käypään arvoon laajan tuloksen erien kautta kirjattavia rahoitusvaroja.

Myyntisaamiset ja muut saamiset, jotka eivät sisälly johdannaisvaroihin, arvostetaan jaksotettuun hankintamenuon. Ne sisältyvät taseessa luonteensa mukaisesti lyhyt- tai pitkäaikaisiin varoihin. Saaminen on pitkäaikainen, jos se erääntyy yli 12 kuukauden kuluttua. Myyntisaamiset kirjataan taseeseen alun perin käypään arvoon. Stockmann-konserni soveltaa odotettavissa olevien luottotappioiden kirjaamiseen IFRS 9:ssä määrättyä yksinkertaistettua menettelyä, jonka mukaan kaikista myyntisaamisista ja sopimuksiin perustuvista omaisuuseristä voidaan kirjata koko voimassaoloajalta odotettavissa olevat luottotappiot. Tulevien luottotappioiden määrä arvioidaan kokemukseräisen kertymän perusteella ja kirjataan tulosvaikutteisesti prosenttiosuutena kaikista avoimista myynti- ja vuokrasaamisista.

Muihin sijoituksiin sisältyvät konsernin osakesijoitukset ja ne arvostetaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Julkisesti noteerattujen osakkeiden käypä arvo on tilinpäätöspäivän markkinahinta. Noteeraamattomat osakkeet esitetään hankintahintaisena, mikäli niiden käypiä arvoja ei ole luotettavasti määritettävissä.

Rahoitusvarojen ostot ja myynnit kirjataan kaupantekopäivänä eli päivänä, jona yhtiö sitoutuu ostamaan tai myymään omaisuuserän. Rahoitusvaroihin kuuluva erä kirjataan pois taseesta silloin, kun yhtiö luopuu erän sopimusperusteisista oikeuksista, oikeudet raukeavat tai kun yhtiö menettää erän määräsvallan.

Velat, jotka eivät sisälly johdannaisvaroihin, luokitellaan jaksotettuun hankintamenuon ja merkitään alun perin taseeseen käypään arvoon. Transaktiomenot sisällytetään korollisten velkojen alkuperäiseen kirjanpitoarvoon. Myöhemmin korolliset velat

arvostetaan efektiivisen koron menetelmällä jaksotettuun hankintamenuun. Pitkäaikaiset velat erääntyvät yli 12 kuukauden kuluttua, ja lyhytaikaisten velkojen maturiteetti on alle 12 kuukautta.

Johdannaissopimukset on luokiteltu käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin tai -velkoihin, ja niiden käyvän arvon muutokset kirjataan tulosvaikutteisesti lukuun ottamatta johdannaisia, joihin sovelletaan rahavirran tai nettosijoitusten suojauslaskentaa ja jotka täyttävät IFRS 9:ssä määritellyt suojauslaskennan ehdot.

Suojauslaskentaa sovelletaan valuuttajohdannaisiin, joilla suojataan ennakoituja valuuttamäärisiä myyntejä ja ostoja ja jotka täyttävät IFRS 9:ssä määritellyt suojauslaskennan ehdot. Suojatun rahavirran täytyy olla erittäin todennäköinen, ja sillä täytyy viime kädessä olla tulosvaikutus. Rahavirtojen suojausta varten tehtyjen johdannaissopimusten käyvän arvon muutokset kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja esitetään käyvän arvon rahastossa omassa pääomassa, ja mahdollinen tehoton osa kirjataan tulosvaikutteisesti. Omaan pääomaan kertyneet käyvän arvon muutokset kirjataan tulosvaikutteisesti myynnin tai ostojen oikaisueriin samalla kaudella kun suojauslaskennan kohteena olevat ennakoituvat tapahtumat kirjataan tuloslaskelmaan. Mikäli suojatun rahavirran ei enää odoteta toteutuvan, siihen liittyvä suojausinstrumentista omaan pääomaan kertynyt käyvän arvon muutos siirretään tuloslaskelmaan.

Suojauslaskentaa sovelletaan myös tiettyihin valuuttajohdannaisiin, jotka suojaavat ulkomaisiin yksiköihin tehtyjä valuuttamäärisiä nettosijoituksia. Suojausinstrumentin käyvän arvon muutokset kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja esitetään oman pääoman muuntoeroissa. Nettosijoituksen suojauksesta muuntoeroihin kirjatut voitot ja tappiot siirretään tuloslaskelmaan silloin, kun nettosijoituksesta luovutaan kokonaan tai osittain. Ulkomaiseen yksikköön tehdyn nettosijoituksen ja sisäisen lainan suojaukseen liittyvä realisoitunut kurssivoitto sisältyy investointien rahavirtaan konsernin rahavirtalaskelmassa.

Suojattavan kohteen ja suojausinstrumentin välinen suojaussuhde dokumentoidaan suojaukseen ryhtyessä. Dokumentointi sisältää tiedot suojausinstrumentista ja suojattavasta erästä, suojattavan riskin luonteen, riskienhallinnan tavoitteet ja tehokkuuslaskelmat. Suojaussuhteen tulee olla tehokas, ja tehokkuutta tarkastellaan sekä etu- että jälkikäteen. Tehokkuuden testaus tehdään jokaisella tilinpäätöshetkellä.

Koronvaihtosopimusten käypä arvo määritellään tulevien kassavirtojen nykyarvon perusteella käyttämällä raportointipäivän markkinahintoja. Koronvaihtosopimusten käyvän arvon muutokset kirjataan tulosvaikutteisesti rahoituseriin. Konsernissa ei tilinpäätöshetkellä ole ollut ulkona olevia koronvaihtosopimuksia.

Valuuttatermiinien ja valuutanvaihtosopimusten käypä arvo lasketaan arvostamalla ne raportointihetken markkinahintoihin. Valuuttaoptioiden käypä arvo lasketaan käyttämällä Black & Scholes -mallia. Valuuttajohdannaisten arvostustulokset kirjataan tulosvaikutteisesti lukuun ottamatta niitä johdannaisia, joihin sovelletaan IFRS 9:ssä määriteltyä rahavirran tai nettosijoitusten suojauslaskentaa.

4.3 Lyhytaikaiset saamiset

Milj. euroa	Kirjanpitoarvo 2018	Käypä arvo 2018	Kirjanpitoarvo 2017	Käypä arvo 2017
Korolliset myyntisaamiset	0,8	0,8	2,2	2,2
Korottomat myyntisaamiset	10,8	10,8	15,9	15,9
Johdannaissopimuksiin perustuvat saamiset	1,4	1,4	5,3	5,3
Muut saamiset	1,8	1,8	27,1	27,1
Siirtosaamiset	29,7	29,7	31,3	31,3
Tuloverosaamiset	7,8	7,8	3,6	3,6
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	52,2	52,2	85,4	85,4

Myyntisaamisten kirjanpitoarvo vastaa niiden käypää arvoa. Myyntisaamisiin ja muihin lyhytaikaisiin saamisiin liittyvän luottoriskin enimmäismäärä on niiden kirjanpitoarvo.

Korolliset myyntisaamiset 0,8 milj. euroa koostuvat etäkaupan kertaluotoista vuonna 2018 (2,2 milj. euroa). Näiden saamisten myyntihintaan sisältyvät korkotuotot kirjataan korkotuottojen sijasta liikevaihtoon.

Muut saamiset sisälsivät vuonna 2017 saamia liiketoimintakaupasta 24,7 milj. euroa. Suoritus saatiin tammikuussa 2018.

Siirtosaamiset

Milj. euroa	2018	2017
Vuokraennakot	16,4	17,3
Saaminen luottokorttiyhteistyöstä	2,7	2,8
Jaksotetut henkilösivukulut	2,3	2,7
Jaksotetut ICT-kulut	1,5	1,7
Saamiset tavaramerkkiyhteistyöstä	0,8	0,5
Muut siirtosaamiset	6,0	6,4
Yhteensä	29,7	31,3

4.4 Rahavarat

Laadintaperiaatteet

Rahavarat koostuvat käteisvaroista, lyhytaikaisista pankkitalletuksista sekä muista lyhytaikaisista, erittäin likvideistä sijoituksista, joiden maturiteetti on korkeintaan kolme kuukautta hankinta-ajankohdan jälkeen. Rahavarojen käyvän arvon oletetaan vastaavan kirjanpitoarvoa niiden lyhyen maturiteetin johdosta.

Luotollinen shekkitili, joka on vaadittaessa maksettavissa ja on osa konsernin kassanhallintaa on esitetty osana rahavaroja rahavirtalaskelmassa.

Milj. euroa	2018	2017
Rahavarat	43,4	21,0
Luotollinen shekkitili	-0,4	-12,2
Yhteensä	43,0	8,8

4.5 Pitkäaikaiset velat, korollinen

Milj. euroa	Kirjanpitoarvo 2018	Käypä arvo 2018	Kirjanpitoarvo 2017	Käypä arvo 2017
Joukkovelkakirjalaina	247,8	226,5	247,0	245,8
Lainat rahoituslaitoksilta	112,2	112,5	257,1	257,3
Muut lainat			1,2	1,2
Yhteensä	359,9	339,0	505,2	504,2

Rahoituslaitoslainojen, joukkovelkakirjalainojen ja muiden lainojen kirjanpitoarvo on laskettu käyttämällä efektiivisen koron menetelmää ja käypä arvo on määriteltä diskontatun kassavirran menetelmällä diskonttaamalla tilinpäätöshetken markkinakorolla.

4.6 Lyhytaikaiset velat

Milj. euroa	Kirjanpitoarvo 2018	Käypä arvo 2018	Kirjanpitoarvo 2017	Käypä arvo 2017
Lainat rahoituslaitoksilta	147,0	147,2	108,5	108,6
Luotollinen shekkitili	0,4	0,4	12,2	12,2
Muut korolliset velat	80,4	80,5	137,6	137,7
Ostovelat	78,6	78,6	68,6	68,6
Muut lyhytaikaiset velat	39,7	39,7	42,7	42,7
Siirtovelat	73,6	73,6	71,6	71,6
Johdannaiset	3,1	3,1	6,3	6,3
Tuloverovelka	20,9	20,9	16,4	16,4
Yhteensä	443,8	444,0	464,0	464,2
joista korollisia	227,9	228,1	258,3	258,5

Rahoituslaitoslainojen ja liikkeelle laskettujen emissioiden käypä arvo on määritelty diskontatun kassavirran menetelmällä diskonttaamalla tilinpäätöshetken markkinakorolla. Muiden lyhytaikaisten velkojen käypä arvo vastaa niiden kirjanpitoarvoa.

Siirtovelat

EUR mill.	2018	2017
Henkilöstökulut	41,9	45,4
Jaksotetut ostot	11,3	9,1
Kanta-asiakasohjelma MORE	5,1	5,1
Korot ja muut rahoituskulut	6,4	1,8
Jaksotetut liikepaikkakulut	1,1	1,6
Palautusvaraus	1,4	1,5
Muut siirtovelat	6,4	7,1
Yhteensä	73,6	71,6

4.7 Täsmäytyslaskelma veloista rahoituksen rahavirrassa

Milj. euroa	1.1.2018	Lainojen rahavirrat	Lainojen muutokset, joihin ei liity rahavirtaa		Lainajärjestely- kulujen rahavirrat	Lainajärjestely- kulujen muutokset, joihin ei liity rahavirtaa	31.12.2018
			Valuuttakurssi muutokset	Siirrot erien välillä			
Pitkäaikaiset velat, korollinen	505,2	1,2		-150,0		3,5	359,9
Lyhytaikaiset velat, korollinen	246,1	-169,2		150,0		0,5	227,4
Luotollinen shekkitali	12,2	-11,8					0,4
Velat rahoituksen rahavirrassa yhteensä	763,6	-179,8		0,0		4,0	587,8

Milj. euroa	1.1.2017	Lainojen rahavirrat	Lainojen muutokset, joihin ei liity rahavirtaa		Lainajärjestely- kulujen rahavirrat	Lainajärjestely- kulujen muutokset, joihin ei liity rahavirtaa	31.12.2017
			Valuuttakurssi muutokset	Siirrot erien välillä			
Pitkäaikaiset velat, korollinen	525,3	154,5	-17,9	-149,7	-8,1	1,2	505,2
Lyhytaikaiset velat, korollinen	230,7	-134,4		149,7	-2,3	2,4	246,1
Luotollinen shekkitali	5,7	6,4					12,2
Velat rahoituksen rahavirrassa yhteensä	761,8	26,5	-17,9	0,0	-10,4	3,6	763,6

Kulut liittyen rahoitusjärjestelyihin on esitetty rahavirtalaskelmassa rahoituksen rahavirrassa. Luotollinen shekkitali on osa rahavaroja rahavirtalaskelmassa.

4.8 Rahoitusriskien hallinta

Konsernin rahoitus ja rahoitusriskien hallinta on keskitetty Stockmann Oyj Abp:n rahoitustoimintoon hallituksen hyväksymän toimintapolitiikan mukaisesti.

Rahoitusriskien hallinnan tavoitteena on varmistaa konsernille kohtuuhintainen rahoitus kaikissa olosuhteissa sekä vähentää markkinariskien vaikutuksia konsernin tulokseen ja taseeseen. Stockmann Oyj:n talousjohtajan alaisuudessa toimiva rahoitusosasto huolehtii konsernin rahoitusriskien hallinnasta ja suojaustoimenpiteistä. Stockmannin rahoitustoiminto toimii myös konsernin sisäisenä pankkina. Rahoitustoiminnolle on määritetty yksityiskohtaiset toimintaohjeet, jotka sisältävät rahoitusriskien hallinnan periaatteet sekä likviditeetin ja rahoituksen hallinnan. Lisäksi liiketoimintaryhmillä voi olla erillinen ohje valuuttaposition suojauksesta.

Konsernin pääasialliset rahoitusriskit ovat valuuttariski, korkoriski, rahoitus- ja maksuvalmiusriski, luotto- ja vastapuoliriski sekä sähkön hintariski.

Konsernin taseessa olevat rahoitusriskit ja kaupallisiin rahavirtoihin liittyvät rahoitusriskit sekä valitut suojausstrategiat raportoidaan hallitukselle neljännesvuosittain ja konsernijohdolle kuukausittain. Hallitus on arvioinut kokonaisrahoitustilanteen huolellisesti. Kun tarkastellaan meneillään olevia suunnitelmia, arvioitua operatiivisia rahavirtoja ja käyttöpääoman hallinnan vahvistamiseen tähtäviä aloitteita, kokonaisanalyysi tukee maksuvalmiuden ja rahoituksen riittävyttä.

Valuuttariski

Konsernin valuuttariski muodostuu ulkomaan valuuttamääräisistä myynneistä ja ostoista sekä tase-eristä, kuten myös ulkomaan yksiköihin tehdyistä valuuttamääräisistä nettoinvestoinneista.

Transaktioriski

Stockmannin transaktioriski muodostuu konsernin liiketoimintayksiköiden myyntiin ja ostoihin liittyvistä valuuttavirroista sekä ulkomaan valuuttamääräisistä veloista ja saamisista. Tärkeimmät myyntivaluutat vuonna 2018 olivat euro, Ruotsin kruunu ja Norjan kruunu. Tärkeimmät ostovaluutat olivat euro, Yhdysvaltain dollari ja Ruotsin kruunu. Vuonna 2018 muun kuin euromääräisen myynnin osuus konsernin koko myynnistä oli 49 prosenttia. (2017: 45 prosenttia sisältäen herkun liiketoiminnan Suomessa joka on raportoitu lopetetuissa toiminnoissa). Transaktioriskin sisältäviä valuuttamääräisiä ostoja oli 45 prosenttia konsernin ostoista. (2017: 47 prosenttia sisältäen herkun liiketoiminnan Suomessa). Lisäksi konsernilla on pääosin Ruotsissa paikallisia valuuttamääräisiä ostoja, joihin ei sisälly transaktioriskiä. Vuonna 2018 näiden ostojen osuus oli 4 prosenttia (2017: 3 prosenttia) konsernin kokonaisostoista.

Liiketoimintayksiköt vastaavat tulevien valuuttamääräisten nettokassavirtojen ennustamisesta ja niihin liittyvän valuuttariskin hallinnasta. Liiketoiminnan kassavirtoihin liittyvän valuuttariskin hallinta perustuu 6 kuukauden ennakoituihin kassavirtoihin. Suojausaika on yleensä enintään 6 kuukautta, ja yksittäisten valuuttojen suojausaste voi vaihdella välillä 0–100 %. Sopimuksiin perustuvia kassavirtoja voidaan suojata pidemmiksi ajoiksi.

Ennakoitujen kassavirtojen suojaamiseen käytetyt valuuttajohdannaiset luokitellaan kassavirtasuojauksiksi. Kaikki avoimet kassavirtojen suojausiksi luokitellut sopimukset viittaavat Lindexiin. Stockmann Retail toimii pääasiallisesti paikallisissa valuutoissa ja sen transaktioriski on rajoitettu. Kassavirtasuojaukset suojaavat Lindexin Yhdysvaltain dollarimääräisiä ostoja sekä Ruotsin kruunu, Norjan kruunu ja euro määräisiä myyntejä jotka erääntyvät seuraavan 8 kuukauden aikana.

Näistä suojausinstrumenteista aiheutuva voitto tai tappio vaikuttaa konsernin liikevoittoon samalla jaksolla, jolla ennakoitujen suojatut erät vaikuttavat tuottoon, eli keskimäärin 4 kuukautta erääntymisen jälkeen. Tietoja näiden suojausten käyvästä arvosta on liitetiedossa 4.9. Alla olevassa taulukossa on esitetty kassavirtoja suojaavat johdannaiset valuutoittain.

Valuuttajohdannaisista on huomioitu sekä osto- että myyntivaluutta. Kassavirtasuojauksista ei syntynyt tehottomuutta vuoden 2018 aikana

Kassavirtoja suojaavat valuuttajohdannaiset

milj. euroa	2018	2017
USD	56,8	55,9
SEK	-32,9	-31,0
NOK	-12,7	-13,8
EUR	-10,4	-11,0

Herkkyyksanalyysi, kassavirtoja suojaavat johdannaiset, vaikutus omaan pääomaan verojen jälkeen

2018 milj. euroa	USD	SEK	NOK
Muutos + 10 %	-4,1	-0,7	0,9
Muutos - 10 %	5,0	0,9	-1,1
<hr/>			
2017 milj. euroa	USD	SEK	NOK
Muutos + 10 %	-4,0	-0,8	1,0
Muutos - 10 %	4,8	1,0	-1,2

Kaikki transaktioriskiksi luokitellut kassavirtoja suojaavat johdannaiset ovat Lindexin nimissä. Lindexin toimintavaluutta on Ruotsin kruunu. Tilikauden lopussa Yhdysvaltain dollarimääräiset kassavirran suojaukset kattoivat noin 74 % konsernin tuleville 6 kuukaudelle ennakoituista dollarimääräisistä nettokassavirroista.

Ulkomaiset tytäryhtiöt rahoitetaan ensisijaisesti paikallisessa valuutassa, joten ulkomaisille tytäryhtiöille syntyy merkittävää transaktioriskiä ainoastaan valuuttamääräisistä ostoista sekä myynneistä. Stockmannin taseessa oleviin valuuttamääräisiin saamisiin ja velkoihin liittyvän valuuttariskin hallinnasta vastaa konsernin rahoitustoiminto. Suojausaste voi vaihdella välillä 0-100 %.

Seuraavassa taulukossa on esitetty konsernin transaktiopoositio, joka koostuu valuuttamääräisistä saamisista ja veloista sekä näitä suojaavista johdannaisista. Tulevaisuuteen ennustettuja kassavirtoja sekä niitä suojaavia johdannaisia ei ole huomioitu taulukossa.

Konsernin transaktiopoositiot

2018, milj. euroa	SEK*	GBP	RUB	NOK	CZK	USD	PLN
Saamiset	112,1	0,1	0,0	1,3		2,7	
Lainat rahoituslaitoksilta							
Ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat	-138,2	-1,5		-0,2	-2,5	-15,3	-0,3
Valuuttapositio taseessa	-26,1	-1,4	0,0	1,2	-2,5	-12,7	-0,3
<hr/>							
Tase-eriä suojaavat val.johdannaiset	32,1	-0,9			1,0	12,8	
Nettosijoitusta suojaavat valuuttalainat							
Nettopositio taseessa	6,0	-2,3	0,0	1,2	-1,6	0,2	-0,3
<hr/>							
2017, milj. euroa	SEK	GBP	RUB	NOK	CZK	USD	PLN
Saamiset	776,7	0,0	15,2	4,7		2,7	
Lainat rahoituslaitoksilta		-0,1		-0,6		-1,0	
Ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat	-106,0	0,0		-0,2	-0,1	-14,7	
Valuuttapositio taseessa	670,7	-0,1	15,2	3,9	-0,1	-13,0	
<hr/>							
Tase-eriä suojaavat val.johdannaiset	-683,2	-3,4		-7,2	-11,7	11,4	-1,9
Nettosijoitusta suojaavat valuuttalainat	19,8						
Nettopositio taseessa	7,4	-3,5	15,2	-3,4	-11,9	-1,7	-1,9

*)Ruotsin kruunu määräinen transaktiopoositio on muuttunut huomattavasti koska konsernin sisäinen Ruotsin kruunumääräinen laina luokiteltiin osana nettoinvestointia ulkomaalaiselle tytäryhtiölle.

Euron 10 % vahvistumisella tai heikentymisellä muita valuuttoja vastaan olisi seuraavan taulukon osoittama vaikutus tulokseen verojen jälkeen. Herkkyyksanalyysi perustuu yläpuolella olevan taulukon positiioihin.

Herkkyyshanalyysi, vaikutus tulokseen verojen jälkeen

2018 milj. euroa	SEK	GBP	RUB	NOK	CZK	USD	PLN
Muutos + 10 %	-0,4	0,2	0,0	-0,1	0,1	0,0	0,0
Muutos - 10 %	0,5	-0,2	0,0	0,1	-0,1	0,0	0,0
2017 milj. euroa	SEK	GBP	RUB	NOK	CZK	USD	PLN
Muutos + 10 %	-0,5	0,2	-1,1	0,2	0,8	0,1	0,1
Muutos - 10 %	0,6	-0,3	1,4	-0,3	-1,0	-0,1	-0,2

Translaatoriski

Stockmann-konsernille aiheutuu translaatoriskiä, kun ulkomaisten tytäryhtiöiden tilinpäätökset muunnetaan euromääräisiksi konsernitilinpäätöksessä.

Valuuttakurssimuutosten vaikutukset näkyvät valuuttamäärien nettoinvestointien osalta konsernin oman pääoman muuntoeroina. Stockmann suojautuu oman pääoman translaatoriskiltä nettoinvestointeihin valikoidusti valuuttamääräisillä lainoilla tai johdannaisilla. Suojauspäätöksiä tehtäessä huomioidaan mahdollisen suojaustoimen vaikutus konsernin tulokseen, taseeseen ja kassavirtoihin sekä suojauskustannukset.

Vuoden 2018 aikana Stockmann on luokitellut pääosan Ruotsin kruunumääräisestä konsernin sisäisestä lainasta, joka on myönnetty Lindexin osakkeiden hankintaan, osana nettosijoitustaan ulkomaiselle tytäryhtiölle. Nettoinvestointi on määritetty nettosijoitusten suojaukseksi ja on suojattu valuuttajohdannaisilla. Suojausstrategia on vuoden 2018 aikana ollut suojata 50% nettosijoituksesta, mutta suojausaste voi vaihdella 0-100% hallituksen hyväksymän politiikan mukaisesti. Suojauksen tavoitteena on poistaa EUR / SEK-valuuttakurssimuutosten vaikutus muuntoeroon. Vuoden lopussa nettosijoituksen suojattu määrä oli 3 633 milj. Ruotsin kruunua ja suojausinstrumenttien 3 633 milj. Ruotsin kruunua. Näiden suojausten käypää arvoa koskevat tiedot on esitetty liitetiedossa 4.9. Nettosijoitusten suojauksista ei syntynyt tehottomuutta vuoden 2018 aikana

Seuraavassa taulukossa on esitetty millainen vaikutus omaan pääomaan on euron 10 % muutoksella suhteessa konsernin toimintavaluuttoihin. Herkkyyshanalyysissä on huomioitu valuuttamäärien nettoinvestointien muutos euroiksi sekä näitä suojaavat johdannaiset.

Herkkyyshanalyysi, vaikutus omaan pääomaan

2018 milj. euroa	SEK	RUB*
Muutos + 10 %	-32,7	-12,4
Muutos - 10 %	39,9	15,2
2017 milj. euroa	SEK	RUB
Muutos + 10 %	-7,0	-12,8
Muutos - 10 %	8,5	15,7

*) Pietarissa sijaitsevan Nevsky Centre kiinteistön myynnin johdosta tammikuussa 2019 Stockmannilla ei ole enää ruplamääräistä riskiä

Korkoriski

Korkotason vaihtelut vaikuttavat konsernin korkokuluihin ja -tuottoihin. Konsernilla on Lindexin oston seurauksena merkittävät Ruotsin kruunumääräiset varat. Ne on osittain rahoitettu lainalla, joka on vaihdettu Ruotsin kruunuksi. Näin ollen Stockmann pääasiassa altistuu euron ja Ruotsin kruunun korkotason vaihtelulle. Konsernin korkoriskin hallinnan tavoitteena on vähentää korkotason muutosten aiheuttamaa epävarmuutta Stockmannin tulokseen. Korkoriskiä hallitaan hajauttamalla konsernin lainanottoa ja sijoituksia toisaalta eri maturiteetteihin ja toisaalta vaihtuva- ja kiinteäkorkoisiin instrumentteihin. Laina- ja sijoitussalkun koronmääritysjakson keskimääräinen pituus on enintään viisi vuotta. Korkoriskin hallinnassa voidaan käyttää korkojohdannaisia. Tilinpäätöshetkellä 31.12.2018 Stockmannin korollisten lainojen ja pankkisaamisten koronmääritysjakso oli 14,1 kuukautta. Korkojohdannaisia ei ollut käytössä.

Seuraavassa taulukossa on yhteenveto konsernin korollisen velan ja pankkisaamisten koronmuutoksen ajankohdasta tilinpäätöshetkellä 31.12.2018:

Ajankohta, jona koron- muutos tapahtuu, milj. euroa	< 1 kuukausi	1-12 kuukautta	1-3 vuotta	3-5 vuotta	Yhteensä
Joukkovelkakirjalainat				247,8	247,8
Lainat rahoituslaitoksilta	147,0	112,2			259,2
Muut korolliset velat	45,3	35,6			80,8
Yhteensä	192,3	147,7		247,8	587,8
Rahat ja pankkisaamiset	-43,4				-43,4
Yhteensä	148,9	147,7		247,8	544,4

Seuraavassa taulukossa on yhteenveto konsernin korollisen velan ja pankkisaamisten koronmuutoksen ajankohdasta tilinpäätöshetkellä 31.12.2017:

Ajankohta, jona koron- muutos tapahtuu, milj. euroa	< 1 kuukausi	1-12 kuukautta	1-3 vuotta	3-5 vuotta	Yhteensä
Joukkovelkakirjalainat				247,0	247,0
Lainat rahoituslaitoksilta		365,7			365,7
Muut korolliset velat	186,2	85,5			271,7
Yhteensä	186,2	451,3		247,0	884,5
Rahat ja pankkisaamiset	-21,0				-21,0
Yhteensä	165,2	451,3		247,0	863,5

Markkinakorkojen nousu yhdellä prosenttiyksiköllä olisi vaikuttanut laskennallisesti tilinpäätöshetkellä 31.12.2018 Stockmannin tulokseen verojen jälkeen enintään -2,1 miljoonaa euroa (2017: -3,2 miljoonaa euroa). Yhden prosenttiyksikön markkinakorkojen laskulla olisi erittäin vähäinen vaikutus Stockmannin tulokseen verojen jälkeen, sillä monet markkinakorot ovat jo nyt negatiivisia, eikä Stockmann hyödy negatiivisista koroista. Konsernilla ei tilinpäätöshetkellä ollut suoraan omaan pääomaan kirjattavia eriä.

Sähkön hintariski

Stockmann käyttää sähköjohdannaisia pienentääkseen tuleviin sähköhankintoihinsa liittyvää hintariskiä. Rahoituspolitiikan mukaan tulevien sähköhankintojen suojausaste on enintään 100 % seuraavan kolmen vuoden aikana. Tilinpäätöshetkellä 31.12.2018 sähkön markkinahinnan 10 prosenttiyksikön muutoksella ei ole merkittävää vaikutusta Stockmannin tulokseen tai omaan pääomaan verojen jälkeen.

Rahoitus- ja maksuvalmiusriski

Maksuvalmiusriski tarkoittaa yrityksen riskiä joutua maksukyvyttömäksi likvidien varojen riittämättömyyden tai rahoituksen hankkimisvaikeuksien seurauksena. Rahoitusriskin minimoimiseksi konsernin lähivuosien rahoitustarpeet on katettu pitkäaikaisilla luottolimiiteillä. Lisäksi Stockmannilla on oltava riittävän suuri maksuvaranto. Stockmannin maksuvarannon tulee olla vähintään keskimääräisesti kuukauden liiketoiminnan kassasta maksuja vastaava määrä. Maksuvarantoon lasketaan kassavarat sekä käyttämättömät sitovat ja ei-sitovat rahoitusresurssit.

Vuoden lopussa Stockmannilla oli sitovia rahoituslimiittejä yhteensä 743 miljoonan euron edestä, joista käytössä oli 507 miljoonaa euroa rahoitukseen sekä 2 miljoonaa euroa pankkitakauksiin ja remburssiin. Lisäksi Stockmannilla on 600 miljoonan euron suuruinen yritystodistusohjelma, josta oli käytetty 80 miljoonaa euroa sekä ei-sitovia tililimiittejä 3 miljoonan euron edestä, joista oli käytetty 0,5 miljoonaa euroa vuoden lopussa.

Stockmannin rahoitus koostuu pääosin pankkilainoista, luottolimiiteistä, joukkovelkakirjalainoista sekä yritystodistusohjelmasta. Lisäksi Stockmannilla on hybridilaina, jota käsitellään konsernitilinpäätöksessä yhtiön omana pääomana.

Marraskuussa 2017 Stockmann sopi pitkäaikaisten sitovien lainojensa uudelleenrahoituksesta. Rahoituslimiitti on sitova, vakuudellinen syndikoitu luotto, alkuperäiseltä arvoltaan yhteensä 609 miljoonaa euroa, joka jakautuu sekä pankkilainaan että valmiusluottoon. Vuoden 2018 aikana luottoa lyhennettiin 112 miljoonaa euroa ja tammikuussa 2019 147 miljoonaa euroa Pietarissa sijaitsevan Nevsky Centre kiinteistökaupan jälkeen. Loppuosa rahoituksesta, 350 miljoonaa euroa, erääntyy

tammikuussa 2021. Joulukuussa 2017 Stockmann laski liikkeeseen 250 miljoonan euron nimellisarvosta vakuudellisia seniorstatuksellisia joukkovelkakirjoja. Velkakirjat erääntyvät tammikuussa 2022 ja niille maksetaan kiinteää 4,75 prosentin vuotuista korkoa. Joukkovelkakirjat on listattu Nasdaq Helsinki Oy:n pörssilistalla. Syndikoidun luoton ja joukkovelkakirjojen vakuutena on kiinteistökiinnityksiä sekä panttioikeus tiettyihin osakkeisiin. Lisäksi Nevsky Centre -kiinteistöön liittyvät osakkeet on pantattu lainojen vakuudeksi. Lainoihin sisältyvät omavaraisuusasteeseen ja velkaantumiseen (leverage) liittyvät taloudelliset kovenantit. Vuonna 2018 kovenanttien ehdot täyttyivät. Uudella IFRS 16 leasingstandardilla ei ole vaikutusta kovenanttien laskemiseen.

Joulukuussa 2015 Stockmann laski liikkeelle 85 miljoonan euron hybridilainan. Lainalla ei ole eräpäivää, mutta yhtiöllä on oikeus lunastaa se takaisin aikaisintaan tammikuussa 2020, mikäli kaikki sidotut rahoituslimiitit on ensin maksettu tai ne on korvattu samanlaisella instrumentilla. Lainan vuotuinen korko on 7,75 prosenttia. Hybridilainaa käsitellään IFRS-standardien mukaan laaditussa konsernitilinpäätöksessä yhtiön omana pääomana. Lisätietoja hybridilainasta löytyy liitetiedosta 4.12.

Lyhytaikainen rahoituslimiitti muodostuu 600 miljoonan euron kotimaisesta yritystodistusohjelmasta sekä pankkien tililimiiteistä. Vuoden 2018 lopussa liikkeelle laskettujen yritystodistusten määrä oli 80 miljoonaa euroa.

Rahat ja pankkisaamiset sekä käyttämättömät sitovat luottolimiittisopimukset

milj. euroa	2018	2017
Rahat ja pankkisaamiset	43,4	20,2
Luottolimiitti, erääntyy 2018		
Luottolimiitti, erääntyy 2019		
Luottolimiitti, erääntyy 2020		
Luottolimiitti, erääntyy 2021	232,8	224,6
Muut rahoituslimiitit	2,9	1,4
Yhteensä	279,1	246,2

Käyttämättömiä sitovia vuonna 2021 erääntyviä luottolimiittejä 232,8 miljoonaa euroa ei voida käyttää tammikuussa 2019 erääntyvän pankkilainan 147 miljoonan euron takaisinmaksuun.

Rahoitusvelkojen sopimuksiin perustuvat kassavirrat, jotka sisältävät rahoituskulut, olivat 31.12.2018 seuraavat:

milj. euroa	Tasearvo	2019	2020	2021	2022	2023+	Yhteensä
Joukkovelkajalainat	247,8	-11,9	-11,9	-11,8	-255,9		-291,6
Lainat rahoituslaitoksilta	259,2	-149,1	-3,4	-116,8			-269,4
Muut korolliset velat	80,8	-80,8	-0,2				-81,0
Ostovelat ja muut velat	190,0	-190,0					-190,0
Yhteensä	777,8	-431,8	-15,5	-128,7	-255,9		-832,0
Johdannaiset							
Valuuttajohdannaiset	3,0						
saamiset		388,3					388,3
velat		-391,3					-391,3
Sähköjohdannaiset							
nettokassavirta							
Yhteensä	3,0	-3,0					-3,0

Rahoitusvelkojen sopimuksiin perustuvat kassavirrat, jotka sisältävät rahoituskulut, olivat 31.12.2017 seuraavat:

milj. euroa	Tasearvo	2018	2019	2020	2021	2022+	Yhteensä
Joukkovelkakirjalainat	247,0	-6,9	-11,9	-11,9	-11,8	-255,9	-298,5
Lainat rahoituslaitoksilta	365,6	-115,4	-154,5	-3,7	-114,8		-388,4
Muut korolliset velat	151,0	-150,1	-1,2	-0,2			-151,5
Ostovelat ja muut velat	186,2	-186,2					-186,2
Yhteensä	949,8	-458,6	-167,6	-15,8	-126,6	-255,9	-1 024,5
Johdannaiset							
Valuuttajohdannaiset	6,2						
saamiset		561,2					561,2
velat		-567,1					-567,1
Sähköjohdannaiset	0,2						
nettokassavirta		-0,2					-0,2
Yhteensä	6,4	-6,1					-6,1

Luotto- ja vastapuoliriski

Myyntisaamiset sekä sijoituksiin ja johdannaissopimuksiin perustuvat saamiset altistavat konsernin luottoriskille. Sijoituksiin liittyvää vastapuoliriskiä hallitaan hallituksen hyväksymien vastapuolilimiittien avulla. Johdannaissopimuksia tehdään vain vakavaraisiksi ja luottokelpoisuudeltaan hyväksi arvioitujen vastapuolten kanssa. Kassavarojen sijoituksia tehdään rahoitusinstrumentteihin, joiden arvioidaan olevan likvidejä ja joihin liittyvän riskin katsotaan olevan alhainen.

Tilinpäätöshetkellä 31.12.2018 konsernin likvidit varat koostuivat pääasiassa pankeissa olevista talletuksista, joiden maturiteetti on erittäin lyhyt. Konsernilla ei ole merkittävää kaupallisiin myyntisaataviin liittyvää luottoriskiä, koska saatavakannat koostuvat suuresta määrästä pieniä saatavia ja asiakkaat ovat pääosin yksityishenkilöitä, joiden luottokelpoisuus on tarkistettu.

Myyntisaamisten ikäanalyysi

31.12.2018

Milj. euroa	Bruttomääräinen kirjanpitoarvo	Luottotappiovaraus
Erääntymättömät myyntisaamiset	9,5	0,0
1-30 päivää erääntyneet myyntisaamiset	1,3	0,0
31-60 päivää erääntyneet myyntisaamiset	0,4	0,0
61-90 päivää erääntyneet myyntisaamiset	0,4	0,0
91-120 päivää erääntyneet myyntisaamiset	0,0	0,0
Yli 120 päivää erääntyneet myyntisaamiset	0,2	0,1
Yhteensä	11,8	0,2

31.12.2017

Milj. euroa	Bruttomääräinen kirjanpitoarvo	Luottotappiovaraus
Erääntymättömät myyntisaamiset	14,5	0,0
1-30 päivää erääntyneet myyntisaamiset	2,1	0,0
31-60 päivää erääntyneet myyntisaamiset	0,7	0,0
61-90 päivää erääntyneet myyntisaamiset	0,1	0,0
91-120 päivää erääntyneet myyntisaamiset	0,1	0,0
Yli 120 päivää erääntyneet myyntisaamiset	1,0	0,3
Yhteensä	18,4	0,3

Konsernin luottotappiovarauksen arvioiminen perustuu myyntisaamisten koko voimassaoloajalta odotettavissa oleviin luottotappioihin IFRS 9 -standardin mukaisesti. Stockmann soveltaa myyntisaamisten luottoriskin kirjaamiseen yksinkertaistettua varausmatriisiä. Näin ollen luottotappiovarauksen arvioiminen perustuu koko voimassaoloajalta odotettavissa oleviin luottotappioihin. Odotettuihin luottotappioihin perustuva malli on ennakoiva, ja odotettu tappio-osuus perustuu historiallisten tappioiden määriin. Koko voimassaoloajalta odotettavissa olevat luottotappiot lasketaan kertomalla maksamattomien myyntisaamisten bruttomääräinen kirjanpitoarvo odotetulla tappio-osuudella jokaisella ikäluokassa. Odotettavissa olevien luottotappioiden muutokset kirjataan liiketoiminnan muihin kuluihin.

4.9 Johdannaissopimukset

Johdannaissopimusten nimellisarvot

Johdannaissopimukset, joihin sovelletaan suojauslaskentaa

Milj. euroa	2018	2017
Kassavirtojen suojaukset, valuuttatermiinit	56,0	55,8
Nettoinvestointien suojaukset, valuuttavaihtosopimukset	351,2	
Yhteensä	407,2	55,8

Ilman suojauslaskentaa olevat johdannaissopimukset

Milj. euroa	2018	2017
Valuuttavaihtosopimukset	62,9	750,0
Sähkötermiinit	1,4	1,4
Yhteensä	64,3	751,4

Johdannaissopimusten käyvät arvot 2018

Johdannaissopimukset, joihin sovelletaan suojauslaskentaa

Milj. euroa	Positiivinen	Negatiivinen	Netto
Kassavirtojen suojaukset, valuuttatermiinit	0,6	-0,1	0,5
Nettoinvestointien suojaukset, valuuttavaihtosopimukset	0,1	-3,0	-2,9
Yhteensä	0,6	-3,0	-2,4

Ilman suojauslaskentaa olevat johdannaissopimukset

Milj. euroa	Positiivinen	Negatiivinen	Netto
Valuuttavaihtosopimukset	0,2	0,0	0,2
Sähkötermiinit	0,6		0,6
Yhteensä	0,8	0,0	0,8

Johdannaissopimusten käyvät arvot 2017

Johdannaissopimukset, joihin sovelletaan suojauslaskentaa

Milj. euroa	Positiivinen	Negatiivinen	Netto
Kassavirtojen suojaukset, valuuttatermiinit	0,5	-0,7	-0,1
Yhteensä	0,5	-0,7	-0,1

Ilman suojauslaskentaa olevat johdannaissopimukset

Milj. euroa	Positiivinen	Negatiivinen	Netto
Valuuttavaihtosopimukset	4,8	-5,6	-0,8
Sähkötermiinit		-0,2	-0,2
Yhteensä	4,8	-5,7	-1,0

Kaikki tilinpäätöshetkellä 31.12.2018 avoinna olevat johdannaiset erääntyvät 1 vuoden kuluessa.

Valuuttavaihtosopimukset ja valuuttatermiinit on arvostettu käypään arvoon tilinpäätöspäivän markkinahintoihin. Valuuttajohdannaisten käypien arvojen muutokset on kirjattu joko omaan pääomaan tai tuloslaskelmaan riippuen siitä, onko niihin sovellettu suojauslaskentaa. Valuuttajohdannaissopimuksista ei aiheutunut tulosvaikutteisesti kirjattavaa suojauslaskentaaan liittyvää tehottomuutta vuonna 2018. Sähköjohdannaisten käyvät arvot perustuvat tilinpäätöspäivän markkinahintoihin, ja käypien arvojen muutokset on kirjattu tuloslaskelmaan.

4.10 Rahoitusvarat ja -velat arvostusryhmittäin sekä käypien arvojen ja hierarkkinen luokittelu

Konserni käyttää seuraavaa arvostusmenetelmien hierarkiaa käyvän arvon määrittämisessä ja esittämisessä:

Taso 1: Vastaavien omaisuuserien tai velkojen noteeratut (oikaisemattomat) hinnat toimivilla markkinoilla.

Taso 2: Menetelmät, joissa käytetään syöttötietona markkinahintanoteerauksia, jotka ovat säännöllisesti saatavissa pörssistä, välittäjältä tai markkinahinnoittelun palveluntuottajalta. Tason 2 rahoitusinstrumentit ovat: Ei-pörssinoteerattuja (OTC) johdannaisia, jotka on luokiteltu joko käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi tai suojauslaskettaviksi.

Taso 3: Menetelmät, jotka vaativat eniten johdon harkintaa.

Tilikauden aikana ei ole ollut siirtoja tasojen välillä.

Rahoitusvarat, milj. euroa	Taso	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
		2018	2018	2017	2017
Johdannaissopimukset, joihin sovelletaan suojauslaskentaa	2	0,6	0,6	0,5	0,5
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat					
Johdannaissopimukset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa					
Valuuttajohdannaiset	2	0,2	0,2	4,8	4,8
Sähköjohdannaiset	1	0,6	0,6		
Jaksotettuun hankintamenoön kirjatut rahoitusvarat					
Pitkäaikaiset saamiset		0,6	0,6	3,0	3,0
Lyhytaikaiset saamiset, korolliset		0,8	0,8	2,2	2,2
Lyhytaikaiset saamiset, korottomat		42,3	42,3	74,3	74,3
Rahavarat		43,4	43,4	21,0	21,0
Muut sijoitukset	3	0,3	0,3	0,3	0,3
Rahoitusvarat yhteensä		88,8	88,8	106,1	106,1

Rahoitusvelat, milj. euroa	Taso	Kirjanpitoarvo 2018	Käypä arvo 2018	Kirjanpitoarvo 2017	Käypä arvo 2017
Johdannaissopimukset, joihin sovelletaan suojauslaskentaa	2	3,0	3,0	0,7	0,7
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat					
Johdannaissopimukset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa					
Valuuttajohdannaiset	2	0,0	0,0	5,6	5,6
Sähköjohdannaiset	1			0,2	0,2
Jaksotettuun hankintamenuon kirjatut rahoitusvelat					
Pitkäaikaiset velat, korolliset	2	359,9	339,0	505,2	504,2
Lyhytaikaiset velat, korolliset	2	227,9	228,1	258,3	258,5
Lyhytaikaiset velat, korottomat		187,0	187,0	177,2	177,2
Rahoitusvelat yhteensä		777,9	757,2	947,2	946,3

Taseessa johdannaissopimukset sisältyvät seuraaviin ryhmiin: pitkä- ja lyhytaikaiset saamiset, korottomat sekä pitkä- ja lyhytaikaiset velat, korottomat.

Tason 3 rahoitusvarat ovat sijoituksia listaamattomien yhtiöiden osakkeisiin, joiden käypä arvo määritellään johdon harkintaan perustuvien menetelmien perusteella. Sijoitusten voitot ja tappiot kirjataan tuloslaskelmassa liiketoiminnan muihin tuottoihin ja kuluihin, koska sijoitusten hankinta- ja luovutuspäätökset tehdään liiketoiminnallisin perustein. Seuraavassa laskelmassa on esitetty tason 3 käypään arvoon arvostettujen rahoitusvarojen muutos raportointikauden aikana.

Muiden sijoitusten käyvän arvon muutos, milj. euroa	2018	2017
Kirjanpitoarvo 1.1.	0,3	5,5
Muuntoero +/-	0,0	-0,1
Osakkeiden myynti		0,0
Osuuskunnan osuuksien alaskirjaus		-3,8
Siirto myytäviksi luokiteltuihin pitkäaikaisiin omaisuuseriin		-1,4
Yhteensä	0,3	0,3

Taseessa johdannaissopimukset sisältyvät seuraaviin ryhmiin: pitkä- ja lyhytaikaiset saamiset, korottomat sekä pitkä- ja lyhytaikaiset velat, korottomat.

4.11 Netotusjärjestelyn piirissä olevat rahoitusinstrumentit

Konsernilla on johdannaissopimuksia, joihin sisältyy master netting -järjestely. Sopimukset määrittävät, että tietyissä olosuhteissa, esimerkiksi maksujen laiminlyöntitilanteessa, kaikki sopimuksen mukaiset avoimet tapahtumat irtisanotaan, ja ne selvitetään maksamalla yksittäinen nettosumma.

Netotussopimusten nojalla avoimia johdannaissopimuksia ei voida esittää taseessa netotettuna.

Seuraavassa taulukossa esitetään yllämainittujen sopimusten mukaisesti kirjatut rahoitusinstrumentit.

31.12.2018

Rahoitusvarat, milj. euroa	Kirjanpitoarvo	Netotusjärjestelyn piirissä olevat erät	Netto
Valuuttajohdannaiset, joihin sovelletaan suojauslaskentaa	0,6	-0,1	0,5
Valuuttajohdannaiset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa	0,2	0,0	0,2
Sähköjohdannaiset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa	0,6		0,6
Rahoitusvarat yhteensä	1,4	-0,1	1,3
Rahoitusvelat, milj. euroa			
Valuuttajohdannaiset, joihin sovelletaan suojauslaskentaa	-3,0	0,1	-2,9
Valuuttajohdannaiset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa		0,0	0,0
Sähköjohdannaiset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa			
Rahoitusvelat yhteensä	-3,0	0,1	-2,9

31.12.2017

Rahoitusvarat, milj. euroa	Kirjanpitoarvo	Netotusjärjestelyn piirissä olevat erät	Netto
Valuuttajohdannaiset, joihin sovelletaan suojauslaskentaa	0,5	-0,4	0,1
Valuuttajohdannaiset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa	4,8	-2,5	2,3
Sähköjohdannaiset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa			
Rahoitusvarat yhteensä	5,3	-2,9	2,4
Rahoitusvelat, milj. euroa			
Valuuttajohdannaiset, joihin sovelletaan suojauslaskentaa	-0,7	0,4	-0,3
Valuuttajohdannaiset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa	-5,6	2,5	-3,1
Sähköjohdannaiset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa	-0,2		-0,2
Rahoitusvelat yhteensä	-6,5	2,9	-3,6

4.12 Oma pääoma

milj. euroa	Osakkeiden lukumäärä (kpl)	Osakepääoma	Ylikurssirahasto	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Yhteensä
31.12.2016	72 048 683	144,1	186,1	250,4	580,6
-					
31.12.2017	72 048 683	144,1	186,1	250,4	580,6
-					
31.12.2018	72 048 683	144,1	186,1	250,4	580,6

Osakepääoma

Stockmann Oyj Abp:n osakepääoma jakautuu A- ja B-osakkeisiin. A-osakkeita on vähintään 18 000 000 kappaletta ja enintään 80 000 000 kappaletta ja B-osakkeita vähintään 18 000 000 kappaletta ja enintään 100 000 000 kappaletta.

Yhtiöjärjestyksen mukainen vähimmäisosakepääoma on 75 000 000,00 euroa ja enimmäisosakepääoma on 300 000 000,00 euroa. Osakkeiden nimellisarvo on 2,00 euroa per osake. Kaikki liikkeeseen lasketut osakkeet on maksettu täysimääräisesti.

Osakkeiden kokonaismäärä 31.12.2018, rekisteröity

kpl	2018	2017
A-osakkeet	30 530 868	30 530 868
B-osakkeet	41 517 815	41 517 815
Yhteensä	72 048 683	72 048 683

A- ja B-osakkeiden äänivaltaerot

Jokainen A-osake oikeuttaa yhtiökokouksessa äänestämään kymmenellä (10) äänellä ja B-osake yhdellä (1) äänellä.

Osakkeen muuntaminen

A-osake voidaan muuntaa B-osakkeeksi osakkeenomistajan vaatimuksesta, mikäli muuntaminen voi tapahtua osakelajien vähimmäis- ja enimmäismäärien puitteissa. Yhtiön osakkeiden muuntamista koskeva kirjallinen vaatimus on osoitettava yhtiön hallitukselle yhtiöjärjestyksessä määritellyllä tavalla.

Lunastusvelvollisuus

Osakkeenomistaja, jonka osuus yhtiön kaikista osakkeista tai osakkeiden tuottamasta äänimäärästä joko yksin tai yhdessä toisten osakkeenomistajien kanssa saavuttaa tai ylittää 33 1/3 prosenttia tai 50 prosenttia on velvollinen lunastamaan muiden osakkeenomistajien vaatimuksesta näiden osakkeet yhtiöjärjestyksessä määritellyllä tavalla.

Ylikurssirahasto

Ylikurssirahasto sisältää osakemerkinnöistä saadut, nimellisarvon ylittävät rahasuoritukset transaktiomenoilla vähennettynä.

Uudelleenarvostusrahasto

Stockmann soveltaa omistamiinsa kiinteistöihin IAS 16 -standardin mukaista uudelleenarvostusmallia. Uudelleenarvostuksesta johtuva lisäys, laskennallisella verovelalla vähennettynä, esitetään oman pääoman uudelleenarvostusrahastossa.

Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto

Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto sisältää muut oman pääoman luonteiset sijoitukset ja osakkeiden merkintähinnan transaktiomenoilla vähennettynä siltä osin, kun sitä ei nimenomaisen päätöksen mukaisesti merkitä osakepääomaan.

Muuntoerot

Muuntoerot sisältävät ulkomaisten tytäryhtiöiden tilinpäätösten konsolidoinnissa syntyneet oman pääoman muuntoerot ja valuuttamääräisten nettosijoitusten konsolidoinnista syntyneet muuntoerot.

Muut rahastot

Milj. euroa	2018	2017
Vararahasto	0,1	0,1
Suojausinstrumenttien rahasto	0,4	-0,1
Muut rahastot	43,7	43,7
Yhteensä	44,2	43,8

Muut rahastot sisältävät

- vararahaston, joka sisältää paikallisiin säännöksiin perustuvan vapaasta omasta pääomasta siirretyn osuuden.
- suojausinstrumenttien rahaston, joka sisältää rahavirran suojausena käytettävien johdannaisinstrumenttien käyvän arvon muutokset laskennallisella verovelalla vähennettynä
- muut yhtiökokouksen päätöksellä vapaasta omasta pääomasta muodostetut rahastot, jotka ovat voitonjakokelpoista omaa pääomaa.

Hybridilaina

Joulukuussa 2015 laskettiin liikkeelle 85 milj. euron hybridilaina. Omaan pääomaan kirjattiin kulujen jälkeen 84,3 milj. euroa. Lainan vuotuinen korko on 7,75 prosenttia 31.1.2020 asti. Stockmannilla on oikeus viivästyttää hybridilainan koronmaksu, mikäli se ei maksa osinkoa tai muuta hyvitystä osakepääomalle. Lainalla ei ole eräpäivää, mutta yhtiöllä on oikeus lunastaa se takaisin aikaisintaan 31.1.2020. Hybridilaina on vakuudeton ja muita velkasitoumuksia heikommassa asemassa. Hybridilainan haltijalla ei ole osakkeenomistajalle kuuluvia oikeuksia. Lainan kertynyt, kirjaamaton korko vuoden 2018 lopussa oli 6,0 milj. euroa (6,0 milj. euroa vuonna 2017). Kertynyt korko 6,6 milj. euroa maksettiin tammikuussa 2019.

Osingot

Hallituksen ehdotusta osingonjaosta ei ole kirjattu tilinpäätökseen. Osingot vähennetään voitonjakokelpoisesta omasta pääomasta ja kirjataan yhtiökokouksen päätöksen perusteella.

Tilinpäätöspäivän jälkeen hallitus on 13.2.2019 ehdottanut, että vuodelta 2018 ei jaeta varoja.

Optio-ohjelmat

Stockmannilla oli Stockmann-konsernin avainhenkilöille suunnattu Avainhenkilöoptio-ohjelma, joka päättyi vuonna 2017

Optioiden kauden aikaiset muutokset

2018	Merkintä-	Merkintäjak-	2017	Merkintä-	Merkintäjak-
Optioiden	hintaa	son	Optioiden	hintaa	son
määrä	painotettuna	vaihdolla	määrä	painotettuna	vaihdolla
	keskiarvona	keskiarvona		keskiarvona	keskiarvona
	euroa/osake	euroa/osake		euroa/osake	euroa/osake

Avainhenkilöoptiot 2010 Sarja B

Kauden alussa ulkona olleet

Kaudella rauenneet

Kauden lopussa ulkona olevat

Avainhenkilöoptiot 2010 Sarja C

Kauden alussa ulkona olleet

279 400

Kaudella rauenneet

279 400

Kauden lopussa ulkona olevat

Optiot yhteensä

Kauden alussa ulkona olleet

279 400

Kaudella rauenneet

279 400

Kauden lopussa ulkona olevat

4.13 Osakekohtainen tulos

Osakekohtainen tulos lasketaan jakamalla emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva tilikauden voitto vähennettynä verovaiikutuksella oikaistu hybridilainan korko ulkona olevien osakkeiden lukumäärän painotetulla keskiarvolla tilikauden aikana. Ulkona olevat osakkeet eivät sisällä konsernin hallussa olevia omia osakkeita. Kun laimennusvaikutuksella oikaistua osakekohtaista tulosta lasketaan, osakkeiden lukumäärän painotetussa keskiarvossa otetaan huomioon kaikkien optioiden osakkeiksi muunnosta aiheutuva laimentava vaikutus. Optioilla on laimentava vaikutus, kun optioiden merkintähinta on alempi kuin osakkeen käypä arvo. Osakkeen käypä arvo perustuu osakkeiden kauden keskimääräiseen hintaan.

eur	2018	2017
Emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva tilikauden tulos	-45 153 113	-209 439 063
Hybridilainan kertynyt korko	-6 587 500	-6 587 500
Verovaiikutus	1 317 500	1 317 500
Nettovaikutus	-5 270 000	-5 270 000
	-50 423 113	-214 709 063
Ulkona olevien osakkeiden osakeantikorjattu lukumäärä, painotettu keskiarvo / 1000 kpl	72 048 683	72 048 683
Jatkuvista toiminnoista (laimentamaton ja laimennettu)	-0,68	-2,82
Lopetetuista toiminnoista (laimentamaton ja laimennettu)	-0,02	-0,16
Tilikauden tuloksesta (laimentamaton ja laimennettu)	-0,70	-2,98

4.14 Pääomarakenteen hallinta

Konsernin tavoitteena pääomarakenteen hallinnassa on tehokas pääomarakenne, joka varmistaa konsernin toimintaedellytykset pääomamarkkinoilla kaikissa olosuhteissa toimialan volatilisuudesta riippumatta. Vaikka konsernilla ei ole luottolaitoksen antamaa julkista luottoluokitusta, konsernin tavoitteena on ylläpitää samantapainen pääomarakenne kuin muilla hyvän luottoluokituksen omaavilla vähittäiskauppaa harjoittavilla yhtiöillä. Konserni seuraa pääomarakenteensa kehitystä oman pääoman osuudella kokonaispääomasta (equity ratio). Lindex-konsernin hankinnan jälkeen on Stockmann-konsernilla ollut merkittävästi Ruotsin kruunumääräisiä varoja, jotka konserni on osittain suojannut kruunumääräisellä ulkoisilla valuuttajohdannaisilla.

Strategisena tavoitteena on vähintään 40 prosentin omavaraisuusaste. Oman pääoman osuus kokonaispääomasta 31.12.2018 oli 46,2 % (43,0 % 31.12.2017). Tietoa 1.1.2019 alkaen sovellettavan standardin IFRS 16 Vuokrasopimukset, vaikutuksesta konsernin pääomarakenteeseen on annettu liitetiedossa 1.5 Uusien tai muutettujen IFRS-standardien soveltaminen.

5 Muut liitetiedot

5.1 Myytävänä olevat omaisuuserät ja lopetetut toiminnot

Laadintaperiaatteet

Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetettuihin toimintoihin liittyvät omaisuuserät arvostetaan IFRS 5 -standardin mukaisesti kirjanpitoarvoon tai sitä alempaan käypään arvoon, vähennettynä menoilla, joiden arvioidaan syntyvän hyödykkeen myynnistä. Kun omaisuuserä on luokiteltu myytävänä olevaksi pitkäaikaiseksi omaisuuseräksi tai luovutettavien erien ryhmäksi, siitä ei tehdä poistoja. Myytävänä olevaksi luokiteltu pitkäaikainen omaisuuserä sekä luovutettavien erien ryhmään kuuluvat omaisuuserät esitetään taseessa omana eränään. Myös velat, jotka liittyvät luovutettavina olevien erien ryhmään esitetään taseessa omana eränään.

Stockmann Oyj Abp allekirjoitti 16.10.2018 sopimuksen Nevsky Centre -kauppakeskuskiinteistönsä myymisestä PPF Real Estate -yhtiölle. Stockmann saattoi päätökseen kauppakeskuksen myynnin uudelle omistajalle, PPF Real Estate -yhtiölle 24.1.2019. Kauppaan sisältyi Stockmannin kokonaan omistama venäläinen tytäryhtiö, OOO Stockmann Nevsky Centre, joka omistaa 100 % Nevsky Centren kiinteistöstä. Nevsky Centre on luokiteltu myytävänä olevaksi konsernitilinpäätöksessä 2017 ja 2018.

Lopetettu toiminto on konsernin osa, josta on luovuttu tai joka on luokiteltu myytävänä olevaksi ja joka täyttää IFRS 5:n mukaiset lopetetun toiminnon luokittelukriteerit. Lopetettujen toimintojen tulos esitetään omana eränään konsernin laajassa tuloslaskelmassa.

Stockmann myi Stockmann Herkun Suomen liiketoiminnan 31.12.2017 S-ryhmän kolmelle osuuskaupalle ja SOK:lle. Stockmann Herkun Suomen liiketoiminta on raportoitu lopetettuna toimintona vuoden 2017 konsernitilinpäätöksessä.

Myytävänä olevat omaisuuserät ja lopetetut toiminnot

Milj. euroa	2018	2017
Lopetetut toiminnot		
Tilikauden tulos lopetetuista toiminnoista		
Tuotot	0,0	118,7
Kulut	-1,5	-129,5
Tulos ennen ja jälkeen verojen	-1,4	-10,8
Lopetettujen toimintojen myyntiin liittyvä tulos verojen jälkeen		-0,5
Tulos lopetuista toiminnoista *	-1,4	-11,3
Lopetettujen toimintojen rahavirrat		
Liiketoiminnan rahavirrat		-9,6
Investointien rahavirrat	14,3	-0,9
Rahavirrat yhteensä	14,3	-10,5
Muut myytäväksi luokitellut varat ja velat		
Aineettomat ja aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	172,8	183,0
Muut saamiset	0,5	0,9
Rahavarat	2,4	0,7
Muut velat mukaan luettuna laskennallinen verovelka	34,6	39,6
Nettovarot	141,1	145,0

* Vuoden 2018 ja 2017 tulos sisältää Suomen Herkuun liittyvän tuloksen.

5.2 Yhteisjärjestelyt

Yhteiset toiminnot

Konserni omistaa 37,8 % Kiinteistö Oy Tapiolan Säästötammi Fastighets Ab:n osakkeista. Kiinteistöosakeyhtiö sijaitsee Espoossa. Yhteinen toiminto ei ole Stockmannille olennainen.

Konserni omistaa 67 % kiinteistöyhtiö SIA Stockmann Centrsin osakkeista, joka oikeuttaa 63 %:n hallintaan kiinteistöosakeyhtiön tiloista, minkä takia konserni osallistuu yhteiseen toimintoon 63 %:lla. SIA Stockmann Centrs omistaa kauppakeskuskiinteistön Latviassa. Stockmannin osuus yhteisistä toiminnoista käsittää Stockmannin Latvian tavaratalon liiketilat. Yhteinen toiminto on Stockmannille olennainen.

Konsernitiilin päätökseen on sisällytetty konsernin omistusosuutta vastaava osuus sekä yhteisten toimintojen varoista ja veloista että tuotoista ja kuluista.

Yhteisten toimintojen varat ja velat

Milj. euroa	2018	2017
Pitkäaikaiset varat ilman arvostuksia käypään arvoon	14,7	15,3
Lyhytaikaiset varat	0,8	0,6
Pitkäaikaiset velat	0,5	2,8
Lyhytaikaiset velat	0,6	0,2

Kiinteistöjen käypä arvo 31.12.2018 oli 46,2 (46,2) miljoonaa euroa.

Yhteisten toimintojen tuotot ja kulut

Milj. euroa	2018	2017
Tuotot	3,2	3,2
Kulut	1,8	1,3

5.3 Varaukset

Laadintaperiaatteet

Varaus kirjataan, kun konsernilla on aikaisemman tapahtuman seurauksena oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite, maksuveloitteen toteutuminen on todennäköistä ja veloitteen suuruus on arvioitavissa luotettavasti. Tappiollinen sopimus on sopimus, josta konsernille aiheutuvat kustannukset ovat suuremmat kuin siitä saatavat hyödyt. Uudelleenjärjestelyvarauksena kirjataan kustannukset, jotka syntyvät kun konserni on sitoutunut myymään tai lopettamaan merkittävän liiketoiminta-alueen tai toiminnan jollain maantieteellisellä alueella.

Milj. euroa	2018	2017
Pitkäaikaiset varaukset		
Varaus tappiollisista sopimuksista		
Varaus tappiollisista sopimuksista, kauden alussa	17,1	2,8
Varausten lisäykset		17,1
Käytetty tilikauden aikana	-1,8	-2,8
Käyttämättömien varausten peruutus	-0,4	
Muutos diskonttauskoron uudelleenarvioinnista	-0,3	
Varaus tappiollisista sopimuksista, kauden lopussa	14,6	17,1
Muut varaukset		
Muut varaukset, kauden alussa	0,2	0,2
Käytetty tilikauden aikana	-0,1	0,0
Muut varaukset, kauden lopussa	0,1	0,2
Pitkäaikaiset varaukset yhteensä	14,7	17,2

Milj. euroa	2018	2017
Lyhytaikaiset varaukset		
Uudelleenjärjestelyvaraus		
Uudelleenjärjestelyvaraus, kauden alussa	2,6	2,3
Muuntoero +/-	-0,1	
Varausten lisäykset	0,3	2,6
Käytetty tilikauden aikana	-1,7	-2,3
Uudelleenjärjestelyvaraus, kauden lopussa	1,1	2,6
Varaus tappiollisista sopimuksista		
Varaus tappiollisista sopimuksista, kauden alussa	3,0	1,0
Varausten lisäykset	0,2	3,0
Käytetty tilikauden aikana		-1,0
Muutos diskonttauskoron uudelleenarvioinnista	-0,4	
Varaus tappiollisista sopimuksista, kauden lopussa	2,9	3,0
Muut varaukset		
Muut varaukset, kauden alussa	0,0	1,1
Varausten lisäykset	1,0	
Käytetty tilikauden aikana	0,0	-1,1
Muut varaukset, kauden lopussa	1,0	0,0
Lyhytaikaiset varaukset yhteensä	5,0	5,7

Varaukset sisältävät lopetettuihin toimintoihin ja muihin konsernin strategian mukaisiin rakennejärjestelyihin liittyviä kuluja.

5.4 Vastuositoumukset

Velat ja vastuut, joiden vakuudeksi on annettu kiinteistökiinnityksiä

Milj. euroa	2018		Omaisuu- den käypä arvo	2017		Omaisuu- den käypä arvo
	Velka vuoden lopussa	Kiinnitykset		Velka vuoden lopussa	Kiinnitykset	
Lainat rahoituslaitoksilta	511,0	1 500,0		631,0	1 800,0	
Muut vastuut	0,0	1,7		0,0	1,7	
Yhteensä	511,0	1 501,7	852,5	631,0	1 801,7	972,5

Muut omasta puolesta annetut vakuudet

Milj. euroa	2018	2017
Takaukset	1,9	2,9
Sähkö sopimusvastuut	1,3	1,6
Kiinteistöinvestointien arvonlisäveron tarkistusvastuu	5,7	12,7
Yhteensä	9,0	17,2

Vastuut yhteensä

Milj. euroa	2018	2017
Kiinnitykset	1 501,7	1 801,7
Takaukset	1,9	2,9
Sähkö Sopimusvastuut	1,3	1,6
Kiinteistöinvestointien arvonlisäveron tarkistusvastuu	5,7	12,7
Yhteensä	1 510,6	1 818,9

Sähkö sopimusvastuu liittyy sähkön oston kiinteään hintaan vuosina 2019-2021.

Hybridilainan korko

Stockmann on laskenut liikkeelle 85 milj. euron hybridilainan 17.12.2015. Lainan kertynyt, kirjaamaton korko vuoden 2018 lopussa oli 6,0 (6,0) miljoonaa euroa. Lisätietoja hybridilainasta on liitetiedossa 4.12.

Kiinteistöinvestoinnit

Stockmann-konserniin kuuluvat yhtiöt ovat velvollisia tarkistamaan vuosina 2009–2018 valmistuneista kiinteistöinvestoinneista tekemiään vähennyksiä, jos kiinteistön arvonlisäverovelvollinen käyttö vähenee tarkistuskauden aikana. Viimeinen tarkistusvuosi on 2028. Vastuun enimmäismäärä on 5,7 (12,7) miljoonaa euroa.

5.5 Lähipiiritapahtumat

Konsernin lähipiiriin kuuluvat hallituksen ja johtoryhmän jäsenet sekä emoyritys, tytäryritykset ja yhteiset toiminnot.

Konsernin lähipiiriin kuuluivat tilikauden 2018 aikana seuraavat hallituksen ja johtoryhmän jäsenet:

- Jukka Hienonen, hallituksen puheenjohtaja
- Kaj-Gustaf Bergh, hallituksen jäsen
- Eva Hamilton, hallituksen jäsen 22.3.2018 alkaen
- Esa Lager, hallituksen jäsen
- Susanne Najafi, hallituksen jäsen 22.3.2018 asti
- Leena Niemistö, hallituksen varapuheenjohtaja ja jäsen
- Michael Rosenlew, hallituksen jäsen
- Per Sjödel, hallituksen jäsen 22.3.2018 asti
- Tracy Stone, hallituksen jäsen 22.3.2018 alkaen
- Dag Wallgren, hallituksen jäsen
- Lauri Veijalainen, toimitusjohtaja
- Susanne Ehnbage, Lindexin toimitusjohtaja 10.8.2018 alkaen
- Mikko Huttunen, henkilöstöjohtaja
- Kai Laitinen, talousjohtaja
- Nora Malin, kehitysjohtaja 1.1.2018 alkaen
- Jukka Naulapää, lakiasiaintohtaja
- Petteri Naulapää, tietohallintojohtaja 22.6.2018 asti
- Maiju Niskanen, johtaja, tavaratalotoiminnot
- Elisabeth Peregi, Lindexin vt. toimitusjohtaja 10.8.2018 asti
- Anna Salmi, asiakkuusjohtaja
- Elena Stenholm, johtaja, Real Estate 1.11.2018 alkaen
- Björn Teir, johtaja, Real Estate 17.8.2018 asti
- Tove Westermarck, johtaja, toimitusketju

Konsernin lähipiiriin kuuluivat tilikauden 2017 aikana seuraavat hallituksen ja johtoryhmän jäsenet:

- Jukka Hienonen, hallituksen puheenjohtaja
- Kaj-Gustaf Bergh, hallituksen jäsen
- Torborg Chetkovich, hallituksen jäsen 23.3.2017 asti
- Esa Lager, hallituksen jäsen 23.3.2017 alkaen
- Susanne Najafi, hallituksen jäsen
- Leena Niemistö, hallituksen varapuheenjohtaja ja jäsen
- Michael Rosenlew, hallituksen jäsen
- Per Sjödel, hallituksen jäsen
- Dag Wallgren, hallituksen jäsen
- Lauri Veijalainen, toimitusjohtaja
- Mikko Huttunen, henkilöstöjohtaja
- Kai Laitinen, talousjohtaja 1.8.2017 alkaen
- Ingvar Larsson, Lindexin toimitusjohtaja 21.8.2017 asti
- Nora Malin, viestintäjohtaja
- Jukka Naulapää, lakiasiaintohtaja
- Petteri Naulapää, tietohallintojohtaja
- Maiju Niskanen, johtaja, tavaratalotoiminnot
- Susanna Otila, johtaja, Herkku 31.12.2017 asti
- Elisabeth Peregi, Lindexin vt. toimitusjohtaja 21.8.2017 alkaen
- Anna Salmi, asiakkuusjohtaja
- Björn Teir, johtaja, Real Estate
- Tove Westermarck, johtaja, toimitusketju

Konsernin emo- ja tytäryhtiösuhteet on esitetty emoyhtiön liitetietojen osakkeet ja osuudet -osiossa.

Lähipiirin kanssa toteutuivat seuraavat liiketapahtumat:

Johdon työsuhde-etuudet, euroa 2018	Toimitusjohtaja	Muut johtoryhmän jäsenet	Yhteensä
Lyhytaikaiset työsuhde-etuudet	556 278	2 120 429	2 676 707
Muut pitkäaikaiset etuudet		56 556	56 556
Työsuhde-etuudet yhteensä	556 278	2 176 985	2 733 263

Hallituksen palkkiot, euroa 2018	Kiinteät vuosipalkkiot *	Osallistumisen perusteella maksettavat palkkiot	Yhteensä
Hienonen Jukka	80 000	13 800	93 800
Bergh Kaj-Gustaf	40 000	7 700	47 700
Hamilton Eva	40 000	5 400	45 400
Lager Esa	40 000	12 700	52 700
Najafi Susanne **		1 000	1 000
Niemistö Leena	50 000	8 300	58 300
Rosenlew Michael	40 000	11 200	51 200
Sjödel Per **		1 000	1 000
Stone Tracy	40 000	6 000	46 000
Wallgren Dag	40 000	11 500	51 500
Hallituksen palkkiot yhteensä	370 000	78 600	448 600

Avainhenkilöiden palkat ja palkkiot yhteensä	3 181 863
---	------------------

* rahana ja yhtiön osakkeina maksettu 36 586 kpl

** eronnut hallituksesta 22.3.2018

Johdon työsuhde-etuudet, euroa 2017	Toimitusjohtaja	Muut johtoryhmän jäsenet	Yhteensä
Lyhytaikaiset työsuhde-etuudet	716 721	2 536 434	3 253 155
Muut pitkäaikaiset etuudet		62 204	62 204
Työsuhde-etuudet yhteensä	716 721	2 598 638	3 315 359

Hallituksen palkkiot, euroa 2017	Kiinteät vuosipalkkiot *	Osallistumisen perusteella maksettavat palkkiot	Yhteensä
Hienonen Jukka	76 000	14 000	90 000
Bergh Kaj-Gustaf	38 000	6 500	44 500
Chetkovich Torborg **		2 200	2 200
Lager Esa	38 000	9 000	47 000
Najafi Susanne	38 000	6 000	44 000
Niemistö Leena	49 000	7 000	56 000
Rosenlew Michael	38 000	10 700	48 700
Sjödell Per	38 000	6 500	44 500
Wallgren Dag	38 000	12 500	50 500
Hallituksen palkkiot yhteensä	353 000	72 200	425 200

Avainhenkilöiden palkat ja palkkiot yhteensä	3 740 559
---	------------------

* rahana ja yhtiön osakkeina maksettu 34 167 kpl

** eronnut hallituksesta 23.3.2017

Johdon eläkesitoumukset

Toimitusjohtaja Lauri Veijalaisen eläkeikä määräytyy Suomen työeläkelainsäädännön mukaisesti. Eläke kertyy työntekijäin eläkelain mukaisesti. Lisäeläkkeitä ei ole maksettu vuosina 2018 ja 2017.

Johtoryhmän jäsenten eläkeikä on kunkin johtajasopimuksesta riippuen 63 tai 65 vuotta. Yhdellä johtoryhmän jäsenellä oli vuoden 2018 lopussa yhtiön ottama erillinen maksuperusteinen eläkevakuutus. Eläkevakuutusten kustannukset vuonna 2018 olivat 56 556 euroa (2017: 62 204 euroa).

Muut lähipiiritapahtumat

Hallituksen jäsenille on maksettu muita korvauksia yhteensä 21 933 euroa vuonna 2018 (61 945 euroa vuonna 2017)

5.6 Tilinpäätöspäivän jälkeiset tapahtumat

Stockmann saattoi päätökseen Nevsky Centre -kauppakeskuksen myynnin uudelle omistajalle, PPF Real Estate -yhtiölle 24.1.2019. Kauppaan sisältyi Stockmannin kokonaan omistama venäläinen tytäryhtiö, OOO Stockmann Nevsky Centre, joka omistaa 100 % Nevsky Centren kiinteistöistä. Kauppahinta on 171 miljoonaa euroa, ja kaupalla oli Stockmannille verojen jälkeen noin 141 miljoonan euron positiivinen kassavirtavaikutus. Stockmann on käyttänyt myyntitulot pankkilainansa takaisinmaksuun. Nevsky Centre -kiinteistön myynnin jälkeen Stockmann-konsernilla ei ole enää omaa liiketoimintaa Venäjällä.

Stockmann Oyj Abp
Tuloslaskelma, FAS

	Liitetieto	1.1.-31.12.2018 euroa	% Lv	1.1.-31.12.2017 euroa	% Lv
LIKEVAIHTO	2	320 790 101,55	100,0	457 825 004,03	100,0
Liiketoiminnan muut tuotot	3	96 418 953,27	30,1	6 452 801,26	1,4
Materiaalit ja palvelut					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat:					
Ostot tilikauden aikana					
		-149 738 974,81		-241 899 633,09	
Varastojen muutos, lisäys (+), vähennys (-)					
		-5 950 178,63		-8 126 889,51	
Materiaalit ja palvelut yhteensä		-155 689 153,44	48,5	-250 026 522,60	54,6
Henkilöstökulut	4	-63 590 521,65	19,8	-91 800 558,79	20,1
Poistot ja arvonalentumiset	5	-23 660 214,58	7,4	-32 369 755,60	7,1
Liiketoiminnan muut kulut	6	-99 972 425,15	31,2	-125 635 936,92	27,4
		-342 912 314,82	106,9	-499 832 773,91	109,2
LIKEVOITTO (-TAPPIO)		74 296 740,00	23,2	-35 554 968,62	-7,8
Rahoitustuotot ja -kulut	7	-21 158 648,64	-6,6	-75 744 014,09	-16,5
VOITTO (TAPPIO) ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA		53 138 091,36	16,6	-111 298 982,71	-24,3
Tilinpäätössiirrot	8	17 751 333,26	5,5	41 788 099,32	9,1
Tuloverot					
Edellisiltä tilikausilta					
				5 615 618,39	
Tuloverot yhteensä				5 615 618,39	1,2
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)		70 889 424,62	22,1	-63 895 265,00	-14,0

Stockmann Oyj Abp
Tase, FAS

VASTAAVAA	Liitetieto	31.12.2018 euroa	31.12.2017 euroa
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineettomat hyödykkeet	9		
Aineettomat oikeudet		23 153 574,89	26 042 812,54
Muut aineettomat hyödykkeet		353 191,56	423 768,43
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		812 960,08	502 033,23
Aineettomat hyödykkeet yhteensä		24 319 726,53	26 968 614,20
Aineelliset hyödykkeet	10		
Maa- ja vesialueet		12 232 609,70	13 435 033,59
Rakennukset ja rakennelmat		253 686 523,36	278 968 828,98
Koneet ja kalusto		30 395 667,10	37 085 932,19
Vuokratilojen muutos- ja perusparannusmenot		4 295 837,28	3 481 601,79
Muut aineelliset hyödykkeet		54 601,65	54 601,65
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		742 388,24	964 432,87
Aineelliset hyödykkeet yhteensä		301 407 627,33	333 990 431,07
Sijoitukset	11		
Osuudet saman konsernin yrityksissä		254 205 718,11	215 686 260,39
Muut osakkeet ja osuudet		760 443,74	760 443,74
Sijoitukset yhteensä		254 966 161,85	216 446 704,13
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ		580 693 515,71	577 405 749,40
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Vaihto-omaisuus			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		48 644 420,07	54 594 598,70
Vaihto-omaisuus yhteensä		48 644 420,07	54 594 598,70
Pitkäaikaiset saamiset			
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä		743 759 379,83	776 772 193,74
Lainasaamiset muilta			1 669 862,43
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä		743 759 379,83	778 442 056,17
Lyhytaikaiset saamiset	12		
Myyntisaamiset		4 356 907,93	9 039 375,63
Saamiset saman konsernin yrityksiltä		32 198 329,46	28 446 575,83
Muut saamiset		1 925,20	24 725 218,05
Siirtosaamiset		14 454 320,97	23 141 354,48
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä		51 011 483,56	85 352 523,99
Rahat ja pankkisaamiset	13		
		15 776 843,70	8 212 659,78
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ		859 192 127,16	926 601 838,64
VASTAAVAA YHTEENSÄ		1 439 885 642,87	1 504 007 588,04

Stockmann Oyj Abp
Tase, FAS

VASTATTAVAA	Liitetieto	31.12.2018 euroa	31.12.2017 euroa
OMA PÄÄOMA	14-15		
Osakepääoma		144 097 366,00	144 097 366,00
Ylikurssirahasto		186 346 445,72	186 346 445,72
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		255 735 789,28	255 735 789,28
Muut rahastot		43 728 921,17	43 728 921,17
Edellisten tilikausien voitto (tappio)		-300 382 362,36	-234 805 218,10
Tilikauden voitto (tappio)		70 889 424,62	-63 895 265,00
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ		400 415 584,43	331 208 039,07
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ	16	87 409 702,98	79 151 036,24
PAKOLLISET VARAUKSET	17	18 424 698,81	20 100 288,74
VIERAS PÄÄOMA			
Pitkäaikainen vieras pääoma			
Hybridilaina		85 000 000,00	85 000 000,00
Joukkovelkakirjalainat		250 000 000,00	250 000 000,00
Lainat rahoituslaitoksilta		114 000 000,00	262 000 000,00
Siirtovelat	18	2 770 516,00	3 392 896,00
Velat saman konsernin yrityksille		170 289 977,60	132 370 814,37
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä		622 060 493,60	732 763 710,37
Lyhytaikainen vieras pääoma	19		
Lainat rahoituslaitoksilta		147 032 109,11	112 266 780,63
Saadut ennakot		607 915,52	607 920,45
Ostovelat		25 785 256,16	32 628 772,98
Velat saman konsernin yrityksille		7 211 634,47	3 419 469,44
Muut velat		96 412 760,80	156 514 822,33
Siirtovelat	20	34 525 486,99	35 346 747,79
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä		311 575 163,05	340 784 513,62
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		933 635 656,65	1 073 548 223,99
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		1 439 885 642,87	1 504 007 588,04

Stockmann Oyj Abp
Rahoituslaskelma

	2018 euroa	2017 euroa
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA		
Tilikauden voitto (tappio)	70 889 424,62	-63 895 265,00
Olkaisut:		
Suunnitelman mukaiset poistot	23 660 214,58	27 369 755,60
Pysyvien vastaavien arvonalentumiset		5 000 000,00
Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua	-89 999 009,73	4 878 448,50
Rahoitustuotot ja -kulut	21 158 649,12	75 744 014,09
Tilinpäätössiirrot	-17 751 333,26	-41 788 099,32
Tuloverot		5 615 618,39
Käyttöpääoman muutos:		
Lyhytaikaisten liikesaamisten lisäys (-) / vähennys (+)	9 369 896,61	11 047 456,66
Vaihto-omaisuuden lisäys (-) / vähennys (+)	5 950 178,63	3 864 024,99
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys (+) / vähennys (-)	-7 973 015,72	-26 441 598,64
Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista	-30 309 453,00	-33 240 826,92
Saadut korot liiketoiminnasta	593 709,05	475 068,42
Maksetut välittömät verot		-969 469,17
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA	-14 410 739,10	-32 340 872,40
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-7 594 257,46	-8 936 106,54
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	122 530 957,50	
Sijoitukset tytäryhtiöihin	-58 519 457,72	-100 293 585,81
Nettosijoitukseen liittyvän suojauksen realisoitunut kurssiero *	31 644 682,42	7 085 224,27
Luovutustulot muista sijoituksista		35 000,00
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	88 061 924,74	-102 109 468,08
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Lainasaamisten lisäys (-)/vähennys (+)	66 228 259,83	100 934 243,52
Lyhytaikaisten lainojen nostot (+)/ takaisinmaksut (-)	-172 108 863,43	-131 534 443,37
Pitkäaikaisten lainojen nostot	311 475 315,14	843 369 617,12
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	-271 681 713,26	-666 402 258,33
Lainanjärjestelykulut		-10 371 437,28
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-66 087 001,72	135 995 721,66
Rahavarojen muutos, lisäys (+) / vähennys (-)	7 564 183,92	1 545 381,18
Rahavarat tilikauden alussa	8 212 659,78	6 667 278,60
Rahavarat tilikauden lopussa	15 776 843,70	8 212 659,78

* Tytäryhtiöosakkeiden hankintaan kohdistuvasta valuuttasuojauksesta realisoitunut kurssiero.

Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot

1. Laatomisperiaatteet

Stockmann Oyj:n tilinpäätös on laadittu Suomen kirjanpitolain mukaisesti (FAS).

Ulkomaanrahan määräiset tapahtumat

Ulkomaanrahan määräiset tapahtumat kirjataan tapahtumapäivän kurssiin.

Rahoituksen kurssivoitot ja kurssitappiot on kirjattu nettomääräisinä muihin rahoitustuottoihin tai muihin rahoituskuluihin.

Liikevaihto

Liikevaihtoa laskettaessa myyntituotoista on vähennetty välilliset verot, myönnetty alennukset ja valuuttakurssierot.

Liiketoiminnan muut tuotot

Liiketoiminnan muina tuottoina esitetään liiketoimintaan liittyvien pysyvien vastaavien myyntivoitot, liiketoimintojen myynnistä saadut korvaukset sekä palveluluovutukset tytäryhtiöiltä.

Tuloverot

Tuloslaskelmaan on välittöminä veroina kirjattu tilikauden tulosta vastaavat verot sekä aikaisemmilta tilikausilta maksuunpannut tai palautetut verot. Laskennallisia veroja ei sisällytetä emoyhtiön tuloslaskelmaan ja taseeseen.

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet on arvostettu alkuperäiseen hankintamenuon, josta on vähennetty suunnitelman mukaiset poistot. Tasearvoihin sisältyy lisäksi maa-alueiden ja rakennusten arvonorotuksia. Arvonkorotukset on tehty vuosien 1950 ja 1984 välisenä aikana, ja ne perustuvat kiinteistöarvioijien silloisiin arvioihin. Arvonkorotuksista ei tehdä poistoja.

Suunnitelman mukaiset poistot perustuvat aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden alkuperäiseen hankintamenuon ja arvioituun taloudelliseen käyttöaikaan seuraavasti:

Aineettomat hyödykkeet	3 – 10 vuotta
Rakennukset	20 – 50 vuotta
Koneet ja kalusto	3 – 10 vuotta
Vuokratilojen muutos- ja perusparannusmenot	5 – 10 vuotta

Pysyvien vastaavien sijoitukset

Yhtiön pysyvien vastaavien sijoitukset on arvostettu hankintamenuon tai, mikäli niiden käypä arvo on pysyvästi alentunut, tähän alempaan arvoon.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankintamenuon tai sitä alemman jälleenhankintahinnan tai todennäköisen luovutushinnan mukaiseen alimpaan arvoon. Vaihto-omaisuuden arvo on määritelty painotetun keskihankintahinnan menetelmää käyttäen ja se sisältää kaikki hankinnasta aiheutuneet muuttuvat menot.

Pitkäaikainen vieras pääoma

Rahoituslainat kirjataan nimellisarvoon. Transaktiomenot kirjataan siirtosaamisiin ja jaksotetaan tuloslaskelmaan instrumentin pitoaikana. Transaktiomenot ja lainan korot kirjataan tuloslaskelmassa rahoituskuluihin instrumentin pitoaikana.

Oman pääoman ehtoinen joukkovelkakirjalaina on hybridilaina, joka esitetään vieraana pääomana. Hybridilaina on heikommassa etusija-asemassa kuin konsernin muut velkasitoumukset. Sen etusija-asema on kuitenkin muita omaan pääomaan luettavia eriä parempi. Hybridilainan korot maksetaan, jos konserni jakaa osinkoa. Jos osinkoa ei jaeta, päättää konserni mahdollisesta koron maksusta erikseen. Maksamattomat korot kumuloituvat siirtovelkoihin. Hybridilainan haltijoilla ei ole osakkeenomistajille kuuluvia oikeuksia, määräysvaltaa tai äänestys-oikeutta yhtiökokouksessa.

Tilinpäätössiirrot

Tilinpäätöksissä tehtyjen ja suunnitelman mukaisten poistojen kertynyt erotus, poistoero, esitetään taseen erässä tilinpäätössiirtojen kertymä ja sen muutos tuloslaskelmassa erässä tilinpäätössiirrot. Tilinpäätössiirrot sisältävät myös annetut ja saadut konserniavustukset.

Pakolliset varaukset

Pakollinen varaus kirjataan, kun yhtiöllä on aikaisemman tapahtuman seurauksena oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite, maksuvelvoitteen toteutuminen on todennäköistä ja velvoitteen suuruus on arvioitavissa luotettavasti.

Johdannaisinstrumentit

Valuuttariskien suojaamiseksi tehdyt johdannaissojimat on arvostettu käypään arvoon. Johdannaissojimatuksiin liittyvät kurssi- ja korkoerot on jaksotettu suoriteperiaatteen mukaisesti rahoitustuotoiksi ja -kuluiksi.

2. Liikevaihto toimialoiltaan

euroa	2018	2017
Retail	297 872 260,87	438 652 320,89
Real Estate	22 917 840,68	19 172 683,14
Yhteensä	320 790 101,55	457 825 004,03

3. Liiketoiminnan muut tuotot

euroa	2018	2017
Konserniyrityksiltä laskutetut palvelut	7 080 160,51	6 401 407,60
Muut luovutusvoitot	89 336 389,77	29 702,75
Liiketoiminnan muut tuotot	2 402,99	21 690,91
Yhteensä	96 418 953,27	6 452 801,26

4. Henkilöstökulut

euroa	2018	2017
Toimitusjohtajan ja hänen sijaisensa palkat ja palkkiot	556 278,00	716 721,35
Hallituksen jäsenten palkat ja palkkiot	448 600,00	427 400,00
Muun henkilökunnan palkat	50 965 129,05	71 980 753,59
Sairasajan palkat	1 533 807,72	2 285 334,10
Eläkekulut	8 007 349,32	13 328 754,20
Muut henkilösivukulut	2 079 357,56	3 061 595,55
Yhteensä	63 590 521,65	91 800 558,79

Henkilöstö keskimäärin 1608 2 456

Johdon eläkesitoumukset

Toimitusjohtaja Lauri Veijjalaisen eläkeikä määräytyy Suomen työeläkelainsäädännön mukaisesti. Eläke kertyy työntekijän eläkelain mukaisesti. Lisäeläkkeitä ei ole maksettu vuosina 2018 ja 2017.

Johtoryhmän jäsenten eläkeikä on kunkin johtajasopimuksesta riippuen 63 tai 65 vuotta. Yhdellä johtoryhmän jäsenellä oli vuonna 2017

yhtiön ottama erillinen maksuperusteinen eläkevakuutus, joka päättyi vuonna 2018.

Eläkevakuutusten kustannukset vuonna 2018 olivat 56 556 euroa (2017: 62 204 euroa)

5. Poistot ja arvonalentumiset

euroa	2018	2017
Aineettomat oikeudet	7 145 776,53	13 477 951,03
Rakennukset ja rakennelmat	9 262 048,31	9 639 728,62
Koneet ja kalusto	6 581 564,80	8 358 427,89
Vuokratilojen muutos- ja perusparannusmenot	670 824,94	893 648,06
Yhteensä	23 660 214,58	32 369 755,60

6. Liiketoiminnan muut kulut

euroa	2018	2017
Liikepaikkakulut	49 985 063,87	66 040 967,56
Markkinointikulut	15 746 848,29	19 664 533,52
IT- ja tietoliikennekulut	11 743 280,93	16 462 272,97
Työvoiman vuokrauskulut	5 055 056,40	5 046 178,10
Tavarankäsittelykulut	4 293 689,40	6 918 122,28
Vuokrakulut	2 584 263,80	2 243 911,71
Vapaaehtoiset henkilösivukulut	837 114,51	1 621 794,05
Luottotappiot	504 150,20	739 735,15
Muut kulut	9 222 957,75	6 898 421,58
Yhteensä	99 972 425,15	125 635 936,92

Tilintarkastajien palkkiot

euroa	2018	2017
Tilintarkastus	130 000,00	115 000,00
Veroneuvonta	115 000,00	150 286,25
Muut neuvontapalvelut	22 000,00	51 350,00
Yhteensä	267 000,00	316 636,25

7. Rahoitustuotot ja -kulut

euroa	2018	2017
Korkotuotot saman konsernin yrityksiltä	39 367 391,52	28 340 753,92
Korko- ja muut rahoitustuotot konsernin ulkopuolisilta	473 493,97	451 261,23
Korkokulut saman konsernin yrityksille	-8 035 788,48	-4 068 845,56
Korko- ja muut rahoituskulut konsernin ulkopuolisille	-38 764 443,58	-29 450 712,62
Oikaisut aiempien vuosien korkoihin liittyen verotarkastuksiin		2 957 538,21
Kulut ennenaikaisista lainojen takaisinmaksuista		-1 993 760,71
Lainasaamisten ja sijoitusten arvonalentumiset	-21 667 362,43	-71 763 117,75
Kurssivoitot ja -tappiot (netto)	7 468 060,36	-217 130,81
Yhteensä	-21 158 648,64	-75 744 014,09

8. Tilinpäätössirrot

euroa	2018	2017
Suunnitelman mukaisten ja verotuksessa tehtyjen poistojen erotus	-8 258 666,74	15 763 099,32
Saadut konserniavustukset	30 250 000,00	26 025 000,00
Annetut konserniavustukset	-4 240 000,00	
Yhteensä	17 751 333,26	41 788 099,32

Pysyvät vastaavat**9. Aineettomat hyödykkeet****Aineettomat oikeudet**

euroa	2018	2017
Hankintameno 1.1.	52 931 636,43	56 408 273,11
Lisäykset	576 945,28	90 721,55
Siirrot erien välillä	3 679 593,60	6 497 177,86
Vähennykset	-10 943 416,24	-10 064 536,09
Hankintameno 31.12.	46 244 759,07	52 931 636,43
Kertyneet poistot 1.1.	26 888 823,89	20 243 813,07
Vähennysten poistot	-10 943 416,24	-6 832 940,21
Alaskirjaukset		5 000 000,00
Tilikauden poisto	7 145 776,53	8 477 951,03
Kertyneet poistot 31.12.	23 091 184,18	26 888 823,89
Kirjanpitoarvo 31.12.	23 153 574,89	26 042 812,54

Muut aineettomat hyödykkeet

euroa	2018	2017
Hankintameno 1.1.	705 768,85	716 422,36
Vähennykset		-10 653,51
Hankintameno 31.12.	705 768,85	705 768,85
Kertyneet poistot 1.1.	282 000,42	217 308,30
Vähennysten poistot		-10 653,51
Tilikauden poisto	70 576,87	75 345,63
Kertyneet poistot 31.12.	352 577,29	282 000,42
Kirjanpitoarvo 31.12.	353 191,56	423 768,43

Ennakkomaksut ja keskenäiset hankinnat

euroa	2018	2017
Hankintameno 1.1.	502 033,23	3 674 281,49
Lisäykset	3 990 520,45	3 324 929,60
Siirrot erien välillä	-3 679 593,60	-6 497 177,86
Hankintameno 31.12.	812 960,08	502 033,23
Kirjanpitoarvo 31.12.	812 960,08	502 033,23

Aineettomat hyödykkeet yhteensä	24 319 726,53	26 968 614,20
--	----------------------	----------------------

10. Aineelliset hyödykkeet**Maa- ja vesialueet**

euroa	2018	2017
Hankintameno 1.1.	7 536 683,01	7 536 683,01
Vähennykset	-1 202 423,89	
Hankintameno 31.12.	6 334 259,12	7 536 683,01
Arvonkorotukset 1.1. ja 31.12.	5 898 350,58	5 898 350,58
Kirjanpitoarvo 31.12.	12 232 609,70	13 435 033,59

Rakennukset ja rakennelmat

euroa	2018	2017
Hankintameno 1.1.	358 913 176,31	357 478 905,11
Lisäykset	59 022,84	40 378,18
Siirrot erien välillä	2 039 601,10	4 019 290,13
Vähennykset	-24 955 432,14	-2 625 397,11
Hankintameno 31.12.	336 056 368,11	358 913 176,31
Kertyneet poistot 1.1.	106 475 056,93	99 460 725,42
Vähennysten kertyneet poistot	-8 518 430,15	-2 625 397,11
Tilikauden poisto	9 262 048,31	9 639 728,62
Kertyneet poistot 31.12.	107 218 675,09	106 475 056,93
Arvonkorotukset 1.1.	26 530 709,60	26 530 709,60
Arvonkorotusten vähennys pysyvien vastaavien myynnin yhteydessä	-1 681 879,26	
Arvonkorotukset 31.12.	24 848 830,34	26 530 709,60
Kirjanpitoarvo 31.12.	253 686 523,36	278 968 828,98

Koneet ja kalusto

euroa	2018	2017
Hankintameno 1.1.	53 329 946,41	54 107 819,76
Lisäykset	696 888,09	291 443,80
Siirrot erien välillä	74 460,00	9 037 534,53
Vähennykset	-9 465 747,16	-10 106 851,68
Hankintameno 31.12.	44 635 547,34	53 329 946,41
Kertyneet poistot 1.1.	16 244 014,22	14 784 741,96
Vähennysten kertyneet poistot	-8 585 698,78	-6 898 987,42
Tilikauden poisto	6 581 564,80	8 358 259,68
Kertyneet poistot 31.12.	14 239 880,24	16 244 014,22
Kirjanpitoarvo 31.12.	30 395 667,10	37 085 932,19

Vuokratilojen muutos- ja perusparannusmenot

euroa	2018	2017
Hankintameno 1.1.	4 996 849,18	6 436 816,03
Lisäykset	53 562,43	61 072,71
Siirrot erien välillä	1 360 921,11	1 346 761,39
Vähennykset	-312,90	-2 847 800,95
Hankintameno 31.12.	6 411 019,82	4 996 849,18
Kertyneet poistot 1.1.	1 515 247,39	1 204 521,87
Vähennysten kertyneet poistot	-312,90	-507 576,99
Tilikauden poisto	600 248,05	818 302,51
Kertyneet poistot 31.12.	2 115 182,54	1 515 247,39
Kirjanpitoarvo 31.12.	4 295 837,28	3 481 601,79

Muut aineelliset hyödykkeet

euroa	2018	2017
Hankintameno 1.1.	54 601,65	54 769,84
Tilikauden poisto		-168,19
Hankintameno 31.12.	54 601,65	54 601,65
Kirjanpitoarvo 31.12.	54 601,65	54 601,65

Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat

euroa	2018	2017
Hankintameno 1.1.	964 432,87	8 360 232,35
Lisäykset	3 259 721,85	7 007 786,57
Siirrot erien välillä	-3 474 982,21	-14 403 586,05
Vähennykset	-6 784,27	
Hankintameno 31.12.	742 388,24	964 432,87
Kirjanpitoarvo 31.12.	742 388,24	964 432,87

Aineelliset hyödykkeet yhteensä 301 407 627,33 333 990 431,07

Tasearvoihin sisältyvät arvonorotukset

euroa	2018	2017
Maa- ja vesialueet	5 898 350,58	5 898 350,58
Rakennukset	24 848 830,34	26 530 709,60
Yhteensä	30 747 180,92	32 429 060,18

Kiinteistöjen arvonorotukset on tehty vuosien 1950 ja 1984 välisenä aikana ja ne perustuvat kiinteistöarvioijien silloisiin arvioihin.

11. Sijoitukset

Osuudet saman konsernin yrityksissä

euroa	2018	2017
Hankintameno 1.1.	215 686 260,39	176 392 674,58
Lisäykset	58 519 457,72	100 293 585,81
Arvonalentumiset *	-20 000 000,00	-61 000 000,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	254 205 718,11	215 686 260,39

* Lindex- arvonalentuminen

Muut osakkeet ja osuudet

euroa	2018	2017
Hankintameno 1.1.	760 443,74	8 028 858,74
Vähennykset		-5 297,25
Arvonalentumiset		-7 263 117,75
Kirjanpitoarvo 31.12.	760 443,74	760 443,74

Sijoitukset yhteensä 254 966 161,85 216 446 704,13

12. Lyhytalkaiset saamiset

Myyntisaamiset

euroa	2018	2017
Korolliset myyntisaamiset	750 254,30	2 184 196,93
Korottomat myyntisaamiset	3 606 653,63	6 855 178,70
Yhteensä	4 356 907,93	9 039 375,63

Saamiset saman konsernin yrityksiltä

euroa	2018	2017
Konserniavustussaamiset	30 250 000,00	26 025 000,00
Myyntisaamiset	1 939 691,47	2 412 940,52
Siirtosaamiset	8 637,99	8 635,31
Yhteensä	32 198 329,46	28 446 575,83

Muut saamiset

euroa	2018	2017
Saamiset liiketoimintakaupasta		24 706 293,24
Muut saamiset	1 925,20	18 924,81
Yhteensä	1 925,20	24 725 218,05

Siirtosaamiset

euroa	2018	2017
Jaksotetut lainanjärjestelykulut	4 265 315,26	8 420 973,29
Saaminen luottokorttiyhteistyöstä	2 680 357,98	2 787 555,23
Jaksotetut henkilösivukulut	2 270 983,95	2 656 801,09
Jaksotetut ICT-kulut	1 528 732,45	1 668 183,24
Saamiset tavaramerkkiyhteistyöstä	750 000,00	500 000,00
Saamiset tavarantoimittajilta	400 126,13	1 469 472,66
Johdannaissaamiset	218 758,34	4 501 491,09
Vero- ja tullisaamiset	200 000,00	276 997,98
Jaksotetut vuokra- ja leasingkulut	190 985,84	165 255,79
Muut siirtosaamiset	1 949 061,02	694 624,12
Yhteensä	14 454 320,97	23 141 354,49

13. Rahat ja pankkisaamiset

Rahat ja pankkisaamiset sisältävät pankkitalletuksia ja käteisvaroja.

14. Oman pääoman muutokset

Osakepääoma

euroa	2018	2017
A-osakkeet 1.1.	61 061 736,00	61 061 736,00
A-osakkeet 31.12.	61 061 736,00	61 061 736,00
B-osakkeet 1.1.	83 035 630,00	83 035 630,00
B-osakkeet 31.12.	83 035 630,00	83 035 630,00
Osakepääoma yhteensä	144 097 366,00	144 097 366,00
Ylikurssirahasto 1.1. ja 31.12.	186 346 445,72	186 346 445,72
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.1. ja 31.12.	255 735 789,28	255 735 789,28
Muut rahastot 1.1. ja 31.12.	43 728 921,17	43 728 921,17
Edellisten tilikausien voitto/tappio 1.1.	-298 700 483,10	-234 805 218,10
Arvonkorotusten vähennys pysyvien vastaavien myynnin yhteydessä	-1 681 879,26	
Edellisten tilikausien voitto/tappio 31.12.	-300 382 362,36	-234 805 218,10
Tilikauden voitto/tappio	70 889 424,62	-63 895 265,00
Oma pääoma yhteensä	400 415 584,43	331 208 039,07

Laskelma voltonjakokelpoisista varoista 31.12.

euroa	2018	2017
Rahastot	299 464 710,45	299 464 710,45
Voitto/tappio edellisiltä tilikausilta	-300 382 362,36	-234 805 218,10
Tilikauden voitto/tappio	70 889 424,62	-63 895 265,00
Yhteensä	69 971 772,71	764 227,35

15. Emoyhtiön osakkeet

Nimellisarvo 2,00 euroa	kpl	kpl
A-osakkeita (à 10 ääntä)	30 530 868	30 530 868
B-osakkeita (à 1 ääni)	41 517 815	41 517 815
Yhteensä	72 048 683	72 048 683

16. Tilinpäätössirtojen kertymä

Tilinpäätössirtojen kertymä yhtiössä muodostuu kertyneestä poistoerosta.

17. Pakolliset varaukset

Muut pakolliset varaukset

euroa	2018	2017
Liiketoiminnan uudelleenjärjestelyjen kustannukset	18 424 698,81	20 100 288,74
Yhteensä	18 424 698,81	20 100 288,74

18. Pitkäaikaiset siirtovelat

euroa	2018	2017
Jaksotetut liikepaikkakulut	1 770 300,00	2 142 626,00
Jaksotetut it-kulut	1 000 216,00	1 250 270,00
Yhteensä	2 770 516,00	3 392 896,00

19. Lyhytaikainen vieras pääoma

euroa	2018	2017
Korolliset velat	229 336 216,65	251 316 308,32
Korottomat velat	82 238 946,40	89 468 205,30
Yhteensä	311 575 163,05	340 784 513,62

Lyhytaikaiset velat saman konsernin yrityksille

euroa	2018	2017
Ostovelat	367 652,37	367 323,95
Muut velat, korolliset	2 263 370,59	1 423 056,50
Muut velat, korottomat	339 776,56	339 776,56
Siirtovelat	4 240 834,95	1 289 312,43
Yhteensä	7 211 634,47	3 419 469,44

20. Lyhytaikaiset siirtovelat

euroa	2018	2017
Jaksotetut korko- ja rahoituskulut	12 400 669,30	8 167 198,29
Jaksotetut henkilöstökulut	11 499 571,82	13 672 225,07
Velat vaihto-omaisuusostoista	4 493 819,96	3 772 864,76
Johdannaisvelat	3 076 722,36	5 544 885,03
Jaksotetut liikepaikkakulut	1 101 670,82	1 584 785,72
Palautusvaraus	660 000,00	669 600,00
Muut siirtovelat	1 293 032,73	1 935 188,92
Yhteensä	34 525 486,99	35 346 747,79

21. Annetut vakuudet

Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin ja panttauksia osakkeisiin

euroa	2018	2017
Rahalaitoslainat	511 032 109,11	624 266 780,63
Kiinnitykset kiinteistöön	1 501 681 800,00	1 801 681 800,00
Kiinnitettyjen kiinteistöjen ja pantattujen osakkeiden kirjanpitoarvo	373 594 103,01	400 078 832,52
Takaukset	210 000,00	300 000,00
Omasta puolesta annetut vakuudet yhteensä	1 501 891 800,00	1 801 981 800,00

Samaan konserniin kuuluvien yritysten puolesta annetut vakuudet

euroa	2018	2017
Vuokrat takaukset	6 984 036,70	8 460 395,46
Muut takaukset	33 016 815,40	33 375 630,39
Yhteensä	40 000 852,10	41 836 025,84

Annetut vakuudet yhteensä

euroa	2018	2017
Kiinnitykset	1 501 681 800,00	1 801 681 800,00
Takaukset	40 210 852,10	42 136 025,84
Yhteensä	1 541 892 652,10	1 843 817 825,84

22. Vastuuitoumukset ja muut vastuut

euroa	2018	2017
Vuokravastuut	321 492 815,94	380 822 937,12
Sähkö sopimusvastuut	1 323 047,00	1 587 989,90
Leasingvastuut	1 252 768,39	1 401 725,42
Yhteensä	324 068 631,33	383 812 652,44

Vuoden 2018 vuokravastuiden laskentaa on tarkennettu jättämällä hoito- ja markkinointikulut laskennan ulkopuolelle.

Vertailuvuoden lukuja ei ole muutettu. Vaikutus on noin 28,3 miljoonaa euroa.

Kiinteistöinvestoinnit

Yhtiö on velvollinen tarkistamaan vuosia 2009-2018 valmistuneista kiinteistöinvestoinneista tekemiään vähennyksiä, jos kiinteistön arvonlisä-verovelvollinen käyttö vähenee tarkistuskauden aikana. Viimeinen tarkistusvuosi on 2028. Vastuun enimmäismäärä on 5.741.298 euroa.

Vuonna 2017 vastuun enimmäismäärä oli 12.736.119 euroa.

Eläkevastuut

Yhtiön eläkevastuut on vakuutettu ulkopuolisissa eläkevakuutusyhtiössä. Eläkevastuut on kokonaan katettu.

23. Osakkeet ja osuudet

Konserniyhtykset

	Osuus osakkeista %	Osuus äänivallasta %
Emoyhtiön omistamat		
Stockmann AS, Tallinna	100	100
SIA Stockmann, Riika	100	100
SIA Stockmann Centrs, Riika	63	63
Stockmann Security Services Oy Ab, Helsinki	100	100
Oy Suomen Pääomarahoitus - Finlands Kapitalfinans Ab, Helsinki	100	100
Stockmann Sverige AB, Tukholma	100	100
Oy Hullut Päivät-Galna Dagar Ab, Helsinki	100	100

	Osuus osakkeista %	Osuus äänivallasta %
Tytäryhtiöiden omistamat		
Stockmann Security Oy, Helsinki	100	100
OOO Stockmann Stp Centre, Pietari	100	100
TOV Stockmann, Kiova	100	100
AB Lindex, Göteborg	100	100
AB Lindexin omistamat tytäryhtiöt		
Lindex Sverige AB, Göteborg	100	100
Lindex AS, Oslo	100	100
Lindex Oy, Helsinki	100	100
Lindex Oü Eesti, Tallinna	100	100
SIA Lindex Latvia, Riika	100	100
UAB Lindex Lithuania, Vilna	100	100
Lindex s.r.o, Praha	100	100
AB Espevik, Alingsås	100	100
Lindex H.K. Ltd, Hong Kong	99	99
Shanghai Lindex Consulting Company Ltd, Shanghai	100	100
Lindex Financial Services AB, Göteborg	100	100
Lindex India Private Ltd, New Delhi	100	100
It will fit AB, Göteborg	100	100
Lindex GmbH, Düsseldorf	100	100
Lindex Slovakia s.r.o., Bratislava	100	100
Lindex PL Sp.z.o.o., Varsova	100	100
Lindex UK Fashion Ltd, Lontoo	100	100

	Osuus osakkeista %
Yhteiset toiminnot	
Kiinteistö Oy Tapiolan Säätötammi Fastighets Ab, Espoo	37,8
SIA Stockmann Centrs, Riika	63

Yhteisten toimintojen osakkeet esitetään konsernissa siten, että osakkeiden sijaan konsernin omistuosuuksista vastaava osuus yhteisten toimintojen varoista ja veloista yhdistellään konsernitaseeseen.

Muut yritykset

	Osuus osakkeista %
Emoyhtiön omistamat	
Kiinteistö Oy Tapiolan Säätötammi Fastighets Ab, Espoo	37,8
Tuko Logistics Osuuskunta, Kerava	10
Muut osakkeet	n/a

Hallituksen ehdotus jakokelpoisten varojen ja tilikauden tuloksen käytöstä

Emoyhtiön taseen 31.12.2018 mukaiset jakokelpoiset varat olivat 70,0 miljoonaa euroa.

Emoyhtiön taseen 31.12.2018 mukaan yhtiökokouksen käytettävissä olevat jakokelpoiset varat koostuvat:

sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	255 735 789,28
käyttörahassto	43 728 921,17
edellisten tilikausien voitto/tappio	-300 382 362,36
tilikauden voitto	70 889 424,62
	<u>69 971 772,71</u>

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että tilikauden 2018 tulos jätetään edellisten tilikausien voitto/tappio –tilille ja että varoja ei tulla jakamaan.

Helsingissä helmikuun 13. päivänä 2019

Hallituksen ja toimitusjohtajan toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen allekirjoitukset:

HALLITUS

Jukka Hienonen

Kaj-Gustaf Bergh

Eva Hamilton

Esa Lager

Leena Niemistö

Michael Rosenlew

Tracy Stone

Dag Wallgren

TOIMITUSJOHTAJA

Lauri Veijalainen

Suoritetusta tilinpäätöksen tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsingissä helmikuun 18. päivänä 2019

Henrik Holmbom
KHT

Marcus Tötterman
KHT

Tilintarkastuskertomus

Stockmann Oyj Abp:n yhtiökokoukselle

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olemme tilintarkastaneet Stockmann Oyj Abp:n (y-tunnus 0114162-2) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2018. Tilinpäätös sisältää konsernin taseen, tuloslaskelman, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot, mukaan lukien yhteenveto merkittävimmistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista, sekä emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että

- konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti,
- tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausuntomme on ristiriidaton tarkastusvaliokunnalle annetun lisäraportin kanssa.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa *Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa*.

Olemme riippumattomia emoyhtiöstä ja konserniyrityksistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

Emoyhtiölle ja konserniyrityksille suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut ovat parhaan tietomme ja käsityksemme mukaan olleet Suomessa noudatettavien, näitä palveluja koskevien säännösten mukaisia, emmekä ole suorittaneet EU-asetuksen 537/2014 5. artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja kiellettyjä palveluja. Suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut on esitetty emoyhtiön liitetiedossa 6.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Olennaisuus

Tarkastuksemme laajuuteen on vaikuttanut soveltamamme olennaisuus. Olennaisuus on määritetty perustuen ammatilliseen harkintaamme ja se ohjaa tarkastustoimenpiteiden luonteen, ajoituksen ja laajuuden määrittämisessä, sekä todettujen virheellisyyksien vaikutusten arvioimisessa suhteessa tilinpäätökseen kokonaisuutena. Olennaisuuden taso perustuu arvioomme sellaisten virheellisyyksien suuruudesta, joilla yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa olevan vaikutusta tilinpäätöksen käyttäjien tekemiin taloudellisiin päätöksiin. Olemme ottaneet huomioon myös sellaiset virheellisyydet, jotka laadullisten seikkojen vuoksi ovat mielestämme olennaisia tilinpäätöksen käyttäjille.

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat ovat seikkoja, jotka ammatillisen harkintamme mukaan ovat olleet merkittävimpiä tarkastuksen kohteena olevan tilikauden tilintarkastuksessa. Nämä seikat on otettu huomioon tilinpäätökseen kokonaisuutena kohdistuneessa tilintarkastuksessa sekä laatiessamme siitä annettavaa

lausuntoa, emmekä anna näistä seikoista erillistä lausuntoa. EU-asetuksen 537/2014 10 artiklan 2 c -kohdan mukaiset merkittävät olennaisen virheellisuuden riskit sisältyvät alla kuvattuihin tilintarkastuksen kannalta keskeisiin seikkoihin.

Olemme ottaneet tilintarkastuksessamme huomioon riskin siitä, että johto sivuuttaa kontrolleja. Tähän on sisältynyt arviointi siitä, onko viitteitä sellaisesta johdon tarkoitushakuisesta suhtautumisesta, josta aiheutuu väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisuuden riski.

TILINTARKASTUKSEN KANNALTA KESKEISET SEIKAT

KUINKA KYSEISIÄ SEIKKOJA KÄSITELTIIN TILINTARKASTUKSESSA

Liikearvon ja tavaramerkin arvostaminen/emoyhtiön sijoitus Lindexiin (konsernitilinpäätöksen liitetiedot 1.2, 3.1 ja 3.2 ja emoyhtiön liitetiedot 7 ja 11)

- Vuoden 2018 lopussa liikearvon ja tavaramerkin kirjanpitoarvo konsernitaseessa oli yhteensä 605 milj. euroa kohdistuen kokonaisuudessaan Lindex-segmentille ja heijastaen vuoden 2017 aikana kirjatun 150 milj. euron arvonalentumistappion.
- Vuoden 2018 arvonalentumistestauksen yhteydessä on konsernituloslaskelmaan kirjattu 25 milj. euron arvonalentumistappio Stockmann Retailin jäljellä olevasta liikearvosta. Emoyhtiön tuloslaskelmaan on kirjattu 20 milj. euron arvonalentuminen sijoituksesta Lindexiin.
- Johdon laatimat arvonalentumistestaukset rahavirtaa tuottavien yksiköiden osalta (Lindex ja Retail) perustuvat arvioihin käyttöarvosta.
- Arvonalentumistestausten taustalla olevien rahavirtaennusteiden keskeisten oletusten määrittäminen edellyttää johdon harkintaa muun muassa liikevaihdon kasvun, kannattavuuden kehityksen ja diskonttauskoron osalta. Testauksissa käytettäviin ennusteisiin liittyvästä arvionvaraisuudesta ja tasearvojen merkittävydestä johtuen liikearvon ja tavaramerkin arvostus on tarkastuksessa ollut keskeinen seikka.
- On olemassa riski, että rahavirtaa tuottavien yksiköiden suorituskyky ei ole linjassa alkuperäisten odotusten ja ennusteiden
- Olemme arvioineet konsernitilinpäätöksen liikearvon ja tavaramerkin sekä emoyhtiön Lindex-sijoituksen arvostamista vuoden 2018 tehtyjen arvonalennuskirjausten ja tilinpäätöksen osalta.
- Läpikäynnissä ovat olleet mukana arvonnäilyksen erityisasiantuntijamme, ja tarkastustoimenpiteemme ovat sisältäneet muun muassa:
 - arvonalentumistestauslaskelmien keskeisten oletusten asianmukaisuuden kyseenalaistamista
 - arvonalentumistestauslaskelmien keskeisten oletusten kuten rahavirtaennusteiden, diskonttauskorkojen ja kasvuennusteiden vertailua laadittuihin ennusteisiin, ulkopuolisista tietolähteistä saatuun markkinainformaatioon sekä Stockmannin omiin aiempien tilikausien toteumatietoihin
 - arvonalentumistestauslaskelmien aritmeettisen oikeellisuuden testaamista
 - liikearvon ja tavaramerkin arvonalentumistestaukseen liittyvän liitetietoinformaation arviointia, mukaan lukien käytettyjen oletusten ja herkkyysanalyysien asianmukaisuuden ja riittävyyden arviointia.

kanssa, minkä vuoksi liikearvon ja tavaramerkin kirjanpitoarvot voivat ylittää niiden kerrytettävissä olevan rahamäärän. Vuoden 2018 lopussa emoyhtiön osakekannan markkina-arvo alitti emoyhtiön omistajille kuuluvan konsernin oman pääoman kirjanpitoarvon.

Kiinteistöjen arvostaminen (konsernitilinpäätöksen liitetiedot 1.2, 2.6, 3.3, 3.4 ja 5.1)

- Konsernitilinpäätöksessä Stockmann arvostaa sekä omassa käytössä olevat kiinteistöt että omistamansa sijoituskiinteistöt käypään arvoon. Käyvät arvot perustuvat ulkopuolisten auktorisoitujen kiinteistöarvioijien antamiin arvioihin. Vuoden 2018 lopussa kiinteistöjen kirjanpitoarvo konsernitaseessa oli yhteensä 681 milj. euroa.
- Konsernin omassa käytössä olevien kiinteistöjen uudelleenarvostamiseen ja sijoituskiinteistöjen käypien arvojen määrittämiseen liittyy rahavirtojen ennustamisesta ja diskonttaamisesta johtuvia epävarmuustekijöitä ja johdon subjektiivisia arvioita.
- Kiinteistöjen arvostamiseen vaikuttavat arvostuslaskelmissa käytetyt oletukset, joihin liittyy merkittävä määrä johdon harkintaa. Keskeiset oletukset koskevat muun muassa:
 - arvioita vuokrien nettotuotoista
 - kiinteistöjen tulevia investointeja.
- Tammikuussa 2019 päätökseen saatetun Nevsky Centre kiinteistön myynnin johdosta, on tilinpäätöksessä 2018 huomioitu 12 milj. euron negatiivinen arvonokaisu kiinteistöön liittyviin varoihin, jotka on luokiteltu myytävänä olevaksi tilinpäätöksissä 2017 ja 2018.
- Olemme arvioineet käypien arvojen määrittämiseen sovellettuja periaatteita ja menetelmiä. Laskelmien luonteen vuoksi olemme myös käyttäneet KPMG:n arvonmäärittämissä asiantuntijoita arvioidaksemme Stockmannin määrittämien kiinteistöjen käypien arvojen asianmukaisuutta. Tarkastustoimenpiteemme ovat sisältäneet muun muassa:
 - arvostusmallien ja niissä käytettyjen keskeisten oletusten asianmukaisuuden arviointia muun muassa vertaamalla niitä ulkopuolisista lähteistä saatuun markkinainformaatioon
 - kiinteistöjen käypään arvoon arvostamisesta annetun liitetietoinformaation asianmukaisuuden ja riittävyyden arviointia.
- Olemme arvioineet vuonna 2018 tehdyn ja tammikuussa 2019 päätökseen saatetun Nevsky Centre kiinteistön kaupan vaikutuksia kiinteistön arvostukseen tilinpäätöksessä 2018.

Vaihto-omaisuuden valvonta ja arvostaminen (konsernitilinpäätöksen liitetiedot 1.2 ja 2.4)

- Stockmann harjoittaa liiketoimintaa laajan tavaratalo- ja muotimyymläverkon kautta sekä kotimaassa että ulkomailla. Tästä johdun tietojärjestelmien ja sisäisten kontrollien toimivuus sekä johdon valvonnan merkitys vaihto-omaisuuden saldohallinnan oikeellisuuden ja asianmukaisen arvostamisen varmistamiseksi korostuvat.
 - Konserni myy muotituotteita ja muita tuotteita joiden kysyntään vaikuttavat muun muassa kuluttaja- ja muotitrendien muutokset.
 - Vaihto-omaisuuden arvostamiseen liittyvä johdon harkinnanvaraisuutta, muun muassa varastonimikkeiden tulevaan menekkiin liittyen, minkä vuoksi vaihto-omaisuuteen tehtävät arvonalentumiskirjaukset eivät enää myöhemmin välttämättä osoittaudu riittäviksi.
- Tarkastustoimenpiteemme ovat sisältäneet muun muassa:

 - vaihto-omaisuuden valvontaan liittyvän prosessin sekä johdon käyttämien seurantaraporttien sopivuuden arviointia
 - konsernin vaihto-omaisuutta käsittelevien tietojärjestelmien sekä näihin liittyvän käyttäjäoikeuksien hallinnan ja tietoturvan osalta kontrolliympäristön ja järjestelmäperäisten kontrollien toimivuuden arviointia
 - inventaareihin osallistumista valituissa toimipisteissä ja konsernin keskusvarastojen inventointiprosessien asianmukaisuuden arviointia
 - data-analyysien suorittamista vaihto-omaisuuden hinnoittelun oikeellisuuden sekä vaihto-omaisuuden arvostamiseen liittyvien laskelmien luotettavuuden testaamiseksi
 - vaihto-omaisuuden arvostamiseen liittyvien periaatteiden sekä tehtyjen arvonalentumiskirjausten riittävyyden arviointia.

Rahoitus (konsernitilinpäätöksen liitetiedot 1.2, 1.5, ja 4.8)

- Konserni teki vuoden 2017 loppupuolella uuden lainasopimuksen ja laski liikkeelle uusia vakuudellisia joukkovelkakirjoja.
 - Tilikauden 2018 päättyessä korollisten velkojen määrä on 588 milj. euroa (€ 764 milj. euroa vuoden 2017 lopussa).
 - Kuten tilinpäätöksen liitetiedoista ilmenee, arvioidaan uuden IFRS 16 *Vuokrasopimukset* standardin perusteella, jota sovelletaan 1.1.2019 alkaen, soveltamisen alkamisajankohtana kirjattavan taseeseen noin 550 milj. euron suuruinen vuokrasopimusvelka.
- Olemme arvioineet rahoitusjärjestelyjen ehtojen vaikutuksia luokitteluun ja kirjaamiseen suhteessa sovellettaviin konsernitilinpäätöksen laadintaperiaatteisiin ja tilinpäätössäännöksiin.
 - Lisäksi olemme arvioineet rahoitusjärjestelyistä ja korollisista veloista konsernitilinpäätöksessä esitettyjen liitetietojen asianmukaisuutta.
 - Olemme tutustuneet konsernin IFRS 16 käyttöön oton valmisteluihin ja laskelmiin

arvioidusta kirjattavasta vuokrasopimusvelasta.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja siten, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan emoyhtiön ja konsernin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuviissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos emoyhtiö tai konserni aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntomme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voitaisiin kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- Tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisyyden riskit, suunnittemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.
- Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon emoyhtiön tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- Arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- Teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä emoyhtiön tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin

tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei emoyhtiö tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.

- Arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.
- Hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon konsernitiilinpäätöksestä. Vastamme konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoidimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnitellusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Lisäksi annamme hallintoelimille vahvistuksen siitä, että olemme noudattaneet riippumattomuutta koskevia relevantteja eettisiä vaatimuksia, ja kommunikoidimme niiden kanssa kaikista suhteista ja muista seikoista, joiden voi kohtuudella ajatella vaikuttavan riippumattomuuteemme, ja soveltuvissa tapauksissa niihin liittyvistä varotoimista.

Päätämme, mitkä hallintoelinten kanssa kommunikoiduista seikoista olivat merkittävimpiä tarkasteltavana olevan tilikauden tilintarkastuksessa ja näin ollen ovat tilintarkastuksen kannalta keskeisiä. Kuvaamme kyseiset seikat tilintarkastuskertomuksessa, paitsi jos säädös tai määräys estää kyseisen seikan julkistamisen tai kun äärimmäisen harvinaisissa tapauksissa toteamme, ettei kyseisestä seikasta viestitä tilintarkastuskertomuksessa, koska siitä aiheutuvien epäedullisten vaikutusten voitaisiin kohtuudella odottaa olevan suuremmat kuin tällaisesta viestinnästä koitua yleinen etu.

Muut raportointivelvoitteet

Tilintarkastustoimeksiantoa koskevat tiedot

Tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab tai tilintarkastusyhteisöä edustavat henkilöt ovat toimineet yhtiökokouksen valitsemina tilintarkastajina yhtäjaksoisesti vähintään 30 vuotta. Allekirjoittaneet ovat toimineet yhtiön tilintarkastajina kevään 2015 varsinaisesta yhtiökokouksesta alkaen yhtäjaksoisesti neljä vuotta.

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomuksen ja vuosikertomukseen sisältyvän informaation, mutta se ei sisällä tilinpäätöstä eikä sitä koskevaa tilintarkastuskertomustamme. Olemme saaneet toimintakertomuksen käyttööme ennen tämän tilintarkastuskertomuksen antamispäivää, ja odotamme saavamme vuosikertomuksen käyttööme kyseisen päivän jälkeen. Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea edellä yksilöity muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suoritettaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Toimintakertomuksen osalta velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme ennen tilintarkastuskertomuksen antamispäivää käyttööme saamaamme muuhun informaatioon kohdistamamme työn perusteella johtopäätöksen, että kyseisessä muussa informaatiossa on

Stockmann Oyj Abp
Tilintarkastuskertomus
tilikaudelta 1.1.–31.12.2018

olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Helsingissä 18. helmikuuta 2019

Henrik Holmbom
KHT

Marcus Tötterman
KHT